

รายงานการวิจัยเรื่อง

การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531

บนหนังสือพิมพ์ไทย กับพฤติกรรมการรับข่าวการเลือกตั้งประชาชน

ในเขตกรุงเทพมหานคร

THE CONTENT ANALYSIS OF THE THAI NEWSPAPER REPORTING ON
THE GENERAL ELECTION 1988 AND NEWS EXPOSURE BEHAVIOR
OF BANGKOK PUBLIC.

โดย

ประทุม ฤกษ์กลาง

งานวิจัยนี้ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารการวิจัยจากทบวงมหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข้อวิจารณ์การเลือกตั้ง

ปี พ.ศ. 2531 งานหนังสือพิมพ์ไทย กับพฤติกรรมการรับข้อวิจารณ์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร นี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ (1) เพื่อทราบประเด็นของการเสนอข้อวิจารณ์ความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 งานหนังสือพิมพ์ไทย (2) เพื่อทราบความถี่ของการเสนอประเด็นเนื้อหาข้อวิจารณ์ความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 งานหนังสือพิมพ์ไทย (3) เพื่อทราบพฤติกรรมการเปิดรับข้อวิจารณ์การเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (4) เพื่อทราบความสนใจและความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (5) เพื่อทราบถึงความต้องการข้อวิจารณ์การเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข้อวิจารณ์การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 งานหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ได้แก่ สยามรัฐ มติชน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 96 ฉบับ ตลอดจนใช้การวิจัยสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข้อวิจารณ์การเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอัตราส่วน (Quota Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 477 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ด้านการวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอข้อวิจารณ์การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 งานหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งคล้ายคลึงกัน และในด้านความถี่ของการนำเสนอ พบเช่นเดียวกันว่า หนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภท เน้นการนำเสนอหรือมีลำดับความสำคัญของประเด็นที่นำเสนอคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ประเด็น ผู้สมัคร/นักการเมือง ประสิทธิภาพของผู้สมัคร การหาเสียง ขูขบขู่ พรรคการเมือง และการประชาสัมพันธ์/การรณรงค์การเลือกตั้ง

การสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข้อวิจารณ์การเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สื่อมวลชนที่ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ในการติดตามข้อวิจารณ์

เคลื่อนหาหนทางทางการเมืองการปกครองของประเทศเป็นประชาธิปไตยคือ สื่อโทรทัศน์และ
สื่อหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ที่ประชาชนอ่านเป็นประจำตามลำดับจากมากไปหาน้อย
คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน สยามรัฐ

ในด้านกาารเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน พบว่า ประชาชนใน
เขตกรุงเทพมหานครเปิดรับในระดับปานกลาง และมีการพูดคุยเรื่องการเมืองในระดับ
นานาชาติ มีการนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่อ่านจากสื่อหนังสือพิมพ์ไปพูดคุย
ในระดับนานาชาติ

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญข่าวสาร
การเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ ในระดับมาก ในประเด็น กําหนดวันเลือกตั้ง การวิพากษ์
วิจารณ์พรรคการเมือง/ผู้สมัคร และการ์ตูนล้อเลียน นอกจากนี้ยังพบอีกว่าประชาชนมีความ
ต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ ในระดับมากที่สุดตามประเด็น นโยบายพรรค
การเมือง และต้องการระดับมากตามประเด็น กําหนดวันเลือกตั้ง รายชื่อผู้สมัครรับเลือก
ตั้ง ประวัติส่วนตัว เบื้องหลังของผู้สมัครรับเลือกตั้งและนักการเมือง โครงสร้างการ
บริหาร/ผู้บริหารของพรรคการเมือง การวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและผู้สมัคร การ
เตรียมการเลือกตั้ง/การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ของรัฐบาล/หน่วยงานราชการ

โดยภาพรวมแล้วผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง ๕ ชื่อปริมาณและเชิงคุณภาพ
มีการนำเสนอข่าวสารการเลือกตั้งค่อนข้างสอดคล้องกับความต้องการและความต้องการ
ข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

นอกจากนี้จากการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
ส่วนใหญ่มีสัดส่วนรวมทางการเมืองในระดับต่ำ ในการเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24
กรกฎาคม พ.ศ. 2531 มีผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งร้อยละ 64.6 วัตถุประสงค์ของการ
การไปเลือกตั้งได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ความบ่อยครั้งในการนำข่าวสารการเลือก
ตั้งที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง และอายุ ตลอดจน
พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง การเปิดรับข่าวสารการเมืองจาก
สื่อมวลชน การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน การพูดคุยทางการเมือง
การนำข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุย การไปเลือกตั้ง
และการมีสัดส่วนรวมทางการเมือง

ABSTRACT

The research on "The Content Analysis of Thai Newspaper Reporting on the General Election 1988 and News Exposure Behavior of Bangkok Public." was conducted to achieve the following objectives:

(1) to identify the topics of news coverage on the 1988 General Election, (2) to identify frequencies of the coverage of each topic, (3) to examine the Bangkok public's news exposure behavior for election news, (4) to investigate the public's interest and knowledge concerning the election, and (5) to examine the public's needs for election-related information.

Both qualitative and quantitative research methodology were used to analyze the content of election news coverage in Thai daily newspapers. Two quantitative newspapers, Thai Rath and Daily News, and two qualitative newspapers, Siam Rath and Matichon, were samples by the systematic sampling method. The total number of samples were 96 papers. The study also investigates Bangkokian's news exposure behavior. 477 respondents in the Bangkok Metropolitan area were selected by quota sampling to participate in the questionnaire survey.

The result of the content analysis of the news coverage on the 1988 General Election show that quantitative and qualitative newspapers presented similar messages on the election news.

As for the frequencies of coverage on each topics, it was found that both types of newspaper focused on similar news topics.

In other words, they prioritized the news topics by their significance in similar order...the candidates/politicians,

candidates profile, the campaign rally, gossip news, political parties, and the public relations for General Election.

The investigation on the respondents information exposure behavior reveals television and newspaper as the two types of mass media used most as their major source of political news. Thai rath was found to be the most read newspaper, followed by Daily News, Matichon, and Siam rath repectively.

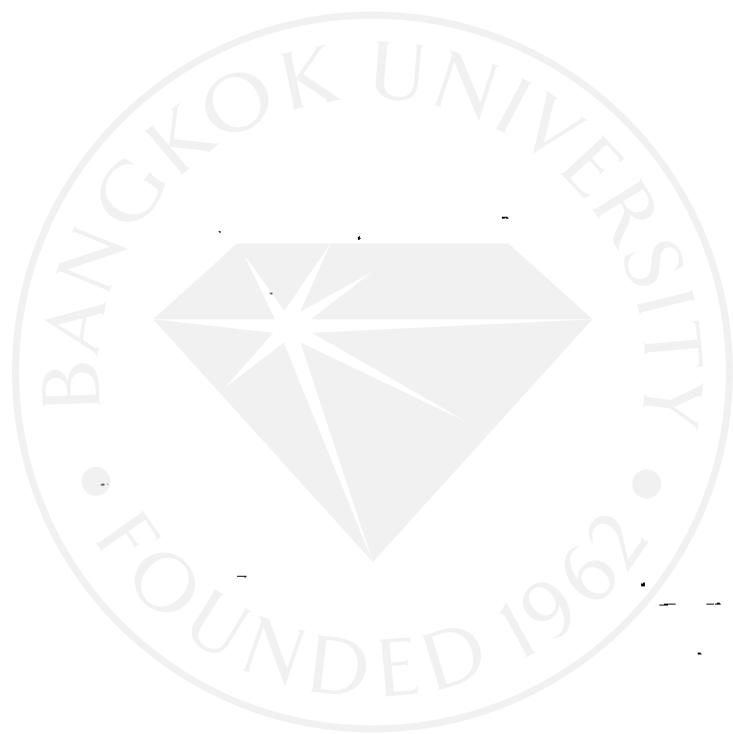
The study also shows that people in the Bangkok Mehopolitan area had an "average" election news exposure. Similarly, they once in a while had conversation on politics and used the information obtained from newspapers in discussing about the election.

Furthermore, the study also reveals that the respondents paid great attention to news about the election day schedule, commentaries on political parties or candidates, and political comics. Aiso, it was discovered that the readers' need to read news on political parties' policies ranked the first, followed respectively by (1) needs to read news on election day schedule, (2) the candidates' profile and professional background, (3) political parties' management policies, (4) critics on parties and candidates, and (5) the government authorities' preparation and promotion for the election.

In summary, the overall results of the study show that both quantitative and qualitative newspapers reported election-related news that relatively met with the readers' needs to recieve such information.

However, it was discovered that the respondents had low political participation. Only 64.6 % of the eligible voters showed up to cast their votes. The variables found to significantly

affect the turn-out of voters are the frequencies of their using election's information obtained from newspaper to talk with others and age. The research was also found to have statistically significantly relationship among the respondents' exposure to political and election-related news, their discussion on politics, their using information obtained from the newspaper in the conversation, age, the respondents' voting behavior and political participation.

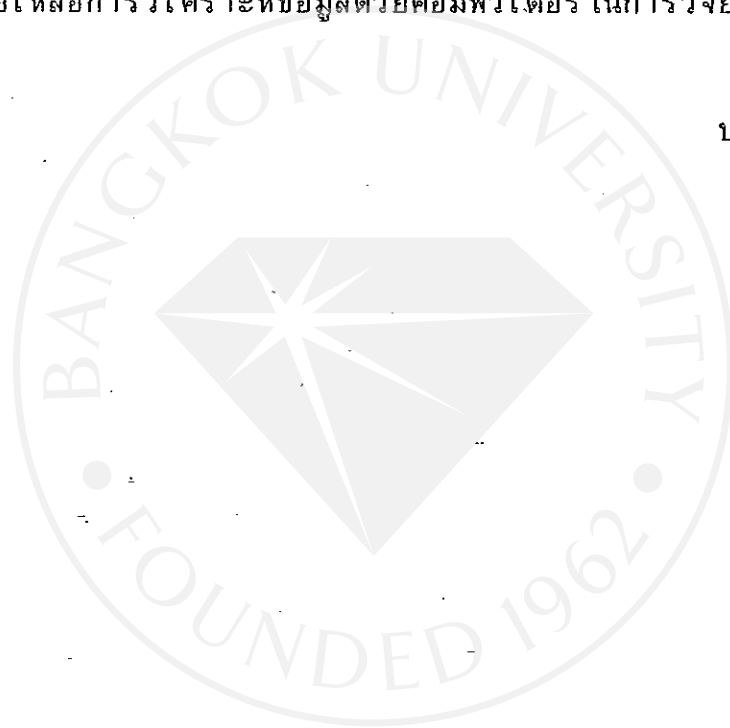
กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยนี้สำเร็จจนส่งได้ด้วยทุนอุดหนุนการวิจัยของทบวงมหาวิทยาลัย และการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัย ขอขอบคุณประชาชนทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่แผนกวารสารภาษาไทย หอสมุดแห่งชาติ ที่อำนวยความสะดวกในการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ และขอขอบพระคุณ ผศ. พิชณี เขยจรรยา ในการช่วยเหลือการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ในการวิจัยครั้งนี้

ประทุม ฤกษ์กลาง

พฤษภาคม 2534

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ภูมิหลังและที่มาของปัญหาวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
2. ทฤษฎีแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
- การสื่อสารกับระบบการเมือง	5
การสื่อสารกับการพัฒนาการเมือง	11
การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	14
การสื่อสารกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง	17
การสื่อสารกับการเลือกตั้ง	18
บทบาทการสื่อสารต่อกระบวนการทางการเมือง	22
เงื่อนไขของอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการเมือง	29
บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการเมือง	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
3. ระเบียบวิธีวิจัย	42
การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ไทย 42	

ประชากร	42
การสุ่มตัวอย่าง	42
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	43
หน่วยในการวิเคราะห์	44
หน่วยในการระบุจำนวน	44
เครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหา	44
การสำรวจพฤติกรรมการรับข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร	45
ประชากร	45
กลุ่มตัวอย่าง	45
การวัดตัวแปร	46
เครื่องมือในการวิจัย	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4. ผลการวิจัย	51
ผลการวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย	52
ผลการสำรวจพฤติกรรมการรับข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร	85
การเปรียบเทียบการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ไทยกับการวิจัย สำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้ง	128
5. สรุปและอภิปรายผล	131
สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2531	132

สารบัญ

บทที่

หน้า

สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจพฤติกรรมการรับข่าวสารการเลือกตั้ง ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	134
สรุปเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหากับการวิจัยเชิงสำรวจ	135
ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	138
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	139
ข้อจำกัดของการวิจัย	140

สารบัญตาราง

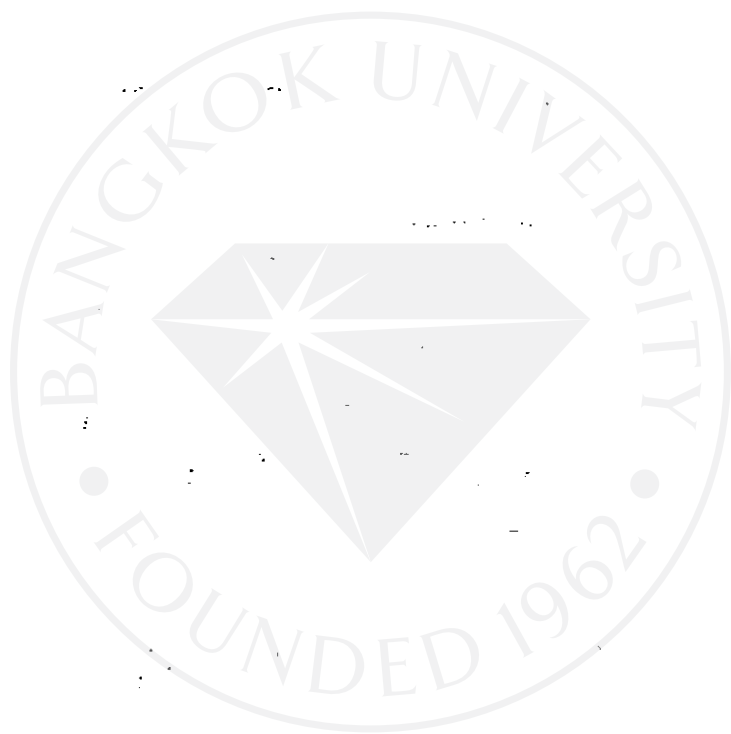
ตารางที่	หน้า
1	ประเภทเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 53
2	ประเภทเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 56
3	ประเภทเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ 59
4	ประเภทเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์มติชน 62
5	จำนวนร้อยละและร้อยละของประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 65
6	จำนวนร้อยละและร้อยละของประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 69
7	จำนวนร้อยละและร้อยละของประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ 73
8	จำนวนร้อยละและร้อยละของประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ของหนังสือพิมพ์มติชน 77
9	การเปรียบเทียบลำดับความสำคัญของการเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ของหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ เดลินิวส์ สยามรัฐและมติชน 81
10	จำนวนและร้อยละของเพศกลุ่มตัวอย่าง 85
11	จำนวนและร้อยละของอายุกลุ่มตัวอย่าง 86
12	จำนวนและร้อยละของรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนกลุ่มตัวอย่าง 87
13	จำนวนและร้อยละของสถานภาพสมรสกลุ่มตัวอย่าง 88
14	จำนวนและร้อยละของศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง 89
15	จำนวนและร้อยละของอาชีพ 90
16	จำนวนและร้อยละของระดับการศึกษา 91
17	จำนวนและร้อยละของการเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือองค์กรการของ กลุ่มตัวอย่าง 92

ตารางที่

18	จำนวนและร้อยละของหนังสือพิมพ์ที่อ่านเป็นประจำ.....	93
19	ระดับของการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์.....	94
20	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความเคลื่อนไหว ทางการเมืองการปกครองของประเทศจากสื่อมวลชน.....	95
21	ความบ่อยครั้งในการพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศกับ เพื่อนฝูงญาติพี่น้อง.....	96
22	จำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งและระยะเวลาในการติดตาม ข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน.....	97
23	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	99
24	ความบ่อยครั้งในการนำข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเลือกตั้งที่อ่านในหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์ พูดคุยกับเพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง.....	100
25	จำนวนและร้อยละของความสนใจในการติดตามข่าวสารการเลือกตั้ง จากหนังสือพิมพ์.....	101
26	จำนวนและร้อยละของข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ที่ได้รับจากหนังสือพิมพ์.....	103
27	จำนวนและร้อยละของระดับความต้องการให้หนังสือพิมพ์เสนอข่าว ความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง.....	105
28	จำนวนร้อยละของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในอดีต.....	108
29	จำนวนร้อยละของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531.....	109
30	จำนวนร้อยละของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในอนาคต.....	110
31	จำนวนร้อยละของความสนใจไปฟังอภิปราย การสัมมนา การปราศรัยหาเสียง ของพรรคการเมือง หรือนักการเมือง.....	111
32	จำนวนร้อยละการมีส่วนร่วมช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง หรือนักการเมือง.....	112

ตารางที่	ฉ หน้า
33	จำนวนร้อยละการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง 113
34	จำนวนร้อยละความบ่อยครั้ง การเคยเขียนบทความแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองลงหนังสือพิมพ์ หรือวารสารต่าง ๆ 114
35	จำนวนร้อยละความบ่อยครั้งในการเคยเข้าร่วมเดินขบวนหรือชุมนุม ประท้วงการกระทำที่เห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสมของรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการ 115
36	จำนวนร้อยละความบ่อยครั้งของการเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของราชการ เพื่อให้ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตนเอง หรือท้องถิ่น 116
37	จำนวนร้อยละของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 117
38	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเปิดรับข่าวสารการเมือง จากสื่อมวลชน 118
39	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเปิดรับข่าวสาร การเลือกตั้ง จากจากสื่อมวลชน 119
40	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความสนใจข่าวสาร การเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ 120
41	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ที่ได้จากหนังสือพิมพ์ 121
42	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการต้องการข่าวสาร การเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ 122
43	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 123
44	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษาการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรกับการไปเลือกตั้ง เมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 124
45	สายสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการไปเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 125

ตารางที่	เนื้อหา
46	การพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการไปเลือกตั้ง 127
47	การเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวสารการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ กับความสนใจและความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชน.... 129

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลังและที่มาของปัญหาวิจัย

การพัฒนา (Development) ประเทศเป็นกระบวนการอันสลับซับซ้อน (ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2517) ซึ่งสังคมเคลื่อนไปสู่ความสามารถในการเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ (Schramm. 1988)

ในการพัฒนาประเทศย่อมต้องพัฒนาทุกด้านพร้อม ๆ กันไปทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมก็คือ การสื่อสาร (เสถียร เขยประทับ. 2531 : 27)

สำหรับบทบาทของการสื่อสารต่อการพัฒนาการเมืองนั้นมีความสำคัญยิ่ง จนกระทั่งได้มีการศึกษาค้นคว้ากันอย่างกว้างขวางจนกลายเป็นสาขาวิชาหนึ่งของนิเทศศาสตร์ ที่เรียกกันว่า สื่อสารการเมือง (Political Communication) โดยมุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการเมืองทั้งระดับมหภาพ (นิยมวิเคราะห์เชิงระบบสังคมในแง่ความสัมพันธ์และวิวัฒนาการของระบบการเมือง และระบบการสื่อสาร ผลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม) และระดับจุลภาคหรือระดับบุคคลในแง่อิทธิพลของการสื่อสารต่อการลงคะแนนเสียง สังคมประกิต ความทันสมัย (อิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, 2520 : ส.69-ส.70.)

การสื่อสารกับการเมืองจึงมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จนยากที่จะแยกคุณภาพการเมืองและชีวิตการเมืองออกจากการสื่อสาร ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนระบบการเมืองได้ (Fagen. 1966 : 3) การสื่อสารนั้นนับเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมทางการเมืองทุกชนิด (Fagen. 1966 : 4)

สำหรับประเทศไทย ได้ประสบความสำเร็จการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจอย่างดียิ่ง แต่ในด้านการพัฒนาทางการเมืองนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เช่น ประชาชนยังมีส่วนร่วมในทางการเมืองน้อย มีการซื้อเสียง (กรรมลทองธรรมชาติ. สมบูรณ์ สุขสำราญ และปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. 2531 : 69)

การสื่อสารจึงควรที่จะได้รับการพิจารณาศึกษาและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาการเมืองของประเทศไทย ซึ่งนักวิชาการส่วนมากมีความเห็นว่าสื่อมวลชนเป็นการสื่อสารที่มีศักยภาพสูงมากในการเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ

ในด้านต่าง ๆ เนื่องจาก (เสถียร เศษประทับ. 2530 : 1-2 อ้างถึง Frey 1966 : 10-18) (1) มีความกว้างไกลสามารถเข้าถึงพื้นที่ทุกแห่งในประเทศได้โดยไม่ต้องคำนึงมากนักถึงอุปสรรคทางธรรมชาติ เช่น ป่า เขา แม่น้ำ (2) มีความรวดเร็วในการส่งข่าวสาร (3) ความสามารถในการควบคุมโดยผู้วางนโยบายพัฒนา (4) ความมีประสิทธิภาพสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้ความรู้อันน่าจะเป็นพลังมหาศาลที่จะก่อให้เกิดการพัฒนา

ปัจจุบันสื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทย ในชีวิตประจำวันของเราทุกวันนี้จะต้องมีการเปิดรับสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นโดยการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร การฟังวิทยุ การชมโทรทัศน์และภาพยนตร์ ทั้งนี้เพื่อการติดตามแสวงหาข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง หรือเพื่อนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการตัดสินใจ

หนังสือพิมพ์นับเป็นสื่อมวลชนประเภทแรกที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และมีวิวัฒนาการอันยาวนานกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ และในทุกวันนี้หนังสือพิมพ์ได้ทวีบทบาทและความสำคัญมากยิ่งขึ้น มีหลักฐานการวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า นอกจากหนังสือพิมพ์จะเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวได้ดีกว่าสิ่งอื่น ๆ แล้ว หนังสือพิมพ์ยังมีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งของกระบวนการสังคมประเภททางการเมืองแก่สมาชิกของสังคม ดังนั้นในโอกาสที่ประเทศไทยจะจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นในวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม 2531 นี้ จึงเป็นที่น่าสนใจที่ศึกษาวิจัยว่าหนังสือพิมพ์ได้กระทำบทบาทในการสังคมประเภทการเมืองการเลือกตั้งครั้งนี้ โดยการเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหว ตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มากน้อยเพียงใดและในแง่ใดบ้าง ขณะเดียวกันประชาชนผู้รับสารได้สนใจอ่านข้อมูลข่าวสารเรื่องนี้มากน้อยเพียงใด หนังสือพิมพ์ได้มีบทบาทก่อให้เกิดความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งครั้งนี้ในแง่ใดบ้าง รวมทั้งประชาชนมีความต้องการให้หนังสือพิมพ์เสนอข่าวสารการเลือกตั้งครั้งนี้ในด้านใดบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อทราบประเด็นของการเสนอเนื้อหาข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย
2. เพื่อทราบความถี่ของการเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย

3. เพื่อทราบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อทราบถึงความสนใจและความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์
5. เพื่อทราบถึงความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะมีประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและการนำไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในด้านการเสนอข่าวสารความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยในการตรวจสอบทฤษฎีนิเทศศาสตร์เมื่อนำมาใช้ในสังคมไทย หลายทฤษฎีด้วยกัน ซึ่งสามารถนำผลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของคณะนิเทศศาสตร์ได้
3. หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารการเมืองการหาเสียง และการโน้มน้าวใจประชาชนให้ไปเลือกตั้ง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้จะศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารการเลือกตั้งเฉพาะในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่พิมพ์จำหน่ายในเขตกรุงเทพมหานคร 4 ฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ สยามรัฐ และมติชน ทั้งนี้โดยจะวิเคราะห์เนื้อหา หนังสือพิมพ์ตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน 2531 ซึ่งเป็นวันที่รัฐบาลประกาศยุบสภา จนกระทั่งถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2531 นอกจากนี้ในการสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งก็จะจำกัดขอบเขตของการศึกษาเฉพาะประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

นิยามศัพท์

หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เน้นการเสนอข่าวที่ประชาชนนิยม (Sensitivity News) เช่น ข่าวอาชญากรรม ในที่นี้หมายถึงหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและ เดลินิวส์

หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เน้นการเสนอข่าวหนัก เช่น ข่าวเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ในที่นี้หมายถึง หนังสือพิมพ์สยามรัฐ และมติชน

พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน หมายถึง การอ่าน การชม การฟัง ข่าวสารการเมืองการปกครองของประเทศจากสื่อมวลชน อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร โทรทัศน์ และวิทยุ

พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารการเมืองเลือกตั้งจากสื่อมวลชน หมายถึง การอ่าน การชม การฟัง ข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ. 2531 ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2531 ถึงวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 จากสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร โทรทัศน์ และวิทยุ

การพูดคุยทางการเมือง หมายถึง การสื่อสารระหว่างบุคคลเรื่องการเมืองหรือ การที่บุคคลพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการเมืองการปกครองของประเทศกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง การพูดคุยเรื่องการเมืองเลือกตั้ง หมายถึง การที่บุคคลนำข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น เกี่ยวกับการเลือกตั้งไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับเพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง พฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคลแสดงออก ได้แก่ (1) การไปเลือกตั้งในอดีต ครั้งล่าสุดและในอนาคต (2) การไปฟังอภิปราย การปราศรัยหาเสียง (3) การมีส่วนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองหรือนักการเมือง (4) การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (5) การเขียนแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในหนังสือพิมพ์หรือวารสาร (6) การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง การกระทำที่ไม่เหมาะสมของรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการ (7) การติดต่อเจ้าหน้าที่ของราชการ เพื่อให้ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคของตนเองหรือท้องถิ่น

ทฤษฎีแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงทฤษฎีแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย กับพฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร" ในประเด็นต่าง ๆ คือ

- การสื่อสารกับระบบการเมือง
- การสื่อสารกับการพัฒนาการเมือง
- การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- การสื่อสารกับกระบวนการสังคมประกิดทางการเมือง
- การสื่อสารกับการเลือกตั้ง
- บทบาทการสื่อสารต่อกระบวนการทางการเมือง
- เงื่อนไขของอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการเมือง
- บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการเมือง
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ซึ่งรายละเอียดของแต่ละประเด็นมีดังต่อไปนี้

การสื่อสารกับระบบการเมือง

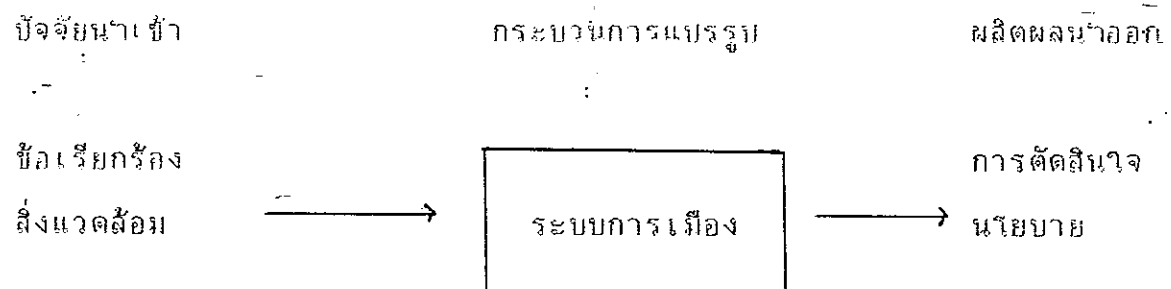
การเมือง (politics) โดยทั่วไปเป็นในเรื่องอำนาจหน้าที่ (authority) อำนาจ (power) และการควบคุมรวมถึงการปฏิบัติวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่สังคมจะสามารถ

ควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกได้ ซึ่งการสื่อสาร (ผ่านทางภาษา) นับเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในทางการเมืองเพื่อการนี้ และในการโฆษณาชวนเชื่อ การสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญมาก (Jaros and Grant. 1974 : 343)

การสื่อสารจึงเปรียบเสมือนเลือดเนื้อที่ชีวิตของระบบการเมือง (political system) หากปราศจากการสื่อสาร ระบบการเมืองก็ไม่สามารถสร้างขึ้นหรือดำรงความเอกราชหรือการขึ้นอยู่กับซึ่งกันและกันไว้ได้ (Palmer. Stern and Gaile. 1974 : 34)

ฮีสตัน (พรคักดี ผ่องแผ้ว. 2531 : 128-129 อ้างถึง Easton, 1965) นิยามการเมืองว่า คือการใช้อำนาจหน้าที่จัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าและนิยามระบบการเมืองว่าเป็นชุดของปฏิสัมพันธ์อย่างหนึ่งเพื่อจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่สังคม ซึ่งจำแนกออกมาจากพฤติกรรมทางสังคมทั้งหมด

ระบบการเมือง ประกอบขึ้นด้วยตัวระบบการเมืองกับสิ่งแวดล้อม โดยมีพรมแดนกั้นอยู่ พรมแดนนี้เป็นนามธรรมไม่ปรากฏอยู่ในทางกายภาพ ผลกระทบที่มีปัจจัยมาจากสิ่งแวดล้อมเรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (inputs) ปัจจัยนำเข้าสู่ตัวระบบจำแนกออกได้ 2 ประการคือ การเรียกร้อง (demands) หรือการสนับสนุน (supports) การเรียกร้องจากสิ่งแวดล้อมสร้างความเครียด ส่วนผลจากระบบที่กระจายต่อสิ่งแวดล้อมเรียกว่า ผลผลิตนำออก (outputs) ซึ่งฮีสตันแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การตัดสินใจ (decision) และนโยบาย (policies) ส่วนผลผลิตนำออกเกิดขึ้นจากการที่ระบบตอบสนองต่อความเครียดที่เกิดขึ้นในระบบ นอกจากนี้ตัวแบบระบบการเมืองของฮีสตันยังมีการป้อนกลับ (feedback)

ตัวแบบระบบการเมืองของฮีสตัน

กาเบรียล อัลมอนต์ ได้อธิบายเพิ่มเติมแบบจำลองของฮิสตัน โดยแยกหน้าที่ของระบบการเมืองออกเป็น 2 พวกคือ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2531 : 130-133 อ้างถึง Almond, 1960, 1966)

หน้าที่ทางด้านปัจจัยนำเข้า 5 ประการ ได้แก่ การสังคมนะกิตทางการเมือง (political socialization) การเลือกสรรทางการเมือง (Political recruitment) การทำผลประโยชน์ให้ปรากฏ (interest articulation) การรวมมวลผลประโยชน์ (interest aggregation) และการสื่อสารทางการเมือง (political communication) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกาถ่ายทอดข่าวสารภายในตัวระบบและระหว่างระบบกับสิ่งแวดล้อมของระบบหน้าที่ด้านผลิตผลน้าออก 3 ประการนั้นเกี่ยวข้องกับหน้าที่หลักของสถาบันทางการเมืองหลัก 3 สถาบันคือ การสร้างกฎระเบียบ (rules making) คือหน้าที่ของสถาบันนิติบัญญัติ การใช้กฎระเบียบ (rule application) คือ หน้าที่ของฝ่ายบริหาร และการตัดสินตามกฎระเบียบ (rule adjudication) คือหน้าที่ของฝ่ายตุลาการ

จะเห็นได้ว่า การสื่อสารทางการเมืองนั้น เป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการเมือง

ต่อมาอัลมอนต์ได้จัดประเภทของหน้าที่ทั้ง 8 ประการใหม่ โดยเอาหน้าที่ 6 ประการคือ การทำผลประโยชน์ให้ปรากฏ การรวมมวลผลประโยชน์การสร้างกฎระเบียบ การใช้กฎระเบียบ การตัดสินตามกฎระเบียบและการสื่อสารจัดเป็นหน้าที่ทางด้านการแปรรูป (conversion functions) ซึ่งหมายถึงกระบวนการแปลงปัจจัยที่ใส่เข้าไปให้เป็นผลิตผลออกมา

ส่วนการสังคมนะกิตทางสังคมน จัดเป็นหน้าที่ทางด้านการบำรุงรักษาระบบ (system maintenance) และการเลือกสรรทางการเมือง เป็นการปรับตัวของระบบ (adaptation)

จากแนวคิดเรื่องระบบการเมืองจะเห็นได้ว่า การสื่อสารเป็นระบบย่อย (subsystem) หนึ่งของระบบการเมือง และในฐานะระบบย่อยอันหนึ่งของระบบการเมืองการปกครอง การสื่อสารโดยเฉพาะสื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่ที่ค่อนข้างกว้างนั้น ทฤษฎีที่อธิบายประเด็นนี้ไว้ค่อนข้างชัดเจนคือ ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชน

ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชน

ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชนได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างระบบสื่อสารมวลชนกับระบบการเมืองการปกครอง ในระบบการเมืองที่แตกต่างกันก็จะคาดหวังให้สื่อมวลชนทำหน้าที่และมีบทบาทสำหรับใช้ระบบการเมืองของสังคมนั้นแตกต่างกันออกไป ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชนนั้นมีชื่อเรียกว่า ทฤษฎีหนังสือพิมพ์ทั้งสี่หรือทฤษฎีสื่อสารมวลชน (Four Theories of the Press) อันประกอบไปด้วย (1) ทฤษฎีอิสรภาพนิยม (Libertarianism) หรือเสรีนิยม (Liberalism) (2) ทฤษฎีอำนาจนิยม (Authoritarianism) (3) ทฤษฎีเบ็ดเสร็จนิยม (Totalitarianism) และ (4) ทฤษฎีความรับผิดชอบทางสังคม (Social Responsibility) ซึ่งในเวลาต่อมา นักวิชาการด้านนี้ได้เพิ่มทฤษฎีขึ้นอีกสองทฤษฎีคือ ทฤษฎีสื่อสารเพื่อการพัฒนา (Development Communication Theory) และทฤษฎีสื่อมวลชนของประชาชน (Democratic Participant Media Theory) ซึ่งในแต่ละทฤษฎีได้อธิบายถึง การห้ามการกระทำบางอย่างของสื่อมวลชนที่ขัดต่อระบบการเมือง ขณะเดียวกันก็กำหนดบทบาทหน้าที่ที่พึงกระทำของสื่อมวลชนไว้ เพื่อให้สื่อมวลชนตอบสนองและสนับสนุนระบบการเมืองการปกครองนั้น ๆ (ศิริชัย ศิริภายะ และภาณุจนา แก้วเทพ. 2531 : 114-134; สมควร กวียะ. 2529 : 202-213) ซึ่งสรุปได้ต่อไปนี้ (สมควร กวียะ. 2529 : 213)

ทฤษฎี	บทบาทหน้าที่ (Function)	บทบาทหน้าที่ที่ต้องห้าม (De-function)
ทฤษฎีอำนาจนิยม	สนับสนุนและส่งเสริมนโยบายของรัฐบาลที่กำลังทรงอำนาจและรับใช้รัฐ อาจเป็นในรูปของการให้ข่าวสาร การให้การศึกษา และความบันเทิง แต่ต้องอยู่ในกรอบอุดมการณ์เชิงอนุรักษนิยม	การวิพากษ์วิจารณ์จักรกลทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ปกครองที่กำลังทรงอำนาจ

ทฤษฎี	บทบาทหน้าที่ (Function)	บทบาทหน้าที่ที่ต้องห้าม (De-Function)
ทฤษฎีเสรีนิยม (อิสระภาพนิยม)	<p>แจ้งข่าวสารให้ความบันเทิง</p> <p>ส่งเสริมการค้าและการโฆษณา</p> <p>สินค้า แต่ที่สำคัญที่สุด จะต้องเป็นตลาดเสรีของความคิดเห็นส่วนบุคคล เพื่อช่วยในการแสวงหาให้พบสัจจะและควบคุมรัฐบาล</p>	<p>แสดงเนื้อหาที่เป็นการหมิ่นประมาทนาอาจารย์</p> <p>หยาดคายและยุยงให้เกิดความกระด้างกระเดื่อง</p> <p>ในยามสงคราม</p>
ทฤษฎีความรับผิดชอบ ขอทางสังคม	<p>แจ้งข่าวสารให้การบันเทิง</p> <p>ส่งเสริมการค้าและการโฆษณา</p> <p>สินค้า แต่ที่สำคัญคือการยกความผิดแย้งของฝ่ายต่าง ๆ เข้าสู่การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อสาธารณะ ภายใต้อันระความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม</p>	<p>ละเมิดร้ายแรงต่อสิทธิส่วนบุคคลและต่อผลประโยชน์ที่สำคัญของสังคม</p>
ทฤษฎีเบ็ดเสร็จ นิยม	<p>เป็นอุปกรณ์ของรัฐในการสร้างความสำเร็จและความสืบเนื่องของระบบสังคมนิยมภายใต้อำนาจเผด็จการของพรรคซึ่งมาจากชนชั้นกรรมาชีพ เน้นเสนอข่าวสารความคิดเห็นและการศึกษาภายในกรอบอุดมการณ์สังคมนิยม</p>	<p>วิพากษ์วิจารณ์จุดมุ่งหมายของพรรคโดยวิชัยวิธีแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้</p>

ทฤษฎี	บทบาทหน้าที่ (Function)	บทบาทหน้าที่ต้องห้าม (De-Function)
ทฤษฎีสื่อสาร เพื่อการพัฒนา	สนับสนุนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมโดยลดความยึดมั่นในอุดมการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ เน้นให้ข่าวสารและการศึกษา เพื่อสนับสนุนกระบวนการพัฒนา	ละเมิดต่อกฎหมายสิทธิส่วนบุคคลและผลประโยชน์ของสังคม
ทฤษฎีสื่อมวลชน ของประชาชน	สนับสนุนบทบาทและสิทธิของบุคคล ชุมชนเล็กและชนกลุ่มน้อย มุ่งเสริมประชาธิปไตยจากฐานล่าง โดยให้ข่าวสาร ความคิดเห็น การศึกษาและที่สาคัญก็คือ ให้สิทธิในการสื่อสารและให้โอกาสของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมกับสื่อมวลชน	ให้อิทธิพลทั้งทางตรงทางอ้อม เพื่อครอบงำสิทธิเสรีภาพ

ทฤษฎีข้างต้นได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างระบบการเมืองกับระบบการสื่อสาร ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานสำคัญของการศึกษาร่วมกันครั้งนี้ ประเด็นต่อไปผู้วิจัยจะได้กล่าวถึง ความบทบาทความสัมพันธ์ของการสื่อสารต่อกิจกรรมทางการเมืองในด้านต่างๆ คือ การพัฒนาการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง กระบวนการสังคมประกิดทางการเมือง การเลือกตั้ง กระบวนการทางการเมือง

การสื่อสารกับการพัฒนาการเมือง

ความหมายของการพัฒนาการเมือง (Political Development) หรือบางคนมองว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Political change) หรือการทำให้ระบบการเมืองทันสมัย (political Modernization) นั้น ลูเซียน พาย ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาการเมืองไว้ 10 อย่างด้วยกัน คือ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2517 : 103-105)

1. การพัฒนาการเมืองในฐานะที่เป็นปัจจัยทางการเมืองอันจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
2. การพัฒนาการเมืองหมายถึงการที่มีระบบการเมืองแบบเดียวกับสังคมที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรม
3. การพัฒนาการเมืองหมายถึงการที่ประเทศหนึ่ง ๆ มีระบบการเมืองที่ "ทันสมัย"
4. การพัฒนาการเมืองในฐานะที่เป็นเครื่องช่วยส่งเสริมให้รัฐประชาชาติ (nationstate) ดำเนินไปด้วยดี
5. การพัฒนาการเมืองคือ การพัฒนาการบริหารราชการและระบบกฎหมาย
6. การพัฒนาการเมืองได้แก่การระดมคนให้มามีส่วนร่วมในกระบวนการเมือง มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่แต่เดิม
7. การพัฒนาการเมือง ได้แก่ การสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
8. การพัฒนาการเมืองคือ การที่มีการเปลี่ยนแปลง (ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม) เกิดขึ้นอย่างเป็นระเบียบและมีเสถียรภาพ
9. การพัฒนาการเมืองเป็นการระดมสรรพกำลังจากทรัพยากรทั้งตามธรรมชาติ และกำลังคน เพื่อนำมาซึ่งประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ (mobilization) และการรวมอำนาจของรัฐ
10. การพัฒนาการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่สลับซับซ้อนหลายด้าน (Multi-Dimensional Process of Social Change)

กระบวนการพัฒนาการเมือง (political development process) มีลักษณะพิเศษอยู่ 3 ประการคือ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2517)

1. มีการรวมอำนาจของรัฐให้มีขอบเขตกว้างขวางยิ่งขึ้น พร้อมกันนั้น แหล่งอำนาจของสังคมแบบดั้งเดิม (traditional society) ก็พลอยด้อยกำลัง และหมดอิทธิพลไปที่ละน้อย

2. มีการแบ่งแยกแจกแจงหน้าที่ของสถาบันทางการเมืองอย่างแน่ชัด

3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองมากขึ้น ประชาชนเริ่มมีความคิดว่ ตนกับระบบการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง มากกว่าที่เคยเป็นอยู่ในสมัยที่ยัง ไม่มีการพัฒนาการเมือง

สำหรับบทบาทของการสื่อสารต่อการพัฒนาการเมืองนั้น มีนักวิชาการได้เสนอ แนวคิดและทฤษฎีที่อธิบายถึงบทบาทของการสื่อสารในการพัฒนาการเมืองไว้มากมาย ดังจะกล่าวต่อไปนี้

Gabriel Almond and Bingham Powell ได้เสนอว่า หน้าที่ของ การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญขั้นต้นของการพัฒนาการเมือง (Clotfelter, 1968:12)

แต่สำหรับแนวคิดของ คอยทซ์ (Deutsch) นั้นได้เสนอถึงแนวคิดการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (social mobilization) กับ การพัฒนาทางการเมืองโดยให้ความหมายของ social mobilization ว่าเป็น กระบวนการที่กลุ่มความผูกพันแบบเก่าทาง เศรษฐกิจและจิตวิทยาถูกรื้อถอนหรือแตกสลาย ไปและคนพร้อมที่จะรับแบบแผนใหม่ของการอบรมขัดเกลาทางสังคมและพฤติกรรม เป็นกระบวนการที่ผลึกมนุษย์ออกจากแวงดวงของจารีตประเพณี คอยทซ์ได้กำหนดตัวชี้ 7 ตัวของกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมคือ (1) จำนวนประชากรที่รับ ความเป็นสมัยาใหม่ เช่น มีชีวิตสมัยาใหม่ (2) จำนวนคนที่รับสื่อมวลชน (3) จำนวน ประชากรที่เปลี่ยนที่อยู่ (4) การขยายตัวของสังคมเมือง (5) จำนวนประชากรที่ เปลี่ยนจากอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพอย่างอื่น (6) จำนวนคนที่รู้หนังสือ (7) รายได้ เฉลี่ยต่อหัว (สุจิต บุญบงการ, ม.ป.ป. : 170-180 อ้างถึง Karl Deutsch, 1961 : 493-507)

จากแนวคิดข้างต้นเห็นได้ว่า สื่อมวลชนซึ่งวัดจากจำนวนคนที่รับสื่อมวลชน เป็นตัวแปรหรือปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการเมือง

นอกจากนี้ผลจากการรวบรวมข้อมูลระดับประเทศเพื่อศึกษาในเรื่องการพัฒนาทางการเมืองในแง่สาเหตุและผล ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของการสื่อสารในกระบวนการพัฒนาทางการเมืองหรือผลของการพัฒนาทางการเมืองต่อการสื่อสาร ถึงแม้ว่าจะเป็นการยากที่สรุปได้อย่างชัดเจนในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารและการพัฒนาจากการศึกษาข้อมูลระดับชาติในการสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการนิยามแนวความคิดด้านการพัฒนาการเมืองที่แตกต่างกัน รวมทั้งปัญหาความยากในเรื่องการวัดตัวแปร เช่น ในการวิเคราะห์ทางสถิติ อาจให้นิยามปฏิบัติการว่าเป็นความสัมพันธ์ การเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นการพัฒนาทางการเมือง

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลหลักฐานจากแหล่งต่าง ๆ พอจะสรุปรวมกันได้ดังนี้ (Frey, 1973)

1. ในยุคแรกนั้นมองว่าการพัฒนาทางการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคม ซึ่งในความเป็นจริงยังมีข้อสงสัยกันอยู่
2. ในขณะที่ระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคม (รวมทั้งการสื่อสาร) มีความสัมพันธ์สูงกับการวัดการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ปรากฏว่าในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนานั้นอัตราของความเจริญหรือการเติบโตทางเศรษฐกิจและการวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. อาจจะมีระดับเพดานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่อยู่เหนือจากระดับเพดานของการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคม (รวมทั้งการสื่อสาร) ซึ่งในระดับนี้ไปแล้วทั้งสองสิ่งนี้จะไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ปัจจัยอื่นที่นอกเหนือไปจากระดับการพัฒนาของเศรษฐกิจสังคม (รวมทั้งการสื่อสาร) อาทิ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์หรือวัฒนธรรม ดูเหมือนจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

5. มีความสัมพันธ์อย่างต่ำ แต่มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวชี้การพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคม (รวมทั้งการสื่อสาร) กับการปกครองตนเอง ในระบบการเมืองทั่วโลก

6. สื่อมวลชนไม่ได้มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของการเคลื่อนไหวทางการเมืองไปเป็นคอมมิวนิสต์หรือไม่ใช่คอมมิวนิสต์

7. ไม่มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างสื่อมวลชนกับความตึงเครียดหรือความไม่มั่นคงในสังคมการเมือง

8. ยังไม่มีคำตอบในเรื่องสถานการณ์ของการสื่อสารมวลชนไม่ว่าโดยทั่วไปหรือองค์ประกอบแต่ละอย่างว่าเป็นตัวกระตุ้นความต้องการ หรือความพอใจในความต้องการหรือไม่

สำหรับบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการพัฒนาการเมืองสรุปได้ดังนี้

การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผู้หาค้นมาก ได้แก่ การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ซึ่งเกณฑ์วัดที่นิยมกันมาก ได้แก่ การไปออกเสียงหรือไม่ออกเสียงเลือกตั้ง และการนิยมพรรคการเมืองโดยนิยมไปศึกษาสหสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบเลือกกลุ่มตัวอย่าง และสุ่มตัวอย่างให้ได้ประชากรวิจัย (Survey Sampling) ที่จะเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดได้มากที่สุด ซึ่งนักรัฐศาสตร์ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ปรากฏอยู่บ่อย ๆ ดังนี้ (ชัยอนันต์ สมุทวณิชย์. 2517 : 49-51)

ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก มีลักษณะคือ

- ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคมสูง (พิจารณาในแง่ของอาชีพ รายได้ การศึกษา)

- ชาย

- ผู้ที่มีความผูกพันกับพรรคการเมือง

- ผู้ที่อยู่ในวัยกลางคน (40-50)
- ผู้ที่อยู่ในกลุ่มซึ่งมีพลังกดดันทางการเมืองในลักษณะที่ตรงข้ามกับความผูกพัน

ที่มีต่อกลุ่ม

ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย มีคุณลักษณะดังนี้

- ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคมต่ำ
- หญิง
- ผู้ที่ไม่มีความผูกพันกับพรรคการเมือง
- คนหนุ่ม (อายุต่ำกว่า 40 ปี) และคนมีอายุสูง (อายุ 40 ปีขึ้นไป)
- ผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่ไม่ใช่พลังกดดันทางการเมืองในลักษณะที่ตรงข้ามกับความผูกพัน

ที่มีต่อกลุ่ม

นอกจากนี้จากการศึกษาของ Almond และ Verba โดยการสุ่มตัวอย่างใน 5 ประเทศคือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมันนี อิตาลี และเม็กซิโก พบว่า (ซีมอนันต์ สมุทรวณิช, 2517 : 52-53 อ้างถึง Almond and Verba, 1965) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและต่อความนิยมเอียงทางการเมืองมากที่สุด ได้แก่ การศึกษา แม้ว่าจะควบคุมตัวแปรทางอาชีพและรายได้ที่ไว้ก็ตาม ผู้ที่มีการศึกษาสูงก็จะมีความนิยมเอียงในการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ไม่ว่าจะอยู่ในอาชีพใดมีระดับรายได้อย่างไรก็ตามก็จะมีความนิยมเอียงที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง

ขณะเดียวกันในหมู่ผู้มีการศึกษาระดับต่าง ๆ ทุกระดับ บุคคลที่เป็นสมาชิกขององค์การหรือสมาคมที่ผู้นั้นสมัครเข้าเป็นสมาชิก แม้ว่าองค์การหรือสมาคมนั้นจะไม่ใช่องค์การทางการเมือง เช่น สโมสรโรดเจอร์ โลกอันส์ องค์การอาสาสมัครต่าง ๆ มักจะมีความนิยมเอียงที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์การประเภทนี้

ทฤษฎีกระบวนการของความทันสมัย

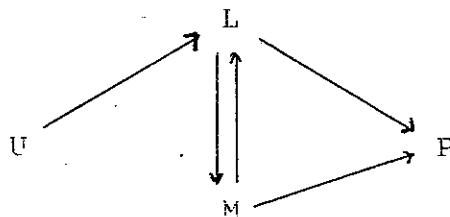
สำหรับทฤษฎีที่อธิบายบทบาทของการสื่อสารต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อย่างชัดเจนคือทฤษฎีของ Daniel Lerner เขาได้สร้างทฤษฎีขึ้นมาอธิบายกระบวนการของความทันสมัย (The Process of Modernization) โดยการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปร 4 ตัว คือ ความเป็นเมือง (Urbanization) การรู้หนังสือ (Literacy) การเปิดรับสื่อมวลชน (mass media exposure) และการมีส่วนร่วม (participation) ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้หมายรวมไปถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง (การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง, การตัดสินใจของบุคคลในเรื่องราวสาธารณะ การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ (การเพิ่มรายได้ต่อหัว, กิจกรรมการตลาด) การมีส่วนร่วมทางการสื่อสาร (การแสดงความคิดเห็น การเปิดรับสื่อ) การมีส่วนร่วมทางจิตวิทยา (การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา หรือการเข้าใจผู้อื่น, การมีจิตใจที่เปลี่ยนแปลงได้หรือจิตไม่ผูกติด) ซึ่งการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้มีความสัมพันธ์กันในทางบวก และดูเหมือนจะเป็นสิ่งจำเป็นที่สำคัญยิ่งต่อกระบวนการเปลี่ยนให้ทันสมัย (Frey, 1973 : 400)

หลักการของทฤษฎีนี้ก็คือ ไม่ว่าจะที่ไหนก็ตาม... การเพิ่มความเป็นเมืองมีแนวโน้มที่จะเพิ่มการรู้หนังสือ, การเพิ่มการรู้หนังสือมีแนวโน้มก่อให้เกิดการเพิ่มในเรื่องการเปิดรับสื่อ และการเพิ่มการเปิดรับสื่อ จะเป็นไปตามการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง (รายได้ต่อหัว) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง) ซึ่งแสดงได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

อย่างไรก็ตามเขาได้เสนอต่อไปอีกว่า ความเป็นเมืองเป็นเหตุให้เกิดการเพิ่มการรู้หนังสือ ซึ่งเป็นเหตุต่อเนื่องทำให้เกิดการเพิ่มการเปิดรับสื่อมวลชน ซึ่งการเปิดรับสื่อมวลชนนี้จะเป็นปฏิกริยาย้อนกลับในการเพิ่มการรู้หนังสือ ซึ่งสมมติฐานอันนี้สามารถแสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ส่วนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับกระบวนการสังคมประกิต
ทางการเมืองนั้น มีรายละเอียดดังนี้

การสื่อสารกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง

กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง (Political socialization)
หมายถึง กระบวนการของการศึกษาการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแพร่กระจายข่าวสาร
สารสนเทศ เกี่ยวกับระบบการเมืองหรือการอบรมพลเมือง (Kavanagh. 1983 : 35)

ส่วน William Mitchell ได้อธิบายว่ากระบวนการสังคมประกิตทาง
การเมืองหมายถึงความพยายามในการอบรมประชาชนให้ทำตามที่ระบบต้องการ
ทั้งในแง่ค่านิยม บรรทัดฐาน (norm) ข่าวสารและทักษะซึ่งสังคมนั้นต้องการและ
เห็นว่ามีประโยชน์ (Kavanagh. 1983 : 35 citing William Mitchell.
1962 : 143)

สถาบันที่ทำหน้าที่สังคมประกิตทางการเมือง (Agents)

สถาบันที่ส่งเสริมกระบวนการสังคมประกิตนั้น มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละ
สถาบันมีอิทธิพลแตกต่างกันออกไปในช่วงที่วิวัฒนาการของบุคคล ครอบครัวจะมีบทบาท
สำคัญ แต่เมื่อเขาไปโรงเรียนเริ่มเปิดรับต่อกลุ่มเพื่อน ๆ จึงมีอิทธิพลต่อวัยรุ่น เมื่อมี
อาชีพบุคคลจะเปิดรับต่อหลายหน่วยส่งเสริม สื่อมวลชน เหตุการณ์ พรรคการเมือง
กลุ่มการเมือง รวมทั้งครอบครัวและโรงเรียน (Kavanagh. 1983 : 40)

สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมือง (political socialization)

1) ครอบครัว (Family) เนื่องจากการที่ครอบครัวเป็นหน่วยที่
ทำหน้าที่สังคมประกิต (socialization) ตั้งแต่ก่อนหน่วยอื่น และเด็กมักได้รับ
อิทธิพลอย่างมากจากครอบครัว และมักจะได้รับการศึกษา (เรีกรวดต่าง ๆ)

การสนับสนุนจากพ่อแม่ จึงทำให้รับทัศนคติของพ่อแม่ ซึ่งพบว่าพ่อมักถ่ายทอดความคิดเห็นทางการเมืองมากกว่าแม่ (Knutson. 1973 : 125-126)

2) โรงเรียนและวิทยาลัย เด็กๆต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในโรงเรียน จึงย่อมมีอิทธิพลต่อแนวความคิดและทัศนคติทางการเมือง Hess and Torney กล่าวว่าปรากฏว่าโรงเรียนรัฐบาลเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากที่สุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุดของการเรียนรู้ทางการเมืองในสหรัฐ (Knutson. 1973 : 130 : citing Hess and Torney 1969 : 101)

3) กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน และเหตุการณ์ (Peers, Media and Events) อิทธิพลจากเพื่อนนั้นถ้าเพื่อนและพ่อแม่เห็นตรงกัน นักเรียนและพ่อแม่ก็จะมีผลคล้ายคลึงกัน เข้ากัน ยอมรับกัน แต่เมื่อเพื่อนและพ่อแม่เห็นไม่ตรงกัน ความคล้ายคลึงกันระหว่างนักเรียนและพ่อแม่ก็จะลดลง และงานวิจัยยังพบอีกว่ากลุ่มเพื่อนที่ใหม่เป็นทางการเมืองมีอิทธิพลทั้งระหว่างวัยรุ่นและหลังวัยรุ่น (Knutson. 1973 : 133)

ในโลกยุคใหม่ ทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ต่างใช้เวลาจำนวนมากไปกับสื่อมวลชน สื่อมวลชนจึงกลายเป็นหน่วยกลางสังคมประภค แต่อิทธิพลของสื่อมวลชนโดยเบื้องต้นจะเป็นการเสริมทัศนคติที่มีอยู่แล้ว มากกว่าการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคล (Knutson. 1973 : 133)

สำหรับบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นประเด็นหลักของการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

การสื่อสารกับการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง เป็นกระบวนการทางการเมืองการปกครองที่สำคัญอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกรัฐบาลที่จะมาทำการปกครองตนเอง (พรรคกิจ ผ่องแผ้ว. 2529 : 4) เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจ

อธิปไตย โดยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องและสนับสนุนให้มีการปฏิบัติ จัดทำและละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองและการตัดสินใจใน นโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน (กรมล ท่องธรรมชาติ.

สมบูรณ์ สุขสำราญ และปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. 2531 : 1)

การเลือกตั้ง เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปกครองแบบประชาธิปไตย การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของประเทศ มีส่วนในการสร้างรัฐบาล โดยสรุปการเลือกตั้งมีความสำคัญดังนี้ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2529 : 5-6, ประหยัด หงษ์ทองคำ. 2525 : 137-150)

1. เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาล เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือดำเนินการปกครองประเทศ
2. เป็นสิ่งที่ช่วยจำกัดการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปกครองให้เหมาะสมเป็นระยะ ๆ ตามความจำเป็น
3. เป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ
4. สร้างความชอบธรรมทางการเมือง ทำให้รัฐบาลมีความชอบธรรมในการบริหารประเทศ
5. ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในทางการเมืองและสังคม
6. ทำให้เกิดบูรณาการทางการเมืองทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
7. ทำให้เกิดการระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในลักษณะของความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี
8. เป็นการเลือกผู้แทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เช่น การบัญญัติกฎหมาย และการควบคุมบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล
9. กำหนดนโยบายที่จะใช้ในการปกครองประเทศ

การเลือกตั้งที่เป็นฐานที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาลและ
ผู้ปกครองจะต้องมีลักษณะตามเกณฑ์สากลดังต่อไปนี้ (กรมล ทงธรรมนูญ
สมบูรณ์ สุขสำราญ และปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. 2531 : 2-5)

1. ความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง ปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ด้วย
ประการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้อำมสินจ้างหรือการใช้อิทธิพลบีบบังคับ ประชาชน
มีโอกาสที่จะเลือกบุคคลหรือพรรคการเมืองตามใจชอบ
2. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา กล่าวคือมีการจัดให้มีการเลือกตั้ง
ตามกำหนดระยะเวลา เช่น 3 ปี 4 ปี หรือ 5 ปี
3. การเลือกตั้งที่ยุติธรรม เป็นไปตามตัวบทกฎหมายและเจตนารมณ์
ของกฎหมาย ปราศจากการใช้อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพ
ทางสังคม
4. หลักการให้สิทธิเลือกตั้ง เป็นการทั่วไป หมายถึง การให้สิทธิเลือกตั้ง
แก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ
5. หลักความเสมอภาค หมายถึง การมีสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชน
มีความสำคัญและได้รับความยอมรับนับถือเท่าเทียมกัน โดยการให้ผู้มีสิทธิออกเสียง
เลือกตั้งคนหนึ่ง ๆ มีคะแนนเสียงเพียงหนึ่งคะแนน
6. หลักการลงคะแนนลับ หมายถึง การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน
เป็นเอกสิทธิ์ของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด

บทบาทของสื่อมวลชนต่อการเลือกตั้งนั้น ในสหรัฐอเมริกาสื่อโทรทัศน์ได้เป็น
สื่อกลางในการเปิดโอกาสให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดีได้อภิปรายตอบโต้กัน
โดยตรงในหัวข้อมรดกชั้นพื้นฐานในการเลือกตั้ง ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้
เปิดเผยให้ทราบว่าประชาชนผู้รับสารจะเลือกโดยดูจากการแสดงออกของผู้อภิปราย
ไม่ใช่เลือกจากความดีเด่นน่าเชื่อถือที่ควรดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี แสดงให้เห็น

ว่าบุคลิกภาพของผู้สมัครแข่งขันเข้ารับเลือกตั้งหรือภาพพจน์อย่างที่สุดกันโดยทั่วไป กลับเป็นปัจจัยใหญ่ที่ผู้ชมสนใจ ความห่วงกังวลหรือแม้แต่การนึกถึงปัญหาต่าง ๆ ก็ยังมีความสำคัญน้อยกว่าปฏิกิริยาต่อบุคลิกภาพของผู้สมัครแข่งขันเข้ารับการเลือกตั้งที่แสดงออกมา ผู้ชมส่วนมากจะให้ความสำคัญต่อบุคลิกภาพในฐานะเป็นปัจจัยการแสดงออกทางโทรทัศน์ยิ่งกว่าให้ความสำคัญต่อสิ่งที่มุ่งหวังจากการเป็นผู้นำของประธานาธิบดี (ลูร์ตัน บุ่มนันท . 2531)

ผลการวิจัยการรณรงค์ยุคคลาสสิก ในปี ค.ศ. 1940 และ 1950 ได้สรุปเป็นข้ออ้างอิงไว้ดังนี้คือ 1) ผู้มีสิทธิออกเสียงเป็นจำนวนมากกั้นกันการตัดสินใจ การเลือกตั้ง โดยมีพื้นฐานจากการมีส่วนร่วมหรือติดต่อกับพรรคการเมืองไว้ตั้งแต่รณรงค์เลือกตั้ง 2) สื่อมวลชนถูกใช้เพื่อการเสริมแรงหรือตอกย้ำการตัดสินใจดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่ 3) ผู้มีสิทธิออกเสียงจำนวนน้อยที่ตัดสินใจการเลือกตั้งหลังจากการรณรงค์ และมักจะเป็นพวกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองน้อยและใช้สื่อมวลชนน้อย 4) เมื่อมีการให้น้ำใจ ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มักปรากฏว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลในการให้น้ำใจมากกว่าสื่อมวลชน ซึ่งผลทางการเมืองอันจำกัดของสื่อมวลชนนี้มีหลักฐานการวิจัยการเลือกตั้งอื่น ๆ สนับสนุนอีกมาก อย่างไรก็ตามบทบาทของสื่อมวลชนต่อการรณรงค์ทางการเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในช่วง 20 ปีหลัง และมีแนวโน้มว่าผลของสื่อมวลชนในปัจจุบันได้เพิ่มมากขึ้น (Nimmo and Sanders. 1981 : 329-330)

มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาผลกระทบของข่าวต่อตัวแปรความรู้ความเข้าใจ (cognitive variables) เช่น การรับรู้ (awareness) ความรู้ และภาพพจน์ (Images) ของการเมือง เช่น Atkin ได้ศึกษาการเรี้นรู้จากข่าวผู้สมัครและโฆษณาของผู้สมัครในระหว่างการรณรงค์เลือกตั้งประธานาธิบดี ในปี ค.ศ. 1976 Atkin ได้วัดความบ่อยครั้งในการชมรายการข่าวในประเทศและการสนใจโฆษณา รณรงค์หาเสียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับผู้สมัครประธานาธิบดีคือ Carter Reagan และ Ford มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

กับการชมข่าว และพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้น ในกลุ่มเด็กที่อายุมาก (+.40) มากกว่ากลุ่มเด็กที่อายุน้อยกว่า (+.19) และยังพบอีกว่าความรู้เกี่ยวกับ ผู้สมัครมีความสัมพันธ์กับความบ่อยครั้งและความเข้มข้นของการเปิดรับ (Exposure) ต่อการโฆษณาพรรคหาเสียง (campaign commercials) โดยที่ในกลุ่มเด็กนักเรียน อายุมาก เรียนรู้จากโฆษณาทางการเมือง (political ads) ได้มากกว่า (+.28) กลุ่มเด็กนักเรียนอายุน้อย (+.19) (Nimmo and Sanders, 1981 : 311-312. citing Atkin, 1977)

จะเห็นได้จากข้างต้นว่าสื่อมวลชนได้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการเลือกตั้ง ในกรณีของประเทศไทยนั้น สื่อมวลชนมีบทบาททั้งในด้านการโน้มน้าวชักจูงใจให้ ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะในประเทศไทยซึ่งประชาชนไปใช้สิทธิ ออกเสียงเลือกตั้งจำนวนน้อยมาก นอกจากนี้ยังมีบทบาทในแง่ เป็นสื่อกลางในการ หาเสียงผ่านสื่อมวลชน จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศและเลือกตั้ง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครครั้งที่ผ่านๆ มา รัฐบาลได้เกิดโอกาสให้ผู้สมัครได้มีโอกาส แลกเปลี่ยนนโยบายและหาเสียงทางโทรทัศน์ ขณะเดียวกันพรรคการเมืองและผู้สมัครเลือกตั้ง บางคนมีการซื้อเวลาของโทรทัศน์ ตลอดจนถึงซื้อพื้นที่หนังสือพิมพ์ เพื่อโฆษณาหาเสียง ซึ่งแสดงถึงบทบาทของสื่อมวลชนต่อการเลือกตั้ง

บทบาทการสื่อสารต่อกระบวนการทางการเมือง

การสื่อสารโดยเฉพาะสื่อมวลชน อันได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ มีบทบาทสำคัญหลายประการในอันที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการทางการเมือง ดังจะกล่าวต่อไปนี้

การสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) และการให้ความรู้และการศึกษา (Education) เนื้อหาข่าวสาร รายการต่าง ๆ ของสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์ อาทิรายการข่าว รายการสนทนาปัญหาบ้านเมืองของสื่อโทรทัศน์ ข่าวการเมืองในหน้าหนังสือพิมพ์ ส่วนมีบทบาทในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านการเมืองให้แก่ผู้รับสาร

เป็นที่เชื่อกันว่าสื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร เรื่องราวสาธารณะ ซึ่งนำไปสู่การมีความรู้ในเรื่องราวสาธารณะ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประเด็นปัญหาสาธารณะเพิ่มมากขึ้น จากหลักฐานการวิจัยของ Chaffe, Ward และ Tintor แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนสามารถทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นในความรู้ทางการเมืองในหมู่นักศึกษาของโรงเรียนในรัฐวิสคอนซิน ในระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 1968 ได้ ส่วน Atkin และ Gantz ได้แสดงหลักฐานงานวิจัยว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการชมข่าวโทรทัศน์ของเด็กกับการเพิ่มความรู้ในเหตุการณ์ปัจจุบัน และบุคคลที่เป็นที่สนใจของสาธารณชน นอกจากนี้ Chaffee ได้ทำการสำรวจระดับชาติในกลุ่มนักเรียนและผู้ใหญ่ตอนต้น พบว่าความรู้ทางการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมากกับปริมาณการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สรุปได้ว่าสื่อมวลชนมีผลกระทบต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมือง 2 ลักษณะ คือ (1) สื่อมวลชนมีประสิทธิภาพในการบอกกล่าวที่แจ้งเรื่องราวทางการเมือง และ (2) สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสำคัญของประเด็นทางการเมือง (ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในเรื่อง Agenda Setting (Tan, 1985)

การสร้างความรู้สึกลึกและอารมณ์ทางการเมือง

ผลกระทบของสื่อมวลชนต่อความรู้สึกทางการเมืองของสาธารณชนนั้น สามารถคาดหมายได้ว่า การเปิดรับต่อข้อมูลทางการเมืองที่มีลักษณะเสริมย้ำในทางบวก จะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นในด้านความเชื่อถือ การสนับสนุน และหากมีการเปิดรับข้อมูลทางการเมือง ในลักษณะเสริมย้ำในทางลบก็จะนำไปความรู้สึกไม่ไว้วางใจ การไม่สนับสนุน

นอกจากนี้งานวิจัยของ McLead, Brown and Becker พบว่าผู้ออกเสียงเลือกตั้งที่อายุน้อยนั้น จะมีความสัมพันธ์ระหว่างความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ และการดูโทรทัศน์ในเรื่องราวสาธารณะ ที่ก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นในความรู้สึกว่าตนสามารถมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมือง (Tan, 1985)

การสร้างทัศนคติทางการเมือง

งานเรื่องทัศนคติทางการเมืองนี้ v.o.key ได้สรุปไว้ว่าผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในทางการเมืองและเห็นว่า ทัศนคติทางการเมืองขึ้นลงอยู่กับปัจจัยสิ่งแวดล้อม ปัจเจกบุคคลและกลุ่ม เช่น ค่าชีพ ศาสนา วัฒนธรรมท้องถิ่น ทัศนคติและความเชื่อเหล่านี้ถูกกำหนดโดยสถานภาพทางสังคม ครอบครัว การศึกษา และอิทธิพลของสื่อมวลชน (ช้อยนันต์ สมุทวณิช .2517:91)

สื่อมวลชนจึงมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติทางการเมือง การที่สื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หากการเสนอเนื้อหาข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น ข่าวการเลือกตั้ง การประชุมคณะรัฐมนตรี การประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข่าวนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาล ฯลฯ ล้วนมีส่วนในการเสริมสร้างสำนักทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองแก่ประชาชน

การสร้างความสำเร็จทางการเมือง

การเผยแพร่ข่าวสารการเมืองไม่ว่าจะเป็นข่าวคราวความเคลื่อนไหว การดำเนินงาน การกำหนดนโยบายของคณะรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มมวลชน ฯลฯ มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดความสนใจในทางการเมือง ซึ่งหากประชาชนมีความสนใจในทางการเมืองแล้ว ก็ย่อมจะมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางการเมือง

มีหลักเชิงประจักษ์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวกับความสนใจในทางการเมือง อาทิ Atkin และ Neuendor (Nimmo and Sanders, 1981 : 314 citing Atkin and Neuendor, N.D.) ได้ศึกษาการชมข่าวโทรทัศน์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่าการชมข่าวโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับความสนใจในกิจกรรมของประธานาธิบดีในระดับ +.47 และสัมพันธ์กับความสนใจในเหตุการณ์ Iranian ในระดับ +.55 นอกจากนี้ จากการศึกษาที่กระทำในระหว่างวิกฤตการณ์คดี Watergate ได้แสดงให้เห็นว่าความสนใจในข่าวคดี Watergate มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อว่าประธานาธิบดี Nixon มีส่วนเกี่ยวข้องกับอย่างลึกซึ้งใน scandal (Nimmo and Sanders, 1981 : 315 citing Hawkins et al., 1975) เช่นเดียวกับที่ Tolley ได้พบว่า โทรทัศน์เป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นในเรื่องสงครามเวียดนามในหมู่นักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน (Nimmo and Sanders, 1981 : 313 citing Tolley, 1973)

อิทธิพลต่อความเชื่อทางการเมือง

ในเวลาสิบกว่าปีในอดีต ได้มีหลักฐานจำนวนมากที่สนับสนุนว่า การเปิดรับหรือบริโภคสื่อมวลชนสามารถมีอิทธิพลต่อความเชื่อทางการเมืองในด้านต่าง ๆ เช่น ต่อนักการเมือง กลุ่มทางการเมือง สถาบันทางการเมือง ประเด็นปัญหาและแนวคิด มีหลักฐานที่แสดงว่าสื่อมวลชนสามารถทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งตระหนักถึง

ประเด็นสำคัญของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งรวมทั้งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเกิดภาพพจน์ต่อผู้สมัครและพรรคการเมืองต่าง ๆ ฯลฯ

นอกจากนี้ จากการศึกษาที่นักรัฐศาสตร์ได้พยายามที่จะศึกษาสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และระบบความเชื่อ กับพฤติกรรมทางการเมือง เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) ซึ่งนักรัฐศาสตร์ที่ศึกษาพฤติกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่า หากบุคคลมีการรับรู้และความเชื่อทางการเมืองสูงมากเท่าใด โอกาสที่เขาจะเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองยังมีมากขึ้นเท่านั้น (ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2517 : 94) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหากประเทศต้องการรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นก็อาจทำได้โดยการเผยแพร่ข่าวสาร ความคิดทางการเมืองผ่านสื่อมวลชนไปยังประชาชนให้ได้รับรู้ เหตุการณ์ความเคลื่อนไหวทางการเมือง

อิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมือง

จากงานวิจัยชี้ว่า ชาวที่เสนอในสื่อมวลชนมีส่วนช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมทางการเมือง นอกจากนี้การเปิดรับสื่อมวลชนยังกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายระหว่างบุคคล (Interpersonal discussions) ในเรื่องการเมืองอีกด้วย ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ก็ปรากฏชัดเจนว่าถูกกระตุ้นโดยการเปิดรับต่อหนังสือพิมพ์และข่าวโทรทัศน์ (Nimmo and Sanders. 1981 : 317)

การสื่อสารในฐานะเป็นทรัพยากรทางการเมือง

ทรัพยากรทางการเมือง ที่มีลักษณะที่เด่นและสำคัญ อันมีผลต่อการดำเนินวิถีทางการเมืองของรัฐบาล ประการหนึ่งก็คือ ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ทางการเมือง เป็นทรัพยากรทางการเมืองที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของรัฐบาลในปัญหาต่าง ๆ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดสามารถควบคุมทรัพยากร

ประเภทข้อมูลข่าวสารไว้ได้อย่างเด็ดขาด ย่อมมีข้อได้เปรียบในการใช้อำนาจและอิทธิพลทางการเมืองต่ออีกฝ่ายหนึ่ง เช่น ทหารกับพลเรือน ดังนั้นข้อมูลข่าวสารจึงเป็นเสมือนรากฐานสำคัญประการแรกของการได้มาและรักษาไว้ซึ่งอำนาจทางการเมือง (ชัยอนันต์ สมุทวณิช และสุวดี เจริญพงศ์ 2522 : 617)

การกำหนดหัวข้อพิจารณาโดยสื่อมวลชน

ความคิดในเรื่อง Agenda-Setting อันเป็นอิทธิพลมาจากสื่อมวลชนนั้น เป็นแนวคิดเชิงเหตุผลความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการเน้นย้ำในสื่อมวลชนกับสิ่งที่สมาชิกผู้รับสารเห็นว่ามีควมสำคัญ กล่าวอีกนัยคือ ความสำคัญของประเด็นหรือหัวข้อในสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อสิ่งที่ผู้รับสารคิดว่ามีควมสำคัญ (Nimmo and Sanders, 1981 : 126) แนวความคิดพื้นฐานของ Agenda-Setting ก็คือสื่อมวลชนมีผลกระทบ (effect) โดยตรง และมีพลังมหาศาลต่อมติมหาชน (public opinion) (Nimmo and Sanders, 1981 : 132)

Becker, Lee B. (1982 : 530) ได้สรุปข้อสันนิษฐานของการกำหนดหัวข้อพิจารณาไว้ดังนี้

1. บุคคลมีความปรารถนาที่จะให้ตนเองได้รับการบอกกล่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
2. สื่อมวลชนเปิดโอกาสในฐานะเป็นหนทางหรือวิธีการที่ทำให้บุคคลได้รับการบอกกล่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
3. เนื่องจากแหล่งข่าวมีจำกัด ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเป็นหนทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับสมาชิกผู้รับสารในอันที่จะทำให้ตนเองได้รับการบอกกล่าวอยู่เสมอ
4. ข่าวสารจากสื่อมวลชนถ่ายทอดไปสู่ผู้รับสารนั้น ผู้รับสารสามารถพิสูจน์ได้จากการที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้น ๆ
5. สื่อมวลชนจะก่อให้เกิดความรู้สึกว่าประเด็นหรือเรื่องราวใดที่สำคัญมากกว่าอันเป็นผลเนื่องมาจากเทคนิคของการคัดเลือกข่าวสาร
6. สมาชิกผู้รับสารจะเกิดการยอมรับการเน้นความสำคัญของข่าวสารหรือประเด็นเนื้อหาหาของสื่อมวลชน จนกลายเป็นความคิดเห็นของตนเอง

ส่วน McCombs and Shaw (1972) ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า สื่อมวลชน ได้ตั้งประเด็นหัวข้อ (agenda) ของการรณรงค์ทางการเมือง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการมีทัศนคติในการเห็นความสำคัญต่อประเด็นทางการเมืองนั้น ๆ โดยได้ศึกษาการรณรงค์เลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 1968 จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างในเมือง Chapel Hill, North Carolina เพื่อดูพลังของหนังสือพิมพ์ และพบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นความสำคัญตามที่หนังสือพิมพ์เสนอ (Kraus and Davis, 1980 : 216)

ต่อมา McCombs ในปี 1973 ได้พบอีกว่าความคล้ายคลึงกันระหว่างประเด็นหัวข้อของชาติกับประเด็นหัวข้อในข่าวที่เสนอในสื่อมวลชนนั้นจะแปรผัน โดยตรงตามปริมาณของการเปิดรับสื่อมวลชน ในผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อายุน้อยนั้นข้อมูลได้แสดงให้ความสัมพันธ์ที่น่าสนใจระหว่างสื่อมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคล สำหรับบุคคลที่มีการอภิปรายในประเด็นหัวข้อน้อยแล้ว ความสัมพันธ์กับประเด็นหัวข้อในสื่อมวลชนก็จะสูง แต่ในทางกลับก็แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่ว่าผลกระทบของประเด็นหัวข้อของสื่อมวลชนจะลดลงเมื่อมีการอภิปรายเพิ่มมากขึ้น (Kraus and Davis, 1980 : 217)

การสร้างมติดิมหาชน

มติดิมหาชน เป็นความคิดเห็นของประชาชนหรือกลุ่มชน ที่แสดงออกซึ่งทัศนคติของบุคคลด้วยภาษาและคำพูดต่อเรื่องใด เรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญต่อส่วนรวม อาจจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการบ้านเมืองหรือเรื่องอื่น ๆ

ในการก่อตัวของมติดิมหาชนนั้นจะประกอบไปด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ขั้นแรกเป็นการวิเคราะห์ทัศนคติและความเชื่อของบุคคล ซึ่งอาจจะมีแนวโน้มทางที่เห็นด้วย สับสนุน หรือไม่เห็นด้วยคัดค้าน ซึ่งทัศนคติเหล่านี้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และอิทธิพลของขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งสื่อมวลชนเป็นสถาบันสำคัญอันหนึ่งอันอื่นที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดทัศนคติทางการเมือง

ในขั้นที่สอง แนวความเชื่อจะพัฒนาเป็นแนวความคิดเห็น ทั้งนี้โดยได้รับอิทธิพลจากภายในตัวบุคคลและสังคมภายนอก เช่น ครอบครัว โรงเรียนขั้นนี้สื่อมวลชนก็มีบทบาทเช่นกัน

และขั้นสุดท้าย เป็นขั้นการแยกแยะและประมวลผลปรากฏการณ์เกิดการตัดสินใจของกลุ่มต่าง ๆ และแสดงออกถึงแนวความคิดรวมของมหาชนในที่สุด (ทิพาพร พิมพิสุทธิ และอนุสรณ์ ลีम्मณี. 2526)

นอกจากสื่อมวลชนจะสามารถสร้างมติมหาชนแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมติมหาชนได้ด้วย เนื่องจากสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

สื่อมวลชนสร้างมติมหาชนได้โดยมีขั้นตอน คือ (1) การยกประเด็นปัญหาขึ้นมาพูดถึง เช่น ปัญหาการบิดเบือน การแก้ไขรัฐธรรมนูญ (2) การทำตัวเป็นเวทีของความคิดเห็น โดยการเปิดโอกาสให้แต่ละฝ่ายสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นนั้น ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน (3) การที่สื่อมวลชนสนับสนุนความคิดเห็นข้างใดข้างหนึ่ง (4) การเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ และ (5) การรายงานผลของการปฏิบัติ ดังแผนภาพต่อไปนี้ (เสรี วงษ์มณฑา, 2529)

6

เงื่อนไขของอิทธิพลต่อสื่อมวลชนต่อการเมือง

อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการเมือง ถึงแม้ว่าจะมีมากมายหลายประการ ดังที่กล่าวมาข้างต้นก็ตาม แต่อิทธิพลหรือผลของสื่อมวลชนต่อผู้รับสารหรือประชาชนนั้น จะมีมาน้อยเพียงใด และเป็นไปในทิศทางใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยเงื่อนไขต่อไปนี้

1) การเลือกเปิดรับ (selective Exposure) เป็นปัจจัยที่จะทำให้อ่านข่าวสารการเมืองมีผลหรือไม่ (Tan, 1985) การเลือกเปิดรับ หมายถึงความล่าเหยียงอย่างมีระบบในองค์ประกอบของผู้รับสาร กล่าวคือคนเรามีแนวโน้มที่จะเห็นหรือได้ยินการสื่อสารที่ตนชอบหรือสอดคล้องกับแนวโน้มของตน คำนิยมส่วนตัว (Sears and Freedman, 1971) ซึ่งทฤษฎีที่ช่วยอธิบายให้เข้าใจพฤติกรรมเลือกเปิดรับมีอยู่สามทฤษฎีคือ

ทฤษฎีความสอดคล้อง (Consistency Theories) ให้คำอธิบายไว้ว่าคนเราจะเลือกรับข่าวสารทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว เฉพาะข่าวสารแนวความคิดที่เข้ากันได้กับทัศนคติ ค่านิยม และกรอบอ้างอิงของตน และจะหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับทัศนคติ ค่านิยมของตน (Davison, Boylan, and James, 1982.)

ในเรื่องนี้มีหลักฐานจำนวนมากที่แสดงว่าผู้รับสารจะเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารการเมืองในสื่อมวลชน ผู้รับสารมักจะเลือกเปิดรับข่าวสารในจุดยืน หรือผู้สมัครที่ตนพอใจและสนับสนุนและพยายามหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ตรงข้าม (Nimmo and Sanders, 1981 : 335)

ทฤษฎีอรรถประโยชน์ : การใช้และความพึงพอใจ (Utility Theory : Uses and Gratifications) ซึ่งกล่าวว่า คนเราจะให้ความสนใจ รับรู้และจดจำข่าวสาร ซึ่งเป็นที่พึงพอใจ สามารถตอบสนองต่อความต้องการหรือความสนใจซึ่งข่าวสารดังกล่าวอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับแนวคิดที่มีอยู่หรือไม่ก็ได้ (Davison, Boylan, and James, 1982.)

ทฤษฎีผู้รับสารที่เฉื่อยชา (Passive Audience) ทฤษฎีนี้อธิบายว่าคนเราจะเลือกให้ความสนใจการสื่อสารซึ่งเข้าถึงได้ง่ายมากที่สุด เนื่องจากผู้รับสารมีความเฉื่อยชาไม่ได้มีความกระตือรือร้น

2) ความเชื่อถือในสื่อ

ในสหรัฐอเมริกา ผู้ใหญ่จะมีความเชื่อถือข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องราวสาธารณะในสื่อโทรทัศน์มากกว่าหนังสือพิมพ์ ซึ่งความเชื่อถือนี้จะมีผลกระทบต่อการบวนการทางข่าวสารของคนเรา ประการหนึ่งก็คือ เราเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์

ได้น้อยกว่าหนังสือพิมพ์ การติดต่อโทรทัศน์นั้นมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวระดับชาติที่ต่ำ ในขณะที่ความเชื่อถือของหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการได้รับความรู้ที่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรณรงค์ทางการเมือง ในช่วงที่ไม่มีการรณรงค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อถือในหนังสือพิมพ์และสัมพันธ์ทางลบกับความเชื่อถือในโทรทัศน์ ซึ่งผลดังกล่าวนี้เกิดขึ้นได้ถึงแม้จะควบคุมระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมแล้ว นอกจากนี้ผลการวิจัยทั้งจากการสำรวจและการทดลอง พบตรงกันว่า ความเชื่อถือในโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับความรู้ในระดับต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เมื่อข่าวสารมีความยากแก่การเข้าใจ เราเรียนรู้ได้มากจากสื่อสิ่งพิมพ์และเรียนรู้ได้น้อยจากสื่อโทรทัศน์ ซึ่งข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองและเศรษฐกิจโดยแท้จริงแล้วค่อนข้างมีความยากสำหรับคนทั่ว ๆ ไป เนื่องจากความไม่คุ้นเคยในข่าวสารนั้น ๆ ดังนั้นจึงคาดได้ว่า ผู้รับสารซึ่งเชื่อถือในหนังสือพิมพ์ไม่เชื่อถือในสื่อโทรทัศน์ย่อมจะมีความรู้มากกว่าในเรื่องการเมือง (Tan, 1985)

3) การก่อให้เกิดอคติแก่ผู้รับสาร

อย่างไรก็ตาม สื่อมวลชนก็อาจจะก่อให้เกิดอคติทางการเมืองได้ด้วยเช่นกัน จากการเปิดรับหรือการอ่าน (ฟัง) ชม สื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิง ข่าวสารความรู้ นอกจากจะได้รับความบันเทิงแล้วผู้รับสารยังได้รับผลกระทบบางอย่างเกี่ยวกับชีวิตและสังคม แนวความคิด สาระต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อค่านิยมของเรา ตลอดจนเจตคติและภาพพจน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการเมือง ซึ่งในบางครั้งก็อาจจะถือคติเลือกนอยู้บ้าง ดังที่ Marshall McLuhan เชื่อว่า เทคโนโลยีของสื่อมวลชนนั่นเองที่มีผลสำคัญยิ่งต่อปัจเจกชนและสังคม ไม่ว่าสื่อคติทางการเมือง เนื้อหาแต่อย่างใด กล่าวคือผู้ที่ควบคุมสื่อมวลชนนั่นเองที่อาจจะสร้างอคติทางการเมืองโดยนำสื่อมวลชนให้เกิดประโยชน์ทางการเมืองต่อฝ่ายตน นอกจากนี้ในกระบวนการของการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนเองก็อาจจะก่อให้เกิดอคติทางการเมืองขึ้นได้ จากการเลือกใช้คำ การเลือกหัวข้อข่าว การเขียนคำอธิบายภาพ การเสนอข้อมูลเพียงบางส่วน การเลือกเสนอภาพ การกำหนดตำแหน่งของข่าว (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2528 : 139-149) ซึ่งนั่นย่อมแสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ มีอิทธิพลทั้งในทางบวกและทางลบต่อทัศนคติทางการเมืองของบุคคล

ประเด็นต่อไปจะกล่าวถึง บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการเมือง ซึ่งนับเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการเมือง และเป็นสื่อมวลชนที่งานวิจัยนี้ เน้นทางการศึกษา

บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการเมือง

สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร มีลักษณะเด่นที่เอื้อต่อการพัฒนาทางการเมืองอยู่หลายประการ เช่น ผู้อ่านควบคุมจังหวะการอ่านได้จะอ่านช้า เร็วหรือหยุดพักก็ได้ ผู้อ่านจะอ่านซ้ำกี่ครั้งก็ได้ สามารถเสนอเนื้อหาอย่างละเอียดกว้างขวางเพียงใดก็ได้ สื่อสิ่งพิมพ์สามารถจัดสิ่งยั่วยุพิเศษประการใดก็ได้ และเป็นสื่อที่มีศักดิ์ศรีเป็นที่น่าเชื่อถือมากกว่าสื่ออื่น ๆ (ชม ภูมิภาค. 2529 : 666 อ้างถึง Klapper. 1960 : 91-105)

การที่จะพิจารณาว่าหนังสือพิมพ์มีบทบาททางการเมืองเพียงใดนั้นจะต้องพิจารณา 3 -ด้านคือ (ชม ภูมิภาค. 2529 : 668)

1. การกระจายและปริมาณของหนังสือพิมพ์ที่จัดจำหน่าย
2. เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวการเมืองและเรื่องราวทางการเมือง
3. พฤติกรรมในการอ่านของผู้รับ

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางทางการเมืองที่มีอิทธิพลมากที่สุด ซึ่งมีบทบาทสำคัญคือ (พรภิรมณ์ เคี่ยมธรรม. 2520)

หนังสือพิมพ์ในฐานะเป็นสื่อกลางการติดต่อจากรัฐบาลสู่ประชาชนโดยหน้าที่ของหนังสือพิมพ์มีหน้าที่อย่างหนึ่งคือ การรายงานข้อเท็จจริง เหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ (To Inform) จากการปฏิบัติหน้าที่หลักดังกล่าวมาหนังสือพิมพ์จึงได้ทำหน้าที่รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของรัฐบาล ไปสู่ประชาชน ช่วยทำให้ประชาชนสามารถติดตามสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านการเมืองได้อย่างกว้างขวาง ประชาชนเข้าใจ

แผนและการดำเนินงานของรัฐบาล ซึ่งการเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวของรัฐบาล ไปสู่ประชาชนอาจจำแนกได้ดังนี้ คือ

ก. เสนอข่าวทางการเมืองที่ประชาชนควรจะได้รู้ หนังสือพิมพ์จะเป็นสื่อกลาง เผยแพร่ถึงนโยบาย และการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของฝ่ายรัฐบาล รวมทั้งหน่วยงานราชการว่าได้กระทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติบ้าง หรือกระทำกิจกรรมอะไรก่อให้เกิดผลเสียต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติและสังคม

ข. การติดต่อสอบถามและสัมภาษณ์บุคคลในคณะรัฐบาลและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วเผยแพร่ไปสู่ประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับทราบความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานของรัฐบาลและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นอกจากนี้ สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ยังเป็นแหล่งที่สำคัญอย่างหนึ่งที่สะท้อนแนวทางต่าง ๆ ในการอธิบาย "ความเป็นจริง" ทางการเมืองหรือปรากฏการณ์ทางการเมือง (สมบัติ จันทรวงศ์, 2531 : 14)

หนังสือพิมพ์ยังได้ชื่อว่าเป็น Watch Dog of the Government ที่คอยติดตามการทำงานของรัฐบาลแทนประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนอีกด้วย

ด้วยบทบาทความสำคัญของหนังสือพิมพ์ดังกล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ในการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 เพื่อจะศึกษาบทบาทความสำคัญของหนังสือพิมพ์ต่อการเลือกตั้งในด้านของการเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวของการหาเสียงและการเลือกตั้งในด้านต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถของประชาชนต่อการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์ และสื่ออื่น ๆ อีกด้วย

ประเด็นสุดท้ายที่จะกล่าวถึงในบทนี้ก็คือ การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยการสื่อสารการเมืองและการเลือกตั้ง ทั้งการศึกษาวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสื่อสารการเมืองและการเลือกตั้งที่ศึกษา

วิจัยในประเทศไทย มีดังต่อไปนี้

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523 : 128-134) ได้วิจัยในเรื่อง ข่าวสารการเมืองของคนไทย กับกลุ่มตัวอย่างคนไทยทั่วประเทศจำนวน 2,181 คน โดยให้ เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและถิ่นที่อยู่ เป็นตัวแปรต้น ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ทั่วไปในทางการเมืองของคนไทย ความสนใจในข่าวสารการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ทิศนคติทางการเมือง ความเห็นต่าง และความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง

ผลการวิจัยปรากฏว่า ในด้านระดับความรู้ข่าวสารการเมืองของคนไทยเกี่ยวกับตัวผู้นำทางการเมือง เหตุการณ์สำคัญ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางการเมือง สถาบันการเมือง กระบวนการทางการเมืองการปกครอง อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้โดยตัวแปร การศึกษา รายได้ และเพศ มีอิทธิพลในการกำหนดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความรู้ข่าวสารทางการเมืองของไทย ส่วนตัวแปรภูมิภาคที่อยู่อาศัย ระดับอายุ ไม่มีอิทธิพลต่อระดับของข่าวสารการเมือง

ในด้านการติดตามและแหล่งข่าวสารการเมืองที่สำคัญ คนไทยรับข่าวสารการเมืองจากวิทยุและโทรทัศน์มากกว่าแหล่งข่าวสารการเมืองอื่น ๆ (หนังสือพิมพ์และการสนทนาพูดคุยทางการเมือง) แต่สำหรับผู้ที่รับข่าวสารการเมืองสูง จะเปิดรับข่าวสารการเมืองจากแหล่งข่าวสารจากน้อยไปมากคือ หนังสือพิมพ์ การสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง และวิทยุ-โทรทัศน์ และพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดความแตกต่างของการรับข่าวสารการเมืองจากวิทยุ-โทรทัศน์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ระดับการศึกษา ระดับรายได้และอายุ ส่วนภูมิภาคที่อยู่อาศัยและเพศไม่เป็นปัจจัยกำหนดความแตกต่างแต่อย่างใด

ในด้านหนังสือพิมพ์ และการสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง ปัจจัยที่กำหนดความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารการเมืองสี่นี้ก็คือ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และเพศส่วนภูมิภาคที่อยู่อาศัยและระดับอายุไม่มีอิทธิพล

ในด้านอิทธิพลของการมีข่าวสารการเมืองต่อความรู้สึกทางการเมืองพบว่า ยิ่งมีระดับความรู้ข่าวสารการเมืองสูงขึ้น บุคคลยิ่งมีความเห็นทางการเมืองสูงขึ้น เป็นลำดับ และการมีข่าวสารการเมืองสูง - ต่ำ แตกต่างกัน ไม่ได้ทำให้คนไทย เข้าสังกัดกลุ่มมาก - น้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด

สำหรับพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง อาทิ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การเรียกร้อง การแสดงประชามติ การช่วยออกเสียงการเป็นหัวหน้าแผน ฯลฯ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ รายได้ และมีข่าวสารการเมือง ซึ่งการมีระดับข่าวสารการเมืองเป็นปัจจัยกำหนดความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับข่าวสารการเมืองสูงกว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีการมีระดับข่าวสารการเมืองต่ำกว่า และผู้ที่มีระดับข่าวสารการเมืองสูงกว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองประเภทเรียกร้องและแสดงประชามติสูงกว่าผู้ที่มีระดับข่าวสารการเมืองต่ำกว่า โดยเฉพาะในด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง พบว่า การมีระดับข่าวสารการเมืองแตกต่างกันไม่ได้ทำให้บุคคลไปหรือไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพราะความสำนึกของตนเองมากกว่า ผู้ที่มีระดับข่าวสารการเมืองต่ำกว่าซึ่งมักจะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพราะถูกชักจูงระดมพลัง

เจตนศักดิ์ แสงสิงแก้ว (2524) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับกระบวนการสังคมระกิดทางการเมืองของประชาชนในท้องที่บางชั้นเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร วิทยการสำรวจข้อมูลจากตัวแทนประชากรสองกลุ่ม อาชีพ คืออาชีพเกษตรกรรมและผู้ประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 295 คน ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มผู้ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม อยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพล

ต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มผู้ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม อยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุดคือ การสื่อสารในกลุ่มเพื่อน รองลงไปคือลักษณะครอบครัวแบบ Concept-Oriented การเปิดรับสื่อมวลชน (ซึ่งหมายถึงการอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุและการชมโทรทัศน์) และการศึกษาตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่ม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของกลุ่มเกษตรกรมากที่สุดคือ ลักษณะครอบครัวแบบ Concept-Oriented ส่วนกลุ่มที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมคือ การสื่อสารในกลุ่มเพื่อน

ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองแบบประชาธิปไตยของกลุ่มที่ทำงานโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและระดับสูง แต่ของกลุ่มเกษตรกรอยู่ในระดับต่ำสำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเรื่องการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุดได้แก่ การอ่านหนังสือพิมพ์ รองลงไปคือ การสื่อสารในกลุ่มเพื่อนและการศึกษาตามลำดับแต่เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองแบบประชาธิปไตยของกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มที่ทำงานโรงงานอุตสาหกรรมต่างก็คือ การอ่านหนังสือพิมพ์ เช่นเดียวกัน

ในเรื่องความสนใจทางการเมือง ปรากฏว่า ทั้งกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มทำงานโรงงานอุตสาหกรรม จะมีความสนใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจทางการเมืองมากที่สุด คือ การเปิดรับสื่อมวลชน (ซึ่งหมายถึง การอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุ และการชมโทรทัศน์) รองลงมาได้แก่ การมีประสบการณ์ทางการเมือง และการสื่อสารระหว่างบุคคล ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม ปรากฏว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจทางการเมืองของกลุ่มเกษตรกรมากที่สุด คือ การเปิดรับสื่อมวลชน (การอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุ การชมโทรทัศน์) ส่วนของกลุ่มทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม คือ การสื่อสารในกลุ่มเพื่อน

ทั้งกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มทำงานโรงงานอุตสาหกรรมต่างก็มีส่วนร่วมในทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำเป็นส่วนใหญ่ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มทั้งสองนั้น ที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การสื่อสารในกลุ่มเพื่อน รองลงไป

ได้แก่การมีประสบการณ์ทางการเมืองและลักษณะครอบครัว Concept-Oriented ตามลำดับ แต่เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม ปรากฏว่าทั้งกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มทำงานโรงงานอุตสาหกรรมต่างก็มีปัจจัยการสื่อสารในกลุ่มเพื่อน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด

ทั้งกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มทำงานโรงงานอุตสาหกรรม ต่างก็มีความรู้สึก ถูกตัดขาดจากการเมืองอยู่ในระดับปานกลางและระดับสูง เป็นส่วนใหญ่ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกแยกตนเองจากการเมืองของทั้งสองกลุ่มนั้น ปรากฏว่าไม่มีปัจจัยใดที่มีความสำคัญอย่างชัดเจน

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์เลือกตั้งของคนไทยนั้น พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2529 : 2-4) ได้สรุปหลักฐานเชิงประจักษ์พฤติกรรม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย จากการศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดขอนแก่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting behavior) ของประเทศที่กำลังพัฒนาโดยทั่วไป ไว้ดังนี้

1. ผู้ลงคะแนนเสียงส่วนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมต่ำ ไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกว่าเป็นหน้าที่ของพลเมือง (civic duty) หรือพิธีกร (ritual) ในระบอบประชาธิปไตย ยิ่งกว่าการไปด้วยเหตุผลด้านผลัดกัน นโยบายหรือด้วยความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง (political efficacy) และกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงซึ่งมีจำนวนน้อยกว่านั้นก็มีความสำนึกที่ ไม่แตกต่างกันมากนัก

2. ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ซึ่งเป็นประชาชน ส่วนมากของประเทศ ตัดสินใจเลือกคะแนนเสียงให้ ส่วนมากมักตัดสินใจว่าจะเลือก เบอร์ใดในวันเลือกตั้ง ทั้งนี้เนื่องจากมีความผูกพันทางการเมืองกับพรรคการเมืองต่ำ มีความเข้าใจนโยบายทางการเมืองน้อย ขาดความรู้ ข่าวสารทางการเมืองที่เพียงพอ และขาดความรู้สึกว่าคนมีความสำคัญในทางการเมือง ด้วยเหตุนี้จึงง่ายต่อการถูกชักจูง โดยเฉพาะการชักจูงที่เป็นการติดต่อส่วนบุคคล และการให้สินจ้างรางวัล บุคคลใกล้ชิด ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกได้แก่ เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ครู เจ้าหน้าที่ยังราชการ และพระภิกษุที่เคารพนับถือ

3. ในทางตรงกันข้ามกับผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ตัดสินใจเลือกผู้สมัครไว้ก่อน วันลงคะแนนเสียง เลือกตั้งเป็นเวลานาน ส่วนมากมักจะมีค่านิยมพรรคใดพรรคหนึ่งหรือชอบนโยบายทางการเมืองเฉพาะอย่าง เป็นผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองและเปิดรับข่าวสารการเมืองสูง ทำให้สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่างมั่นใจและมีเหตุผล "เชิงการเมือง" สันใจวางวัลมีอิทธิพลน้อยต่อการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของบุคคลกลุ่มนี้

4. นอกเหนือจากการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเป็นเวลานานแล้ว ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมักจะได้รับความสำคัญในการเลือกตั้งโดยคำนึงถึงพรรคเป็นเกณฑ์ในอัตราสูง ในทางตรงกันข้าม ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมักจะลงคะแนนเสียงโดยการคำนึงถึงตัวผู้สมัครเป็นเกณฑ์ และมีจำนวนไม่น้อยที่ลงคะแนนเสียงตามคนอื่น ๆ โดยไม่คำนึงถึงเกณฑ์ใด ๆ สภาพดังกล่าวเกิดจากการที่ประชาชนมีความแตกต่างกันในความรู้ข่าวสารทางการเมืองและขาดความผูกพันทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากความนิยมพรรคการเมืองน้อย และขาดความเข้าใจในความสำคัญขงนโยบายทางการเมือง ส่วนที่เข้าใจก็เห็นว่าตนสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมืองดังกล่าวได้น้อยมาก อีกนัยหนึ่งบุคคลเหล่านี้เห็นว่าการเลือกตั้งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้น้อย

5. ความนิยมพรรคการเมืองในแต่ละท้องที่ยังมีความแตกต่างกันอย่างมาก ผู้ลงคะแนนเสียงยังมีความคุ้นเคยกับพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง และนโยบายทางการเมืองน้อยมากสาเหตุสำคัญของสภาวะการนี้ น่าจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือยุบเลิกพรรคการเมืองบ่อยครั้งเกินไปและความด้อยความสำคัญของการเลือกตั้งดังกล่าวในข้อ 4 ทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถที่จะปลูกฝังความนิยม หรือสร้างความเป็นสถาบันทางการเมืองให้เกิดขึ้นได้ สภาพการณ์เช่นนี้มีผลต่อความสำนึกทางการเมืองของประชาชน และมีผลต่อทัศนคติทางการเมืองในทางลบต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และพรรคการเมืองของไทยอย่างมาก

6. โดยทั่วไป ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีความรู้ความสนใจต่อข่าวสารการเมือง

ไม่มากนัก การมีข่าวสารทางการเมืองและมีความรู้ทางการเมืองน้อย เป็นสาเหตุสำคัญของการตัดสินใจเลือกลงคะแนนซ้ำเร็วแตกต่างกัน มีแบบแผนแห่งการเลือกพรรค-เลือกบุคคลที่แตกต่างกัน และมีเหตุผลแห่งการไปลงคะแนนเสียงเลือกที่แตกต่างกันด้วย

7. โดยทั่วไป ผู้ลงคะแนนเสียงมีทัศนคติค่อนข้างดีต่อนโยบายทางเศรษฐกิจ ต่อนโยบายเกี่ยวกับชายแดน และต่อสภาพการปฏิบัติงานทั่วไปของรัฐบาล แต่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมีทัศนคติทางการเมืองในด้านดังกล่าวดีกว่ากลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง อย่างไรก็ตาม ทัศนคติในด้านต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อแบบแผนของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะผู้ลงคะแนนเสียงส่วนมากซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมีความตระหนักต่อนโยบายทางการเมืองค่าการไปลงคะแนนเสียงจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับทัศนคติทางการเมือง เป็นสำคัญ หากแต่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกสำนึกว่าเป็น "หน้าที่ของพลเมือง" หรือความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีที่จะต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้แม้ว่าจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็เห็นว่าการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะขาดเสียมิได้

8. เงินและสิ่งของที่แจกในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมีอิทธิพลต่อผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ หรือ "คนรุ่นเก่า" ค่อนข้างสูง ส่วนคน "รุ่นใหม่" และพวกที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงนั้นนอกจากจะไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของการแจกเงินและสิ่งของนี้มากนักแล้ว บางส่วนยังแสดงออกซึ่งการต่อต้านพฤติการณ์ดังกล่าวนี้อีกด้วย

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของการสื่อสารกับการเลือกตั้งนั้น มีดังนี้

Gina M. Garramone และ Charles K. Atkin (1986 : 76-86)

ได้ศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่อง การสื่อสารมวลชนและสังคมประจักษ์ทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีผลกระทบ เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปิดรับสื่อมวลชนทั้ง 4 ประเภท คือ ข่าววิทยุทัศน์ ข่าววิทยุ ข่าวหนังสือพิมพ์ และข่าวในนิตยสารที่ส่งผลต่อความรู้ทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมือง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเยาวชนของโรงเรียน

รัฐบาลในระดับชั้น 7 และ 10 ในเมืองขนาดกลางทางด้านตะวันตกกลางจำนวน 280 คน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวจากสื่อกระจายเสียง (วิทยุโทรทัศน์)

มีความสัมพันธ์กับความรู้ในทางการเมืองในเรื่องพื้นฐานทั่วไปมากกว่าการเปิดรับข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์และนิตยสาร) นอกจากนี้การเปิดรับข่าวจากสื่อกระจายเสียงยังมีความสัมพันธ์สูงกับความรู้ในเหตุการณ์ปัจจุบันด้วยแต่ระดับความสัมพันธ์ต่ำกว่าความรู้ในทางการเมืองในเรื่องพื้นฐานทั่วไป และเมื่อทำการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายความรู้ทางการเมืองได้ดีที่สุดคือ การอ่านนิตยสารข่าว รองลงมาคือการชมข่าวโทรทัศน์

สำหรับความรู้ในเหตุการณ์ปัจจุบันและความรู้พื้นฐานทางการเมืองพบว่า การชมข่าวโทรทัศน์เป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดในการทำนายความรู้ในเหตุการณ์ปัจจุบันและความรู้พื้นฐาน ส่วนการเปิดรับข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์เป็นตัวทำนายทั้งความรู้ในเหตุการณ์ปัจจุบันและความรู้พื้นฐาน

ในด้านพฤติกรรมทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวจากสื่อกระจายเสียงมีความสัมพันธ์สูงกับการอภิปรายระหว่างบุคคลมากกว่าแนวโน้มการมีส่วนร่วม (anticipated participation) และการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์สูงกับแนวโน้มการมีส่วนร่วมมากกว่าการอภิปราย เมื่อวิเคราะห์เชิงถดถอยปรากฏว่า การชมข่าวทางโทรทัศน์เป็นตัวแปรทำนายการอภิปรายระหว่างบุคคลได้ดีที่สุด และการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ การฟังข่าวจากวิทยุ ก็เป็นตัวแปรทำนายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ในด้านแนวโน้มการมีส่วนร่วมสัมพันธ์มากที่สุดกับการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์

Joseph Trenaman and Dennis McQuail ได้ศึกษาถึงผลกระทบของโทรทัศน์ต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเมือง West Leeds และ Pudsey ในการรณรงค์เลือกตั้งทั่วไปในปี 1959 ผลการวิจัยพบว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่ดีในการที่จะใช้ติดต่อกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนมากในขณะที่บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์คือการ

เสริมย้ำ (reinforce) ความจงรักภักดีของผู้อ่านที่มีอยู่ก่อนแล้ว โทรทิตส์มี
 ความสามารถในการชนะใจผู้รับสารที่สนับสนุนฝ่ายตรงกันข้ามได้ อันเป็นการเปิดโอกาส
 ให้พรรคการเมืองเปลี่ยนใจได้มากกว่าหนังสือพิมพ์ แต่ในด้านผลกระทบต่อระดับการรับรู้
 ในการรณรงค์การเลือกตั้งนั้นพบว่า การเพิ่มขึ้นในการระบุนโยบายพรรคได้อย่างถูกต้อง
 ไม่ได้แตกต่างกันมากนักในระหว่างผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งซึ่งเปิดรับต่อการสื่อสารการเมือง
 เป็นจำนวนมากกับผู้ที่เปิดรับ เป็นจำนวนน้อยแต่จำนวนของผู้ที่เปิดรับการรณรงค์มากกว่า
 จะมีความสามารถในการระบุประเด็นหาเสียงของพรรคได้ถูกต้องมากกว่าคนที่เปิดรับสื่อ
 (Elcock. 1976 : 277-280. citing Trenaman and McQuail. n.d.)

Noris Johnson ได้วิจัยในปี ค.ศ. 1967 พบว่า นักเรียนในระดับ
 high school ในเขตชนบทเศรษฐกิจไม่ดี ได้รับข่าวสารการเมืองส่วนใหญ่มาก
 จากโทรทัศน์ (Kraus and Davis. 1980 : 25 อ้างถึง Norris Johnson 1967)

Chaffee, Ward และ Tipton ได้วิจัยโรงเรียนในเมือง 5 เมือง
 ในรัฐวิสคอนซิน ในปี 1968 เพื่อตรวจสอบถึงการเข้าถึงสื่อมวลชน ความรู้ทางการเมือง
 และกิจกรรมการรณรงค์ในหมู่วัยรุ่น เพื่อเปรียบเทียบแหล่งของสังคมประจักษ์ทางการเมือง
 (agents of political socialization) ระหว่างผู้ปกครอง ครู เพื่อน และ
 สื่อมวลชน ผู้วิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงสื่อมวลชนในเรื่องสาธารณะชน
 (public affairs) กับความรู้ทางการเมือง (Kraus and Davis. 1980 : 25
 citing Chaffee et al., 1970)

ทฤษฎีแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมาทั้งหมดตามบทนี้
 ผู้วิจัยได้ทำเป็นพื้นฐานแนวความคิดของการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษาวิจัย สำหรับ
 บทต่อไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงระเบียบวิธีวิจัยของการวิจัยครั้งนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ กับพฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร" นี้ เป็นการศึกษาวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยสองประเภทร่วมกันคือการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยสำรวจ (Survey Research) พฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงระเบียบวิธีวิจัยในด้านต่าง ๆ คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง การวัดตัวแปร และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์

ในการวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย มีรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

การสุ่มตัวอย่าง

ในการวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ใน

หนังสือพิมพ์ไทย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างสองขั้นตอน คือ ขั้นแรกผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยจะเลือกวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ.2531 ในหนังสือพิมพ์สองประเภทคือ หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ(Quantitative Newspaper) จะศึกษาเฉพาะในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและเดลินิวส์ ส่วนหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (Qualitative Newspaper)จะศึกษาเฉพาะในหนังสือพิมพ์สยามรัฐและมติชน ซึ่งหนังสือพิมพ์ที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ล้วนแต่เป็นหนังสือพิมพ์ที่แพร่หลายมากที่สุดของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภทดังกล่าว ทั้งนี้โดยจะทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารการเลือกตั้งที่เสนอในหนังสือพิมพ์ดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน 2531 จนถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2531

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบระบบ (Systematic Sampling) หรือการสุ่มตัวอย่างแบบภาคชั้น (Interval Sampling) โดยให้ช่วงห่างของการสุ่มตัวอย่างเพื่อเลือกต้นฉบับของหนังสือพิมพ์ที่จะทำการวิเคราะห์เนื้อหาให้มีระยะเท่า ๆ กัน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

จากวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ที่ทำการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งสิ้นจำนวน 96 ฉบับ โดยแยกออกเป็น

หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ จำนวน 48 ฉบับ ประกอบด้วย

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน 24 ฉบับ

และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำนวน 24 ฉบับ

หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ จำนวน 48 ฉบับ อันประกอบด้วย

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ จำนวน 24 ฉบับ

หนังสือพิมพ์มติชน จำนวน 24 ฉบับ

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ถือว่าเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรได้ โดยมีหลักฐานการวิจัยในเรื่องขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สนับสนุนได้อยู่คือ Mintz (1949)

ได้สัมผัสตัวอย่างจากพาดหัวหนังสือพิมพ์ตลอดทั้งเดือนพบว่า การสัมผัสทุก ๆ 5 วันของทุกเดือน จะให้ผลเช่นเดียวกันกับการสัมผัสตัวอย่างทุกวันที่เป็นเลขคี่ตลอดทั้งเดือน (สรรรค์รวี วิชาชีวะ. 2525 : 28 อ้างถึง Mintz. 1949 : 127 - 152) และ Jones และ Carter (1959) ได้ทดสอบการสัมผัสตัวอย่างโดยให้ขนาดของตัวอย่างเท่ากับ 6 ฉบับ โดยสุ่มจากหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่าค่าเฉลี่ยของเนื้อหาที่ได้ มีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย จากจำนวนเนื้อหาที่ศึกษาตลอดระยะเวลา 1 เดือน (สรรรค์รวี วิชาชีวะ. 2525 : 28 อ้างถึง Jones and Carter. 1959 : 399 - 403.)

หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis)

ในการวิจัยนี้หน่วยในการวิเคราะห์ ได้แก่ เรื่องหรือประเด็น (Items) อันเป็นหน่วยที่นิยมใช้กันมากที่สุดในการวิเคราะห์เนื้อหา (สรรรค์รวี วิชาชีวะ. 2525 : 23)

หน่วยในการระบุจำนวน (Unit of Enumeration)

สำหรับหน่วยในการระบุจำนวนในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความถี่ (frequency) อันเป็นวิธีการที่ใช้มากที่สุดในการวิเคราะห์คุณลักษณะของเนื้อหา (สรรรค์รวี วิชาชีวะ. 2525 : 23)

เครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหา

ในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย ผู้วิจัยได้จำกัดผู้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพียงหนึ่งคน และใช้แบบฟอร์มในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสร้างความเชื่อมั่น (Reliability) ในการวิเคราะห์เนื้อหา

แบบฟอร์มการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้ง ปี
พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย มีลักษณะดังนี้

ชื่อหนังสือพิมพ์ _____

วันที่ _____

ประเด็นที่เสนอ	หน้า	ประเภทเนื้อหา (ข่าว/ บทความ/ภาพ/การ์ตูน ฯลฯ)	ชื่อคอลัมน์	ข้อสังเกต

การสำรวจพฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ
อัตราส่วน (Quota Sampling) โดยแบ่งประชากรออกตามกลุ่มอาชีพเป็น 5 กลุ่มคือ
(1)กลุ่มนักวิชาการ (2)กลุ่มนักศึกษา (3)กลุ่มข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

(4)กลุ่มนักธุรกิจ พนักงานลูกจ้างเอกชน (5)กลุ่มอื่น ๆ เช่น แม่ค้า แม่บ้าน ผู้ใช้แรงงาน ฯลฯ จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในกลุ่มต่าง ๆ โดยวิธีบังเอิญรวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 477 คน

การวัดตัวแปร

จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ วัดจากจำนวนรายชื่อหนังสือพิมพ์ตามที่ระบุในแบบสอบถามที่ผู้ตอบระบุว่าอ่านเป็นประจำ โดยให้ค่าคะแนน 1 สำหรับผู้ที่ตอบว่าอ่านเป็นประจำ และให้ค่าคะแนน 0 สำหรับผู้ที่ตอบว่าไม่ได้อ่านเป็นประจำ

การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน วัดจากความบ่อยครั้งในการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองของประเทศจากสื่อมวลชน 4 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสารข่าว วิทยุ โทรทัศน์ โดยมีเกณฑ์การให้ค่าคะแนนดังนี้

ไม่เคยเลย	เท่ากับ	0	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	เท่ากับ	1	คะแนน
บ่อยครั้ง	เท่ากับ	2	คะแนน
ทุกวัน	เท่ากับ	3	คะแนน

การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง วัดจากความบ่อยครั้งในการพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ไม่เคยเลย	เท่ากับ	0	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	เท่ากับ	1	คะแนน
บ่อยครั้ง	เท่ากับ	2	คะแนน
ทุกวัน	เท่ากับ	3	คะแนน

การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน วัดจากความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งในช่วงระยะเวลา นับตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นวันที่รัฐบาลประกาศยุบสภาผู้แทน ราษฎร จนกระทั่งถึงวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นวันเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คูณด้วยระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้ง ในแต่ละครั้ง โดยวัดจากการเปิดรับสื่อมวลชน 4 ประเภทคือ หนังสือพิมพ์นิตยสาร หรือวารสาร ข่าว และการเมือง วิทยู และโทรทัศน์ โดยให้ค่าคะแนน ดังนี้

ด้านความบ่อยครั้งในการเปิดรับ

ไม่เคยเลย	ได้ 0 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ได้ 1 คะแนน
บ่อยครั้ง	ได้ 2 คะแนน
ทุกวัน	ได้ 3 คะแนน

ด้านระยะเวลาในการเปิดรับแต่ละครั้ง

น้อยกว่า 15 นาที	ได้ 1 คะแนน
15 - 30 นาที	ได้ 2 คะแนน
31 - 59 นาที	ได้ 3 คะแนน
1 ชั่วโมงขึ้นไป	ได้ 4 คะแนน

จากนั้นจึงนำค่าคะแนนการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนมา จัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

การเปิดรับในระดับต่ำ มีค่าคะแนนต่ำกว่า $X - S.D.$ คือ ค่าคะแนน ต่ำกว่า 7 คะแนน

การเปิดรับในระยะปานกลาง มีค่าคะแนนระหว่าง $X - S.D.$ ถึง $X + S.D.$ คือ ค่าคะแนนระหว่าง 8 - 26 คะแนน

การเปิดรับในระดับสูง คือ ค่าคะแนนสูงกว่า $X + S.D.$ คือ ค่าคะแนน ตั้งแต่ 27 คะแนนขึ้นไป

การพูดคุยเรื่องการเลือกตั้ง วัดจาก ความบ่อยครั้งในการนำข้อมูลข่าวสาร
 ความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่อ่านในหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับ
 เพื่อนฝูงญาติพี่น้อง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ไม่เคยเลย เท่ากับ 0 คะแนน
 นาน ๆ ครั้ง เท่ากับ 1 คะแนน
 บ่อยครั้ง เท่ากับ 2 คะแนน
 ทุกวัน เท่ากับ 3 วัน

ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ วัดจากค่าคะแนนรวมของ
 ระดับความสนใจอ่านข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งในหน้าหนังสือพิมพ์
 ในประเด็นต่าง ๆ

ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์ วัดจากค่าคะแนนรวม
 ของระดับความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
 ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์ในประเด็นต่าง ๆ

ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้ง วัดจากค่าคะแนนรวมความต้องการ
 ให้อ่านหนังสือพิมพ์เสนอข่าวสารความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งในด้านต่าง ๆ

ทั้งความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
 จากหนังสือพิมพ์ และความต้องการข่าวสารการเลือกตั้ง มีเกณฑ์การให้ค่าคะแนนดังนี้

มากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน
 มาก เท่ากับ 4 คะแนน
 ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน
 น้อย เท่ากับ 2 คะแนน
 น้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง วัดจากค่าคะแนนรวมขององค์ประกอบย่อย ๆ

ต่อไปนี้เป็นคือ

การไปเลือกตั้งในอดีต

การไปเลือกตั้งครั้งหลังสุดในวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531

การจะไปเลือกตั้งในอนาคต

ความสนใจในการไปฟังการอภิปราย การสัมมนา การปราศรัยหาเสียง

การมีส่วนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองหรือนักการเมือง

การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

การแสดงความคิดเห็นในปัญหาของบ้านเมืองในหนังสือพิมพ์หรือวารสาร

การเคยเข้าร่วมเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วงการกระทำที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง

เหมาะสมของรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการ

การเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของราชการ เพื่อให้ช่วยแก้ไขปัญหาคุบสรรค

ที่เกิดขึ้นกับตนหรือท้องถิ่น

คะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีค่าตั้งแต่ 0 - 20 คะแนน

ซึ่งจัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับต่ำ ค่าคะแนน 0 - 6

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับปานกลาง ค่าคะแนน 7 - 12

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับสูง ค่าคะแนน 13 - 20

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเพื่อสำรวจพฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชน

ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วยคำถาม 3 ตอน

คือ

ตอนที่ 1 ภูมิหลังทั่วไป

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองและการเลือกตั้ง

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

เครื่องมือนี้ได้ทำการตรวจสอบค่าความเชื่อถือได้ ในข้อคำถามที่เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS ^x ด้วยสูตร Alpha ปรากฏค่าความเชื่อถือได้ดังนี้

ข้อคำถามเกี่ยวกับความบ่อยครั้งและระยะเวลาในการติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งสื่อมวลชน ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.7419

ข้อคำถามเกี่ยวกับความสนใจอ่าน และความรู้ที่ได้รับจากการติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งในหน้าหนังสือพิมพ์ ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.7018

ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.7562

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x (Statistical Packages for the Social Sciences Version X)

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติต่อไปนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ สหสัมพันธ์ เพียร์สัน ไควสแควร์ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression)

ผลการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นผลการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ.2531 ของหนังสือ 2 ประเภท จำนวน 4 รายชื่อ คือ หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ได้แก่ สยามรัฐ มติชน

ตอนที่ 2 เป็นผลการวิจัยสำรวจพฤติกรรมการรับข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ.2531 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

และตอนที่ 3 เป็นผลการวิจัยการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ.2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย กับการวิจัยสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ.2531 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1

การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารเลือกตั้งปี พ.ศ.2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ภาษาไทย 2 ประเภท จำนวน 4 รายชื่อฉบับคือ หนังสือพิมพ์ **เชิงปริมาณ** ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ ได้แก่ สยามรัฐ มติชน โดยทำการศึกษาวเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์นับตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน พ.ศ.2531 ถึงวันเสาร์ที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2531 ซึ่งรายชื่อหนังสือพิมพ์ฉบับที่ทำการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ.2531 มีดังนี้

วันศุกร์ที่	29	เมษายน	พ.ศ.2531
วันอังคารที่	3	พฤษภาคม	พ.ศ.2531
วันจันทร์ที่	7	พฤษภาคม	พ.ศ.2531
วันพุธที่	11	พฤษภาคม	พ.ศ.2531
วันอาทิตย์ที่	15	พฤษภาคม	พ.ศ.2531
วันพฤหัสบดีที่	19	พฤษภาคม	พ.ศ.2531
วันจันทร์ที่	23	พฤษภาคม	พ.ศ.2531
วันศุกร์ที่	27	พฤษภาคม	พ.ศ.2531
วันอังคารที่	31	พฤษภาคม	พ.ศ.2531
วันเสาร์ที่	4	มิถุนายน	พ.ศ.2531
วันพุธที่	8	มิถุนายน	พ.ศ.2531
วันเสาร์ที่	12	มิถุนายน	พ.ศ.2531
วันพฤหัสบดีที่	16	มิถุนายน	พ.ศ.2531
วันจันทร์ที่	20	มิถุนายน	พ.ศ.2531
วันศุกร์ที่	24	มิถุนายน	พ.ศ.2531
วันอังคารที่	28	มิถุนายน	พ.ศ.2531
วันเสาร์ที่	2	กรกฎาคม	พ.ศ.2531
วันพุธที่	6	กรกฎาคม	พ.ศ.2531
วันอาทิตย์ที่	10	กรกฎาคม	พ.ศ.2531
วันพฤหัสบดีที่	14	กรกฎาคม	พ.ศ.2531

วันจันทร์ที่	18	กรกฎาคม	พ.ศ. 2531
วันศุกร์ที่	22	กรกฎาคม	พ.ศ. 2531
วันอังคารที่	26	กรกฎาคม	พ.ศ. 2531
วันเสาร์ที่	30	กรกฎาคม	พ.ศ. 2531

รวมจำนวนหนังสือพิมพ์ที่ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาทั้งสิ้น 96 ฉบับ ผลการวิเคราะห์เนื้อหาปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประเภทเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
ข่าวพาดหัวและข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	/	
ข่าวหน้าอื่น ๆ	/	หน้า 3
บทบรรณาธิการ	/	
คอลัมน์ซุบซิบ	/	เวรวันอาทิตย์ ตำยำชวา บุคคลในข่าว ล่ามข่าว หัวเขี้ยว
คอลัมน์การ์ตูน	/	ผู้ใหญ่มากับทั้งหมดมาเมิน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
คอลัมน์วิจารณ์	/	คุณภาพสังคม/เมืองไทยวันนี้/ คอลัมน์พิเศษ/บุคคลในข่าว/ เหะหะพาทิ/สุนทรวาทีชี้ปัญหา เมืองไทยวันนี้/มังกรห้าเล็บ สวัสดิยามเช้า/ขมวดข่าว/ ตีแสงหน้า/คนหลังข่าว/ คอลัมน์โดยจันทร์ชัย วรติลก/ เปลวสีน้ำเงินสะบัดปากกา- ตีแสงหน้า
คอลัมน์สัมภาษณ์	/	คนหลังข่าว/คุณว่ามา
คอลัมน์ความเห็นของประชาชน	-	
คอลัมน์พรรคการเมือง ประวัติผู้สมัคร	/	บุคคลวันนี้/เหะหะพาทิ/ มังกรห้าเล็บ สวัสดิยามเช้า/ ดวงคนตั้ง/ขอเวลา 10 นาที
กลอน	-	
คอลัมน์ข่าวเจาะลึก	/	สำนักข่าวหัวเขียว
คอลัมน์ข่าวย่อย ๆ	-	
คอลัมน์ภาพ	-	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
ชิงโชค	-	
คอลัมน์พิเศษ	-	
คอลัมน์ประชาสัมพันธ์ไปเลือกตั้ง	-	
การโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมือง นักการเมือง	-	
หน้าพิเศษเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	/	มี 1 หน้า คือ หน้า 7
บทความ บทวิเคราะห์	-	

ผลการวิเคราะห์เนื้อหา ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีคอลัมน์ที่เสนอข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหมด 10 ประเภทคือ (1) ข่าวพาดหัวหน้า (2) ข่าวหน้าอื่น ๆ (3) บทบรรณาธิการ (4) คอลัมน์ซุบซิบ (5) คอลัมน์การ์ตูน (6) คอลัมน์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็น (7) คอลัมน์สัมภาษณ์ (8) คอลัมน์ประวัติของพรรคการเมืองและผู้สมัคร (9) - คอลัมน์ข่าวเจาะลึก และ (10) หน้าพิเศษเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งผลวิจัยพบว่าคอลัมน์ประเภทวิจารณ์ความคิดเห็นมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือคอลัมน์เกี่ยวกับประวัติของพรรคการเมืองและผู้สมัคร

ส่วนประเภทของเนื้อหาข่าว คอลัมน์ที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้มีการนำเสนอได้แก่ข่าว คอลัมน์เกี่ยวกับความเห็นของประชาชน กลอน คอลัมน์ข่าวย่อย ๆ คอลัมน์ภาพ ชิงโชค คอลัมน์พิเศษ คอลัมน์ประชาสัมพันธ์ไปเลือกตั้งการโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมือง นักการเมือง และบทความ บทวิเคราะห์

ตารางที่ 2 ประเภทเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของ
หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
ข่าวพาดหัวและข่าวความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการเลือกตั้ง	/	
ข่าวหน้าอื่น ๆ	/	ข่าวหน้า 3 หน้า 6 หน้า 20
บทบรรณาธิการ	/	
คอลัมน์ซุบซิบ	/	ตรีศุล/เพชรตาแมว/ข่าวคราว -ข่าวดาว/มะไฟเบิกฟ้า เปิดตา/ภูกระดึงซุบซิบ- กทม./แก้วจันทร์
คอลัมน์การ์ตูน	/	การ์ตูนโดยแอ๊ด เดลินิวส์ หน้า 13/ปลัดเกลี้ยงคนเก่ง โดยแอ๊ด เดลินิวส์
คอลัมน์วิจารณ์ ความคิดเห็น	/	ปลายนิ้ว/ชีวิตและหนังสือ/ป้ายนี้- จอดน้อย/เจ้ากรมข่าวบางเขน/ พูดจาภาษาคน/อเมริกันไฟกัล ปากห้องชาวบ้าน/ขี้ม้าสีบานเย็น/ ลุ่มเมือง/เสาร์วิเคราะหฺ์/ ข่าวกรอง/ป.ล.ลูกป่า

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
คอลัมน์สัมภาษณ์	/	(รักษาการ) / ไก่อ่อน / จอดป้าย- วันอาทิตย์ / เจ้ากรรมบางเขน / กลเม็ดเด็ดคะแนน / โลกทรรศน์
คอลัมน์ความเห็นประชาชน	-	เก้าอี้สนทนาวันอาทิตย์ / ทรรศนะ / มองสส. หลังตาลบัตร์
คอลัมน์เกี่ยวกับพรรคการเมือง ประวัติผู้สมัคร	/	ลู่อื่นทางการเมือง
กลอน	/	เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ร้ายข้างคลองคันนายาว
คอลัมน์ข่าวเจาะลึก	/	เลือกตั้งกรกฎา 357
ข่าวย่อย ๆ	-	
คอลัมน์ภาพ	/	ภาพข่าวหน้า 3
คอลัมน์เชิงโชค	/	เชิงโชคหน้า 3
คอลัมน์พิเศษ	-	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
คอลัมน์ประชาสัมพันธ์ไปเลือกตั้ง การโฆษณาหาเสียงของพรรค การเมืองนักการเมือง หน้าพิเศษเกี่ยวกับการเลือกตั้ง บทความ บทวิเคราะห์	/ - - /	ลู่เส้นทางการเมืองเลือกคนดี เข้าสภา 24 ก.ค. นี้

สำหรับหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ พบว่ามีคอลัมน์ประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารการเลือกตั้งมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คือ (1) ข่าวพาดหัว (2) ข่าวในหน้าอื่น ๆ (3) บทบรรณาธิการ (4) คอลัมน์ซุบซิบ (5) คอลัมน์การ์ตูน (6) คอลัมน์วิจารณ์ความคิดเห็น (7) คอลัมน์สัมภาษณ์ (8) คอลัมน์พรรคการเมืองประวัติผู้สมัคร (9) คอลัมน์กลอน (10) คอลัมน์ข่าวเจาะลึก (11) คอลัมน์ภาพข่าว (12) คอลัมน์ชวนชิงโชคทายผลการเลือกตั้ง (13) บทความ จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ไม่ได้เปิดหน้าพิเศษเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เหมือนอย่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แต่จุดเด่นของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์คือการให้ความสำคัญกับข่าวสารความเคลื่อนไหวการเลือกตั้งในส่วนภูมิภาคมาก โดยมีคอลัมน์ประจำในหน้า 6 นอกจากนี้หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ยังมีข่าวสารการเลือกตั้งในคอลัมน์ของหน้าเศรษฐกิจอีกด้วย

ส่วนเนื้อหาข่าวคอลัมน์ที่มีได้มีการนำเสนอในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ได้แก่ คอลัมน์ความเห็นประชาชน ข่าวย่อย ๆ คอลัมน์พิเศษ การโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมือง นักการเมือง และหน้าพิเศษเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ตารางที่ 3 ประเภทเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
ข่าวพาดหัวและข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	/	
ข่าวหน้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง	/	หน้า 2, 3
บทบรรณาธิการ	/	
คอลัมน์ซุบซิบ	/	สังคมสยามรัฐ/ดอกไม้ไฟ/เส้นทางสู่สุภา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) - ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
คอลัมน์การ์ตูน	/	กระป๋อง หน้า 3/ การ์ตูน หน้า 8
คอลัมน์วิจารณ์ ความคิดเห็น	/	วันต่อวัน/สุดสัปดาห์/ทีเล่น-ทีจริง/ บทความสามัญประจำบ้าน (ห้าม รับประทาน)/ชอบสวนพลุ/คิดจากข่าว/ อาทิตย์ละครึ่ง/อภิปรายนอกสภา/ บ้านนี้เมืองโน้น/ลาลส์ไนท์ทีวี/ บทวิเคราะห์/สนุกกับกฎหมาย/ ทรรศนะ/ผู้หญิงกับการเมือง/ร่วมโลก เดียวกัน
คอลัมน์สัมภาษณ์	/	สัมภาษณ์หน้าสตรี สัมภาษณ์พิเศษ สัมภาษณ์หน้า 5
คอลัมน์ความเห็นของประชาชน	/	จดหมายถึง บ.ก.
คอลัมน์เกี่ยวกับพรรคการเมือง ประวัติผู้สมัคร	-	-
กลอน	-	-
คอลัมน์ข่าวเจาะลึก	-	-
คอลัมน์ข่าวย่อย ๆ	/	ลีลาพาที

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
คอลัมน์ภาพ	/	ระเบียงภาพ หน้า 5, 8
คอลัมน์ชิงโชค	-	
คอลัมน์พิเศษ	-	
คอลัมน์ประชาสัมพันธ์ไปเลือกตั้ง	-	
การโฆษณาหาเสียงพรรคการเมือง นักการเมือง	/	หน้า 2, 3, 16
หน้าพิเศษ	-	
บทความ บทวิเคราะห์	/	บทความ รางแก้ว/บทวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ปรากฏว่ามีคอลัมน์ที่เสนอข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหมด 11 ประเภท คือ (1) ข่าวพาดหัว (2) ข่าวในหน้าอื่น (3) บทบรรณาธิการ (4) คอลัมน์ซุบซิบ (5) คอลัมน์การ์ตูน (6) คอลัมน์วิจารณ์และความคิดเห็น (7) คอลัมน์สัมภาษณ์ (8) คอลัมน์ข่าวย่อๆ (9) ภาพข่าว (10) โฆษณาของพรรคการเมืองเกี่ยวกับการหาเสียง (11) บทความ ผลการวิจัยที่น่าสนใจก็คือ หนังสือพิมพ์สยามรัฐมีคอลัมน์จดหมายถึง บ.ก. ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้อ่านเขียนมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง อันเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง และเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการสื่อสารสองทางระหว่างหนังสือพิมพ์กับผู้อ่าน นอกจากนี้ยังปรากฏว่าหน้าสตรีของหนังสือพิมพ์สยามรัฐให้ความสำคัญ

กับการเลือกตั้งมาก โดยมีคอลัมน์ผู้หญิงกับการเมืองและคอลัมน์สัมภาษณ์ผู้สมัคร ส.ส. หญิงอีกด้วย อันเป็นบทบาทสำคัญของหนังสือพิมพ์ในอันที่จะส่งเสริมสนับสนุนบทบาททางการเมืองของสตรี อีกประเด็นที่น่าสนใจก็คือ หนังสือพิมพ์สยามรัฐจะมีการเผยแพร่บทความและบทวิเคราะห์เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบทความที่นักวิชาการที่เป็นผู้อ่านเขียนมาแสดงความคิดเห็น และจะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์สยามรัฐนั้นจะมีการโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในหลายหน้าของหนังสือพิมพ์อีกด้วย

สำหรับเนื้อหาข่าว คอลัมน์ที่ไม่มีการนำเสนอในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ได้แก่ คอลัมน์เกี่ยวกับพรรคการเมือง ประวัติผู้สมัคร กลอน ข่าวด่าเจาะลึก ชิงโชค คอลัมน์พิเศษ คอลัมน์ประชาสัมพันธ์ไปเลือกตั้ง และหน้าพิเศษ

ตารางที่ 4 ประเภทเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์มติชน

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/)	ชื่อคอลัมน์
	ไม่มี (-)	
ข่าวพาดหัวและข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	/	หน้า 1
ข่าวหน้าอื่น ๆ	/	หน้า 3
บทบรรณาธิการ	/	
คอลัมน์ซุบซิบ	/	เทศกาลการเมือง / ข่าวคน คน / ก้างตำคอ
คอลัมน์การ์ตูน	/	หมิ่น

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
คอลัมน์วิจารณ์ ความคิดเห็น	/	วาณิช จรุงกิจอนันต์/กालะครั้งหนึ่ง/ หน้ากระดานเรียงหนึ่ง/เก็บตก การเมือง/รายงานหน้า 3 ต่ำ ต่ำ ทิม ทิม/ลั่นไก/เสวีราษฎร์กระทบหลัง ข่าว/ย้อนรอย/สจร/นอกประเด็น/ สนทนะเล/วิทยากร เชียงกุล/เทศกาล การเมือง/เชิงอรรถ ดรรรชนี/ คำหฆาน คนโค/บันเทิง/จับกระแล/ ธรรมเนียมตรา/สนทนะเล/แก็กโดยตาล/ มาดเนลา/ลานอเนกประสงค้/หนทาง ที่เหลืออยู่
คอลัมน์สัมภาษณ์	/	สองนาคี/คอลัมน์สัมภาษณ์หน้า 2
คอลัมน์ความคิดเห็นของประชาชน	/	นายหนุขนันนิกซอง หน้า 3/จดหมาย หน้า 8
คอลัมน์เกี่ยวกับพรรคการเมือง ประวัติผู้สมัคร	/	แชมป์ซิงแชมป์/วันละคน
กลอน	/	วาณิช จรุงกิจอนันต์/ไพบุลย์ วงษ์เทศ
คอลัมน์ข่าวเจาะลึก	/	กระทบหลังข่าววังสตุทท้าย
คอลัมน์ข่าวย่อย ๆ	-	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์	มี (/) ไม่มี (-)	ชื่อคอลัมน์
คอลัมน์ภาพ	/	ภาพโดยลั่นไกลหน้า 2, 8
ชิงโชค	-	
คอลัมน์พิเศษ	-	
คอลัมน์ประชาสัมพันธ์ไปเลือกตั้ง	/	ในหน้าพิเศษ
การโฆษณาความเสี่ยงของพรรคการเมือง นักการเมือง	/	หน้า 2, 3, 5
หน้าพิเศษ	/	จำนวน 4 หน้า คือ หน้า 11 - 14
บทความ บทวิเคราะห์	/	

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์มติชน เกี่ยวกับการเสนอข่าวสารการเลือกตั้ง ปรากฏว่ามีคอลัมน์ที่เสนอเนื้อหาการเลือกตั้งทั้งหมด 15 ประเภท ดังนี้

- (1) คอลัมน์ประเภทวิจารณ์แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีจำนวนซึ่งคอลัมน์มากที่สุด
- (2) ข่าวพาดหัว (3) ข่าวหน้าอื่น ๆ (4) บทบรรณาธิการ (5) คอลัมน์ซุบซิบ
- (6) คอลัมน์การ์ตูน (7) คอลัมน์สัมภาษณ์ (8) คอลัมน์ความคิดเห็นจากประชาชน
- (9) คอลัมน์ประวัติพรรคการเมืองและผู้สมัคร (10) คอลัมน์กลอน (11) คอลัมน์ข่าวและเจาะลึก (12) ภาพข่าว (13) คอลัมน์โฆษณาของพรรคการเมืองและผู้สมัคร
- (14) หน้าพิเศษที่เสนอข่าวสารการเลือกตั้ง ซึ่งมีถึง 4 หน้า คือ หน้า 11-12-13 และ 14 (15) บทความ

สำหรับจุดเด่นของหนังสือพิมพ์มติชนก็คือ การเปิดหน้าพิเศษจำนวน 4 หน้า เพื่อเสนอข่าวสารการเลือกตั้งโดยเฉพาะ ซึ่งแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งมากกว่าหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ เนื้อหาภายในหน้าพิเศษประกอบด้วย (1) ข่าว (2) คอลัมน์ประวัติผู้สมัคร (3) คอลัมน์สัมภาษณ์ (4) คอลัมน์ซุบซิบ (5) ภาพข่าว (6) คอลัมน์คำพูดนักการเมือง (7) คอลัมน์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็น (8) คอลัมน์ความคิดเห็นของผู้อ่าน (9) คอลัมน์การประชาสัมพันธ์ชวนไปเลือกตั้ง (10) การ์ตูน (11) คอลัมน์โฆษณาเกี่ยวกับข่าวร่วมศูนย์เลือกตั้ง โดยข้อความว่า "รู้เร็ว รู้ลึก อ่านมติชน ชมข่าว อ.ส.ม.ท. ฟังวิทยุ ททท. ทุกวัน" และโฆษณาของพรรคการเมือง (12) ลักวาเลือกตั้ง

ส่วนเนื้อหาข่าว คอลัมน์ที่มีได้มีการนำเสนอในหนังสือพิมพ์มติชน ได้แก่ คอลัมน์ข่าวย่อย ๆ ซิงโซค และคอลัมน์พิเศษ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	รวม
ความเคลื่อนไหว	25	2	2	4	0	0	8.62 (33)
การยุบสภา	1	0	1	2	0	0	1.04 (4)
พรรคการเมือง	11	1	2	6	0	0	5.22 (20)
ผู้สมัคร/นักการเมือง	7	2	0	52	0	0	15.98 (61)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						รวม
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	
ประวัติ	0	0	0	59	0	0	15.40 (59)
ซุบซิบ	0	1	0	39	0	0	10.44 (40)
สถิติ หยั่งเสียง คาดผลการเลือกตั้ง	5	0	1	2	0	0	2.09 (8)
ประชด ล้อเลียน	0	0	0	1	31	0	8.36 (32)
การหาเสียง	28	5	0	11	1	0	11.75 (45)
การเตรียมการเลือกตั้ง	27	1	0	0	0	0	7.31 (28)
ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเลือกตั้ง	2	1	9	20	0	0	8.36 (32)
การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์การเลือกตั้ง	5	1	0	0	0	0	1.57 (6)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	รวม
อาชญากรรม	2	0	0	0	0	0	0.52 (2)
ทนายผล ชิงโชค	12	1	0	0	0	0	3.39 (13)
การโฆษณาของพรรค การเมือง นักการเมือง	0	0	0	0	0	0	0 (0)
การโฆษณาประชาสัมพันธ์	0	0	0	0	0	0	0 (0)
รวม	32.64 (125)	3.92 (15)	3.92 (15)	51.17 (196)	8.35 (32)	0 (0)	100 383

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในด้านประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสาร การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พบว่า ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มีการนำเสนอ เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ปรากฏผลดังนี้

- (1) ผู้สมัคร นักการเมือง ส่วนใหญ่จะนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์ บทความ ข่าว และภาพ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (2) ประวัติของผู้สมัคร ซึ่งนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์ บทความ
- (3) การหาเสียงของผู้สมัคร ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของข่าว คอลัมน์ บทความ ภาพ และการ์ตูน

- (4) ชุบชิบเกี่ยวกับผู้สมัคร/การเลือกตั้ง ซึ่งนำเสนอในลักษณะคอลัมน์/บทความ มากที่สุด และในลักษณะภาพเพียงเล็กน้อย
- (5) ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่จะนำเสนอในลักษณะของข่าว คอลัมน์/บทความ ภาพ และบทบรรณาธิการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (6) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการประชด ล้อเลียน ซึ่งในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้นส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของคอลัมน์ บทความ บทบรรณาธิการ ข่าว และภาพ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ส่วนเนื้อหาประชด ล้อเลียนนั้นส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของชุบชิบ มากที่สุด รองลงมาเป็นลักษณะคอลัมน์/บทความ
- (7) การเตรียมการเลือกตั้งของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย จังหวัด อำเภอ ฯลฯ ซึ่งเนื้อหาเรื่องนี้ส่วนใหญ่จะนำเสนอในลักษณะของข่าวเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นภาพ
- (8) พรรคการเมืองในแง่มุมต่าง ๆ เช่น การก่อตั้งพรรค นโยบายพรรค ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่จะนำเสนอในลักษณะของข่าว คอลัมน์/บทความ บทบรรณาธิการ และภาพ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (9) ทายผล ชิงโชค การเลือกตั้ง ส่วนใหญ่จะนำเสนอในรูปของข่าว รองลงมาเป็นภาพ
- (10) สถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การหยั่งเสียงการเลือกตั้ง การคาดทำนายผลการเลือกตั้ง ซึ่งนำเสนอในลักษณะของข่าว คอลัมน์/บทความ และบทบรรณาธิการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (11) การประชาสัมพันธ์/การณรงค์การเลือกตั้งของหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่จะนำเสนอในลักษณะข่าว รองลงมาเป็นภาพ
- (12) การยุบสภา ซึ่งนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์/บทความ ข่าว และบทบรรณาธิการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (13) อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ซึ่งนำเสนอในลักษณะของข่าว

สำหรับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พบว่าประเด็นเนื้อหาที่ไม่มีการนำเสนอได้แก่ การโฆษณาของพรรคการเมือง/นักการเมือง และการโฆษณาประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ.2531 ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	รวม
ความเคลื่อนไหว	23	1	0	15	0	0	11.08 (39)
การยุบสภา	0	0	1	8	1	0	2.84 (10)
พรรคการเมือง	6	3	1	13	1	0	6.82 (24)
ผู้สมัคร/นักการเมือง	23	4	1	11	1	0	11.36 (40)
ประวัติ	0	0	0	6	0	0	1.70 (6)
ซุบซิบ	0	1	0	41	0	0	11.93 (42)
สถิติ/หยั่งเสียง ควมผลการเลือกตั้ง	9	0	0	7	0	0	4.54 (16)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	รวม
การโฆษณาประชาสัมพันธ์	0	0	0	0	0	0	0 (0)
รวม	40.63 (143)	11.93 (42)	1.70 (6)	38.07 (134)	7.39 (26)	0.28 (1)	100 (352)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในด้านประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสาร การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ พบว่า ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มีการนำเสนอ เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ปรากฏผลดังนี้

- (1) การหาเสียง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของข่าว ภาพ คอลัมน์/บทความ การ์ตูน และกลอน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (2) ชุบฉิบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอในลักษณะคอลัมน์/บทความ รองลงมาเป็นการนำเสนอในลักษณะของภาพ
- (3) ผู้สมัคร/นักการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของข่าว คอลัมน์/บทความ ภาพ บทบรรณาธิการ การ์ตูน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (4) ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของข่าว คอลัมน์/บทความ และภาพ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (5) การประชาสัมพันธ์/การรณรงค์การเลือกตั้ง ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของข่าวและภาพ รองลงมาเป็นลักษณะของบทบรรณาธิการ คอลัมน์/บทความ และการ์ตูน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (6) พรรคการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะ คอลัมน์/บทความ ข่าว ภาพ บทบรรณาธิการ การ์ตูน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(7) การเตรียมการเลือกตั้งของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่าส่วนใหญ่ นำเสนอในลักษณะของข่าว รองลงมาได้แก่ ภาพ คอลัมน์/บทความ เรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย

(8) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์/บทความ ข่าว ภาพ บทบรรณาธิการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(9) สถิติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง/การหยั่งเสียง/การคาดทำนายผลการเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่จะนำเสนอในลักษณะของข่าว รองลงมาเป็นคอลัมน์ บทความ

(10) การประชด ล้อเลียนเกี่ยวกับผู้สมัครและการเลือกตั้ง ซึ่งนำเสนอในลักษณะของการ์ตูน

(11) การขบถลา ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะคอลัมน์/บทความ รองลงมา เป็นลักษณะของบทบรรณาธิการ และการ์ตูน

(12) ทายผล ชิงโชค การเลือกตั้ง ซึ่งนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์ บทความ และข่าว เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(13) อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ซึ่งนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์

สำหรับหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ พบว่า ประเด็นเนื้อหาที่ไม่มีการนำเสนอ ได้แก่ การโฆษณาของพรรคการเมือง นักการเมือง และการโฆษณาประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
ปี พ.ศ.2531 ของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						รวม
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	
ความเคลื่อนไหว	29	3	0	7	0	0	8.78 (39)
การยุบสภา	1	0	1	9	1	0	2.70 (12)
พรรคการเมือง	23	6	4	23	1	0	12.84 (57)
ผู้สมัคร/นักการเมือง	48	6	0	15	0	0	15.54 (69)
ประวัติ	0	0	0	3	0	0	0.68 (3)
ซูบซิบ	0	0	0	34	0	0	7.65 (34)
ลัทธิ หยั่งเสียง - คาดผลการเลือกตั้ง	10	2	0	1	0	0	2.93 (13)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						รวม
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	
ประชด ล้อเลียน	0	1	0	0	18	0	4.28 (19)
การหาเสียง	57	11	2	8	0	0	17.57 (78)
การเตรียมการเลือกตั้ง	25	4	0	1	0	0	6.76 (30)
ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเลือกตั้ง	5	0	4	47	0	0	12.61 (56)
การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์การเลือกตั้ง	17	5	0	0	0	0	4.95 (22)
อาชญากรรม	0	0	0	0	0	0	0 (0)
ทายผล ชิงโชค	0	0	0	0	0	0	0 (0)
การโฆษณาของพรรค การเมือง นักการเมือง	0	0	0	12	0	0	2.70 (12)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	รวม
การโฆษณาประชาสัมพันธ์	0	0	0	0	0	0	0 (0)
รวม	48.42 (215)	8.56 (38)	2.48 (11)	36.04 (160)	4.50 (20)	0 (0)	100 444

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในด้านประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสาร
การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ พบว่า ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับ
การเลือกตั้งที่มีการนำเสนอ เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ปรากฏผลดังนี้

(1) การหาเสียงของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่
นำเสนอในลักษณะของข่าว ภาพ คอลัมน์/บทความ และบทบรรณาธิการ เรียงตาม
ลำดับจากมากไปหาน้อย

(2) ผู้สมัคร/นักการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของข่าว คอลัมน์/
บทความและภาพ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(3) พรรคการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของข่าวและคอลัมน์/
บทความ รองลงมาเป็นภาพ บทบรรณาธิการ และการ์ตูน ตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะ
ของคอลัมน์/บทความ ข่าว และภาพ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(5) ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งส่วนใหญ่
นำเสนอในลักษณะของข่าว คอลัมน์/บทความ ภาพ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(6) ชุบฉิบ ซึ่งนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์/บทความ

(7) การเตรียมการเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของข่าว ภาพ คอลัมน์/บทความ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(8) การประชาสัมพันธ์ การณรงค์การเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของข่าว และภาพ

(9) การประชด/ล้อเลียน ผู้สมัคร/นักการเมือง การเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะการ์ตูน รองลงมาเป็นภาพ

(10) สถิติ หลีกเลียง คาดผลการเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของข่าว ภาพ และคอลัมน์/บทความ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(11) การยุบสภา และการโฆษณาของพรรคการเมือง/นักการเมือง ในประเด็นเนื้อหา การยุบสภานั้นส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของคอลัมน์/บทความ รองลงไปเป็นข่าว บทบรรณาธิการ และการ์ตูน ส่วนประเด็นเนื้อหาการโฆษณาของพรรคการเมือง/นักการเมือง ส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของคอลัมน์/บทความ

(12) ประวัติของผู้สมัคร ซึ่งนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์/บทความ

สำหรับหนังสือพิมพ์สยามรัฐ พบว่า ประเด็นเนื้อหาที่ไม่มีการนำเสนอ ได้แก่ อาชญากรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทายผล/ชิงโชคการเลือกตั้ง และการโฆษณาประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ.2531 ของหนังสือพิมพ์มติชน

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	รวม
ความเคลื่อนไหว	51	7	2	11	0	1	8.65 (72)
การยุบสภา	3	0	1	4	0	0	0.96 (8)
พรรคการเมือง	16	5	1	23	0	0	5.41 (45)
ผู้สมัคร/นักการเมือง	130	0	0	32	0	0	19.47 (162)
ประวัติ	0	0	0	6	0	0	0.72 (6)
ซุบซิบ	0	0	0	48	0	0	5.77 (48)
สถิติ หย่งเสียง คาดการณ์การเลือกตั้ง	11	5	1	16	1	0	4.09 (34)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	รวม
ประชด ล้อเลียน	0	2	0	0	30	0	3.85 (32)
การหาเสียง	66	34	0	7	0	0	12.86 (107)
การเตรียมการเลือกตั้ง	73	5	0	5	0	0	9.98 (83)
ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเลือกตั้ง	7	1	1	39	0	12	7.21 (60)
การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์การเลือกตั้ง	87	24	0	0	0	0	13.34 (111)
อาชญากรรม	0	0	0	0	0	0	0 (0)
ทนายผล ชิงโชค	0	0	0	0	0	0	0 (0)
การโฆษณาของพรรค การเมือง นักการเมือง	0	0	0	52	0	0	6.25 (52)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเด็นเนื้อหา	ประเภท/ลักษณะ						
	ข่าว	ภาพ	บทบรรณา ธิการ	คอลัมน์/ บทความ	การ์ตูน	กลอน	รวม
การโฆษณาประชาสัมพันธ์	0	0	0	12	0	0	1.44 (12)
รวม	53.37 (444)	9.98 (83)	0.72 (6)	30.65 (255)	3.72 (31)	1.56 (13)	100 (832)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในด้านประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสาร การเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์มติชน พบว่า ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มีการนำเสนอ เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปย้งน้อยที่สุด ปรากฏผลดังนี้

- (1) ผู้สมัคร นักการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอในลักษณะข่าว รองลงมาเป็นคอลัมน์/บทความ
- (2) การประชาสัมพันธ์/การรณรงค์การเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอในลักษณะของข่าว รองลงมาเป็นภาพ
- (3) การหาเสียงของพรรคการเมืองและผู้สมัคร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอในลักษณะข่าวสาร ภาพ และคอลัมน์/บทความ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (4) การเตรียมการเลือกตั้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอในลักษณะของข่าว รองลงมาเป็นภาพและคอลัมน์/บทความ
- (5) ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอในลักษณะข่าว คอลัมน์/บทความ ภาพ บทบรรณาธิการ และกลอน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
- (6) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอในลักษณะ คอลัมน์/บทความ กลอน ข่าว ภาพ และบทบรรณาธิการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(7) การโฆษณาของพรรคการเมือง/นักการเมือง ในแง่ต่าง ๆ เช่น กำหนดการปราศรัยหาเสียง การหาเสียง ซึ่งเป็นการนำเสนอในลักษณะคอลัมน์/บทความ

(8) ชุบฉิบเกี่ยวกับผู้สมัครและการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์ บทความ

(9) พรรคการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์/บทความ ข่าว ภาพ และบทบรรณาธิการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(10) สลิตี/การหยั่งเสียง/การคาดทำนายผลการเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะคอลัมน์/บทความ ข่าว ภาพ บทบรรณาธิการและการ์ตูนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(11) การประชด/ล้อเลียน ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอในลักษณะของการ์ตูน รองลงมาเป็นภาพ

(12) การโฆษณาประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการนำเสนอในลักษณะของคอลัมน์/บทความ

(13) การขุบสภา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอในลักษณะคอลัมน์/บทความ ข่าว และภาพ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

(14) ประวัติผู้สมัคร ซึ่งเสนอในลักษณะคอลัมน์/บทความ

สำหรับหนังสือพิมพ์มติชน พบว่า ประเด็นเนื้อหาไม่มีการนำเสนอ ได้แก่ อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และการทายผล/ชิงโชค การเลือกตั้ง

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบลำดับความสำคัญของการเสนอประเด็นเนื้อหา
เกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ.2531 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
เดลินิวส์ สยามรัฐ และมติชน

ลำดับที่	น.ส.พ. ปริมาณ		น.ส.พ. คุณภาพ	
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	สยามรัฐ	มติชน
1	ผู้สมัคร/นักการเมือง	การหาเสียง	การหาเสียง	ผู้สมัคร/นักการเมือง
2	ประวัติของผู้สมัคร	ซุบซิบ	ผู้สมัคร / นักการเมือง	การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์การ เลือกตั้ง
3	การหาเสียง	ผู้สมัคร/ นักการเมือง	พรรคการเมือง	การหาเสียง
4	ซุบซิบ	ความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการ เลือกตั้ง	ความคิดเห็น เกี่ยวกับการ เลือกตั้ง	การเตรียมการ เลือกตั้ง
5	ความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการเลือกตั้ง	การประชาสัมพันธ์/ การรณรงค์การ เลือกตั้ง	ความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการ เลือกตั้ง	ความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
6	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเลือกตั้ง และ การประชด/ล้อเลียน	พรรคการเมือง	ซุบซิบ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเลือกตั้ง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลำดับที่	น.ส.พ. ปริมาณ		น.ส.พ. คุณภาพ	
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	สยามรัฐ	มติชน
7	การเตรียมการ เลือกตั้ง	การเตรียมการ เลือกตั้ง	การเตรียมการ เลือกตั้ง	การโฆษณาของพรรค การเมือง นักการเมือง
8	พรรคการเมือง	ความคิดเห็น เกี่ยวกับการ เลือกตั้ง	การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์การ เลือกตั้ง	ชุบชิบ
9	ทายผล/ชิงโชคการ เลือกตั้ง	สถิติ/หยั่งเสียง/ คาดการณ์การ เลือกตั้ง	การประชด/ ล้อเลียน	พรรคการเมือง
10	สถิติ/หยั่งเสียง/ คาดการณ์การเลือกตั้ง	การประชด ล้อเลียน	สถิติ/หยั่งเสียง/ คาดการณ์การ เลือกตั้ง	สถิติ/การหยั่งเสียง/ การคานานายผล การเลือกตั้ง
11	การประชาสัมพันธ์ /การรณรงค์การ เลือกตั้ง	การยุบสภา	การยุบสภา และ การโฆษณาของ พรรคการเมือง นักการเมือง ประวัติของผู้สมัคร	การประชด/ล้อเลียน

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลำดับที่	น.ส.พ. ปริมาณ		น.ส.พ. คุณภาพ	
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	สยามรัฐ	มติชน
12	การยุบสภา	ทายผล/ชิงโชค การเลือกตั้ง และประวัติของ ผู้สมัคร	ประวัติของผู้สมัคร	การโฆษณาประชา- สัมพันธ์การเลือกตั้ง
13	อาชญากรรมที่ เกี่ยวข้องกับ เลือกตั้ง	อาชญากรรมที่ เกี่ยวข้องกับ เลือกตั้ง		การยุบสภา
14	-	-	-	ประวัติผู้สมัคร
ไม่มีการ นำเสนอ	การโฆษณาของพรรค การเมือง/นักการ- เมือง	การโฆษณาของ พรรคการเมือง นักการเมือง	อาชญากรรมที่ เกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้ง	อาชญากรรมที่ เกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้ง
	การโฆษณา ประชาสัมพันธ์	การโฆษณา ประชาสัมพันธ์	การทายผล/ ชิงโชคการ เลือกตั้งการ โฆษณา- ประชาสัมพันธ์	การทายผล/ชิงโชค การเลือกตั้ง

จากตารางจะเห็นได้ว่า การให้ความสำคัญในการนำเสนอประเด็นเนื้อหา ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งในหน้าหนังสือพิมพ์ทั้งสี่ฉบับ ค่อนข้างไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะ ในสามลำดับแรกนั้นทั้ง 4 ฉบับมีประเด็นที่เน้นนำเสนอเหมือน ๆ กัน คือประเด็น ผู้สมัคร/นักการเมือง และการหาเสียง

เมื่อเปรียบเทียบการให้ความสำคัญในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งในหน้าหนังสือพิมพ์ ระหว่างหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ และคุณภาพ จะเห็นได้ว่า ในสามลำดับแรกก็มีได้นำเสนอแตกต่างกัน ประเด็นเนื้อหาที่มีการนำเสนอต่างกัน บ้าง เช่น หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ จะนำเสนอประเด็นเนื้อหาชู้ชบไว้ลำดับต้น ๆ ส่วนหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณจะให้ความสำคัญในลำดับกลาง ๆ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณจำนวนหนึ่งชื่อฉบับคือ ไทยรัฐ ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นเนื้อหาประวัติ ของผู้สมัคร ส่วนเดลินิวส์และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพคือสยามรัฐ และมติชน ต่างไม่ให้ความสำคัญในประเด็นนี้ มีการนำเสนอในลำดับท้าย ๆ

ความแตกต่างในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งในหน้า หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ ในหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ นั้นจะไม่มีประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการโฆษณาของพรรคการเมือง นักการเมือง และการโฆษณาประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง แต่มีการเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับอาชญากรรม ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ตลอดจนมีการทายผล/ชิงโชคการเลือกตั้ง ในขณะที่ หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพจะไม่มีประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการ เลือกตั้ง การทายผล/ชิงโชคการเลือกตั้ง แต่มีประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการโฆษณา ของพรรคการเมือง/นักการเมือง และการโฆษณาประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ยกเว้น หนังสือพิมพ์สยามรัฐที่ไม่มีประเด็นเนื้อหาการโฆษณาประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 2

การสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้ง
ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 477 คน ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของเพศกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน/ร้อยละ
ชาย	45.3 (216)
หญิง	54.7 (261)
รวม	100.0 (477)

จากตารางจะเห็นได้ว่า จากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 477 คน
ประกอบด้วย เพศหญิงมากกว่าเพศชายจำนวนเล็กน้อย กล่าวคือเป็นกลุ่มตัวอย่าง
เพศหญิงร้อยละ 54.7 และเพศชายร้อยละ 45.3

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของอายุกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	ร้อยละ/จำนวน
ตั้งแต่ 20 ปีลงไป	5.5 (26)
21 - 30 ปี	57.0 (272)
31 - 40 ปี	29.1 (139)
41 - 50 ปี	3.6 (17)
ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป	2.7 (13)
ไม่ระบุ	2.1 (10)
รวม	477 (100)

จากตารางจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.0 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี รองลงมา ร้อยละ 29.1 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 5.5 มีอายุตั้งแต่ 20 ลงไป ร้อยละ 3.6 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และร้อยละ 2.7 มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนกลุ่มตัวอย่าง

รายได้ต่อเดือน	ร้อยละ/จำนวน
ตั้งแต่ 3,000 บาทลงไป	15.9 (76)
3,001 - 6,000 บาท	40.0 (191)
6,001 - 9,000 บาท	17.8 (85)
9,001 - 12,000 บาท	8.4 (40)
12,000 - 15,000 บาท	3.4 (16)
ตั้งแต่ 15,001 บาทขึ้นไป	8.2 (39)
ไม่ระบุ	6.3 (30)
รวม	100 (477)

จากตารางจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 40.0 เป็นผู้ที่มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 3,001-6,000 บาท รองลงมาร้อยละ 17.8 มีรายได้ 6,001-9,000 บาท ร้อยละ 15.9 มีรายได้ตั้งแต่ 3,000 บาทลงไป ร้อยละ 8.4 มีรายได้ 9,001-12,000 บาท และร้อยละ 8.2 มีรายได้ตั้งแต่ 15,001 ขึ้นไป และร้อยละ 3.6 มีรายได้ 12,001-15,000 บาท

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสถานภาพสมรสกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพสมรส	จำนวน/ร้อยละ
โสด	66.0 (315)
สมรส	31.0 (148)
หย่า/แยกกันอยู่/หม้าย	2.5 (12)
ไม่ระบุ	.4 (2)
รวม	100.0 (477)

จากตารางจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 56.0 มีสถานภาพโสด รองลงมาจำนวนร้อยละ 31.0 สถานภาพสมรส และเป็นผู้ที่หย่าแยกกันอยู่ หม้าย จำนวนร้อยละ 2.5

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง

ศาสนา	ร้อยละ/จำนวน
พุทธ	94.1 (449)
คริสต์	2.9 (14)
อิสลาม	1.9 (9)
ไม่ระบุ	1.1 (5)
รวม	100 (477)

จากตาราง จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 477 คน เป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด คือ จำนวนร้อยละ 94.1 ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์และอิสลามมีจำนวนร้อยละ 2.9 และ 1.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละอาชีพกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพ	จำนวน/ร้อยละ
นักศึกษา	18.2 (87)
ครู อาจารย์	15.9 (76)
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	34.4 (164)
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทห้างร้านเอกชน	24.9 (119)
อื่น ๆ (กรรมกร แม่ค้า แม่บ้าน ฯลฯ)	1.1 (27)
ไม่ระบุ	.8 (4)
รวม	100.0 (477)

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ที่มีอาชีพรับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 34.4 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอาชีพ ลูกจ้าง พนักงานบริษัท ห้างร้านเอกชน จำนวนร้อยละ 24.9 นักศึกษาจำนวนร้อยละ 18.2 และครู อาจารย์ จำนวนร้อยละ 15.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	จำนวน/ร้อยละ
ประถมศึกษา	2.9 (14)
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.1 (10)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.6 (17)
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น	5.0 (24)
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	7.1 (34)
ปริญญาตรี	57.2 (273)
ปริญญาโท	19.5 (93)
ปริญญาเอก	1.0 (5)
อื่น ๆ	1.5 (7)
รวม	100.0 (477)

จากตารางจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 57.2 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมาจำนวนร้อยละ 19.5 มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวนร้อยละ 7.1 มีการศึกษาระดับในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 5.0 มีการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น ร้อยละ 3.6 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 2.1 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 2.9 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และร้อยละ 1.0 มีการศึกษาในระดับปริญญาเอก

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การของกลุ่มตัวอย่าง

การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การ	จำนวน/ร้อยละ
ไม่ได้เป็น	78.8 (376)
เป็น	18.9 (90)
ไม่ระบุ	2.3 (11)
รวม	100.0 (477)

จากตารางจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 78.8 ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์การต่าง ๆ เช่น สมาคมวิชาชีพ กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาชุมชน ลูกเสือชาวบ้าน ชมรมต่าง ๆ ฯลฯ มีเพียงจำนวนร้อยละ 18.9 ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์การ

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของหนังสือพิมพ์ที่อ่านเป็นประจำ

หนังสือพิมพ์	พฤติกรรมการอ่าน			
	อ่าน	ไม่อ่าน	ไม่ระบุ	รวม
ไทยรัฐ	74.2 (354)	25.4 (121)	.4 (2)	100 (477)
เดลินิวส์	45.3 (216)	54.3 (259)	.4 (2)	100 (477)
สยามรัฐ	27.9 (133)	71.7 (342)	.4 (2)	100 (477)
มติชน	35.0 (167)	64 (305)	1.0 (5)	100 (477)
อื่น ๆ	23.8 (113)	75.6 (359)	.6 (3)	100 (477)

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ที่กลุ่มตัวอย่างอ่านเป็นประจำมากที่สุดได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รองลงมาได้แก่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ มติชน และสยามรัฐ ตามลำดับ และยังมีหนังสือพิมพ์อื่น ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างอ่านเป็นประจำอีก ได้แก่ หนังสือพิมพ์แนวหน้า บ้านเมือง เดอะเนชั่น บางกอกโพสต์

ตารางที่ 19 ระดับของการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์

ระดับการเปิดรับ สื่อหนังสือพิมพ์	จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	ฐานนิยม
ต่ำ	46.3 (221)		1.000
ปานกลาง	36.0 (172)	2.078	
สูง	17.0 (81)		
ไม่ระบุ	.6 (3)		
รวม	100 (477)		

เมื่อพิจารณาแยกระดับของการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ที่กลุ่มตัวอย่างอ่านเป็นประจำออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับต่ำ ปานกลาง และสูงแล้ว ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 46.3 เป็นผู้ที่เปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับต่ำ รองลงมาจำนวนร้อยละ 36.0 เป็นผู้ที่เปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลางและร้อยละ 17.0 เป็นผู้ที่เปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับสูง และหากพิจารณาจากค่าเฉลี่ยและค่าฐานนิยมแล้วพบว่า โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง แต่โดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่สุดจะเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับต่ำ

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของนวัตกรรมการเปิดรับข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมือง
การปกครองของประเทศจากสื่อมวลชน

สื่อมวลชน	นวัตกรรมการเปิดรับ					รวม
	ไม่เคยเลย	นาน ๆ ครั้ง	บ่อยครั้ง	ทุกวัน	ไม่ระบุ	
หนังสือพิมพ์	.8 (4)	15.5 (74)	38.8 (185)	41.3 (197)	3.6 (17)	100 (477)
นิตยสารหรือวารสารข่าว	7.8 (37)	48.2 (230)	28.9 (138)	5.2 (25)	9.9 (47)	100 (477)
วิทยุ	6.7 (32)	33.1 (158)	32.1 (158)	18.7 (89)	9.4 (45)	100 (477)
โทรทัศน์	.6 (3)	8.6 (41)	40.7 (194)	49.1 (234)	1.0 (5)	100 (477)

ผลการวิจัยในด้านนวัตกรรมการเปิดรับข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองของประเทศจากสื่อมวลชน
ปรากฏว่าสื่อมวลชนที่ประชาชนส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองประเทศเป็นประจำทุกวัน
เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ ส่วนนิตยสารหรือวารสารข่าว และวิทยุนั้น ประชาชน
ส่วนใหญ่นาน ๆ ครั้งจึงจะได้ใช้ในการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองของประเทศ

ตารางที่ 21 ความบ่อยครั้งในการพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศไทย
เพื่อนฝูงญาติพี่น้อง

ความบ่อยครั้ง	ร้อยละ (จำนวน)
ไม่เคยเลย	2.5 (12)
นาน ๆ ครั้ง	52.6 (251)
บ่อยครั้ง	40.9 (195)
ทุกวัน	3.4 (16)
ไม่ระบุ	.6 (3)
รวม	100 (477)

จากตารางจะเห็นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 52.6 นาน ๆ ครั้งจึงจะพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศไทยกับเพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง รองลงมาจำนวนร้อยละ 40.9 มีการพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศไทยกับเพื่อนฝูง ญาติพี่น้องบ่อยครั้ง

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งและระยะเวลาในการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับทางเลือกพลังงานทดแทน

สื่อมวลชน	ความบ่อยครั้ง				ระยะเวลา							
	ไม่เคยเลย	จำนวนครั้ง	บ่อยครั้ง	ทุกวัน	ไม่ระบุ	รวม	น้อยกว่า 15 นาที	15-30 นาที	31-59 นาที	1 ชั่วโมงขึ้นไป	รวม	
หนังสือพิมพ์	1.7 (8)	21.0 (100)	39.8 (190)	32.3 (154)	5.2 (25)	100 (477)	18.0 (86)	43.8 (209)	11.7 (56)	8.8 (42)	17.6 (84)	100 (477)
นิตยสารหรือวารสารข่าว	12.6 (60)	48.4 (231)	22.4 (107)	4.0 (19)	12.6 (60)	100 (477)	21.4 (102)	28.5 (136)	9.6 (46)	6.7 (32)	38.7 (181)	100 (477)
วิทยุ	9.0 (43)	35.8 (171)	29.1 (139)	13.8 (66)	12.2 (58)	100 (477)	27.3 (130)	33.8 (161)	5.9 (28)	6.5 (31)	26.6 (127)	100 (477)
โทรทัศน์	8 (4)	10.9 (52)	42.6 (203)	37.9 (181)	7.8 (37)	100 (477)	7.8 (37)	25.8 (123)	24.1 (115)	25.8 (123)	16.5 (79)	100 (477)

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในช่วงระยะเวลา นับตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นวันที่รัฐบาลประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งถึงวันอาทิตย์ ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ใช้สื่อมวลชนเป็นช่องทางในการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งครั้งนี้คือ สื่อมวลชนที่ใช้ติดตามข่าวสารการเลือกตั้งทุกวันมากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ รองลงมาคือ สื่อหนังสือพิมพ์ หากพิจารณาในแต่ละสื่อพบว่า สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อโทรทัศน์ ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ติดตามข่าวสารการเลือกตั้งบ่อยครั้ง รองลงมาคือใช้ทุกวัน ส่วนสื่อวิทยุหรือวารสารข่าว และสื่อวิทยุ ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ติดตามข่าวสารการเลือกตั้งแบบนาน ๆ ครั้ง รองลงมาคือบ่อยครั้ง

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการใช้สื่อมวลชนติดตามข่าวสารการเลือกตั้งแต่ละครั้งนั้น พบว่าทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุหรือวารสารข่าว สื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ติดตามข่าวสารการเลือกตั้งแต่ละครั้งเป็นระยะเวลา 15-30 นาที

จากผลการวิจัยในตารางที่ 22 นี้ เมื่อพิจารณาแยกแยะเป็นระดับของการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนออกเป็นระดับสูง ปานกลาง ต่ำ จากการนำค่าคะแนนความบ่อยครั้งคูณด้วยระยะเวลาในการเปิดสื่อในแต่ละครั้ง ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน

ระดับของการเปิดรับ	ร้อยละ / จำนวน
ต่ำ	8.6 (41)
ปานกลาง	52.4 (250)
สูง	10.3 (49)
ไม่ระบุ	28.7 (137)
รวม	100 (477)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน 4 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือวารสารข่าวและการเมือง วิทยุและโทรทัศน์ ในช่วงระยะเวลา นับตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นวันที่รัฐบาลประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งถึงวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บปรากฏว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.4 เปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนในระดับปานกลาง รองลงมาคือร้อยละ 10.3 เป็นผู้ที่เปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนในระดับสูง และจำนวนร้อยละ 8.6 เป็นผู้ที่เปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนในระดับต่ำ ผลวิจัยนี้แสดงว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ความสนใจและเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งในระดับกลางถึงสูง

ตารางที่ 24 ความบ่อยครั้งในการนำข้อมูลข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่อ่านในหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง

ความบ่อยครั้ง	ร้อยละ/จำนวน
ไม่เคยเลย	4.2 (20)
นาน ๆ ครั้ง	45.7 (218)
บ่อยครั้ง	43.6 (208)
ทุกวัน	4.4 (21)
ไม่ระบุ	2.1 (10)
รวม - - -	100 (477)

จากตารางจะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่ประชาชนร้อยละ 45.7 นาน ๆ ครั้ง จึงจะนำข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่อ่านในหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 43.6 จะนำข้อมูลข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่อ่านในหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้องบ่อยครั้ง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าข้อมูลข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่อ่านในหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้องทุกวันกับที่ระบุว่าไม่เคยเลยนั้นมีจำนวนเล็กน้อยใกล้เคียงกันคือร้อยละ 4.4 และ 4.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของความสนใจในการติดตามข่าวสารการเลือกตั้ง
จากหนังสือพิมพ์

ประเด็น	ความสนใจ					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. เหตุผลของการยุบสภา	17.2 (81)	32.3 (152)	38.7 (182)	8.7 (38)	3.6 (17)	100
2. กำหนดวันเลือกตั้ง	19.7 (91)	39.3 (182)	30.9 (143)	6.7 (31)	3.5 (16)	100
3. รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	9.7 (45)	30.5 (142)	41.3 (192)	13.8 (64)	4.7 (22)	100
4. ประวัติส่วนตัว เบื้องหลัง ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนักการเมือง	11.3 (53)	24.6 (115)	39.7 (186)	17.5 (82)	6.8 (32)	100
5. นโยบายของพรรค การเมือง	13.9 (65)	28.9 (135)	33.6 (157)	17.1 (80)	6.4 (30)	100
6. โครงสร้างการบริหาร งาน/ผู้บริหารของ พรรคการเมือง	7.7 (35)	24.0 (112)	32.4 (151)	26.4 (123)	9.4 (44)	100
7. รูปแบบและวิธีการ หาเสียงของพรรค การเมืองและผู้สมัคร	9.6 (45)	22.3 (104)	42.0 (196)	20.3 (95)	5.8 (27)	100

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ประเด็น	ความสนใจ					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
8. การวิพากษ์วิจารณ์การเมืองและผู้สมัคร	14.8 (69)	36.2 (169)	35.3 (165)	9.9 (46)	3.9 (18)	100
9. การเตรียมการเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ การเลือกตั้งของรัฐบาล หน่วยงานรัฐบาล	6.4 (30)	28.9 (135)	44.3 (207)	15.8 (74)	4.5 (21)	100
10. การตุลื้อเลียน	20.4 (92)	33.0 (149)	30.8 (139)	12.4 (56)	3.5 (16)	100
11. การโฆษณาหาเสียง ของพรรคการเมือง และผู้สมัคร	5.6 (12)	26.5 (123)	48.0 (223)	15.7 (73)	4.3 (20)	100

จากตารางจะเห็นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจประเด็นเนื้อหาการเลือกตั้งในระดับปานกลางในประเด็นของเหตุผลของการยุบสภา รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประวัติส่วนตัว/เบื้องหลังของผู้สมัครรับเลือกตั้งและนักการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง โครงสร้างการบริหารงาน/ผู้บริหารของพรรคการเมือง รูปแบบและวิธีการหาเสียงของพรรคการเมืองและผู้สมัคร การเตรียมการเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งของรัฐบาล หน่วยงานราชการ การโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมืองและผู้สมัคร

ส่วนประเด็นที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในระดับมากที่สุดได้แก่ กำหนดวันเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและผู้สมัคร และการตุลื้อเลียน

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
เลือกตั้งที่ได้รับจากหนังสือพิมพ์

ประเด็น	ความสนใจ					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. เหตุผลของการยุบสภา	6.0 (27)	26.8 (120)	51.2 (229)	12.1 (54)	3.8 (17)	100
2. กำหนดวันเลือกตั้ง	18.4 (80)	40.8 (177)	32.7 (142)	5.1 (22)	3.0 (13)	100
3. รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	8.6 (38)	25.9 (114)	45.1 (199)	14.1 (62)	6.3 (28)	100
4. ประวัติส่วนตัว เบื้องหลัง ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนักการเมือง	6.2 (28)	14.0 (63)	45.0 (202)	24.1 (108)	10.7 (48)	100
5. นโยบายของพรรค การเมือง	6.5 (29)	17.7 (79)	43.7 (195)	22.9 (102)	9.2 (41)	100
6. โครงสร้างการบริหาร งาน ผู้บริหารของพรรค การเมือง	4.0 (18)	12.2 (55)	38.8 (174)	31.4 (141)	13.6 (61)	100

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ประเด็น	ความสนใจ					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
7. รูปแบบและวิธีการ หาเสียงของพรรค การเมืองและผู้สมัคร	5.4 (24)	16.7 (75)	46.0 (206)	22.8 (102)	9.2 (41)	100
8. การวิพากษ์วิจารณ์พรรค การเมืองและผู้สมัคร	6.1 (27)	25.6 (114)	51.6 (230)	10.5 (47)	6.3 (28)	100
9. การเตรียมการเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์การ เลือกตั้งของรัฐบาล หน่วยงานราชการ	3.8 (18)	23.6 (105)	51.5 (229)	15.3 (68)	5.6 (25)	100
10. การตุ๋นล้อเลียน	11.4 (49)	25.0 (107)	42.3 (181)	17.1 (73)	4.2 (18)	100
11. การโฆษณาหาเสียง ของพรรคการเมือง และผู้สมัคร	3.1 (14)	18.4 (82)	52.4 (233)	19.6 (87)	6.5 (29)	100

จากตารางจะเห็นได้ว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเห็นว่า สื่อหนังสือพิมพ์ช่วยให้ได้รับทราบข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น ความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการเลือกตั้งในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นเนื้อหาที่ประชาชนส่วนใหญ่ตอบว่าได้รับข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับมากมีเพียงประเด็นเดียว คือ กำหนดวันเลือกตั้ง ประเด็นอื่น ๆ นอกจากนั้นประชาชนตอบว่าได้รับข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับปานกลางซึ่ง ได้แก่ประเด็น เหตุผลของการยุบสภา รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประวัติส่วนตัว/เบื้องหลังของผู้สมัครรับเลือกตั้งและนักการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง โครงสร้างการบริหารงาน/ผู้บริหารของพรรคการเมือง รูปแบบและวิธีการหาเสียงของพรรคการเมืองและผู้สมัคร การเตรียมการเลือกตั้งและการประชาสัมพันธ์ การเลือกตั้งของรัฐบาลและหน่วยงานราชการการคุ้มครองล้อเลียน และการโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมืองและผู้สมัคร

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละระดับความต้องการให้หนังสือพิมพ์เสนอข่าวสาร ความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ประเด็น	ความสนใจ					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
กำหนดวันเลือกตั้ง	34.4 (161)	37.8 (177)	23.3 (109)	3.0 (14)	1.5 (7)	100
รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	22.9 (107)	47.3 (221)	25.3 (119)	2.8 (13)	1.7 (8)	100

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ประเด็น	ความสนใจ					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ประวัติส่วนตัว เบื้องหลัง ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนักการเมือง	37.4 (176)	40.6 (191)	16.3 (77)	3.4 (16)	2.3 (11)	100
นโยบายของพรรคการเมือง	42.2 (196)	40.2 (187)	13.5 (63)	2.8 (13)	1.3 (6)	100
โครงสร้างการบริหารงาน ผู้บริหารของพรรค การเมือง	26.7 (125)	41.2 (193)	25.9 (121)	4.3 (20)	1.9 (9)	100
รูปแบบและวิธีการหาเสียง ของพรรคการเมืองและผู้สมัคร	12.2 (57)	34.5 (161)	42.4 (198)	7.5 (35)	3.4 (16)	100
การวิพากษ์วิจารณ์พรรค การเมืองและผู้สมัคร	23.5 (110)	40.1 (188)	27.9 (131)	6.0 (28)	2.6 (12)	100
การเตรียมการเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ การเลือกตั้งของรัฐบาล หน่วยงานราชการ	24.1 (113)	37.6 (176)	31.4 (147)	4.7 (22)	2.1 (10)	100
การตุนล้อเลียน	18.0 (84)	27.6 (129)	40.7 (190)	11.6 (54)	2.1 (10)	100

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ประเด็น	ความสนใจ					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การโฆษณาหาเสียงของ พรรคการเมืองและ ผู้สมัคร	11.7 (55)	33.0 (155)	42.9 (201)	8.5 (40)	3.8 (18)	100

จากตารางข้างต้นปรากฏว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความต้องการให้หนังสือพิมพ์เสนอข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งในประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ ดังนี้คือ ประเด็นนโยบายของพรรคการเมือง ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการข่าวสารในระดับมากที่สุด สำหรับประเด็น กำหนดวันเลือกตั้ง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประวัติส่วนตัว / เบื้องหลังของผู้สมัครรับเลือกตั้งและ นักการเมือง โครงสร้างการบริหารงาน / ผู้บริหารของพรรคการเมือง การวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและผู้สมัคร ตลอดจนการเตรียมการเลือกตั้ง / การประชาสัมพันธ์ การเลือกตั้งของรัฐบาล / หน่วยงานราชการ ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการข่าวสารดังกล่าวในระดับมาก ส่วนประเด็นรูปแบบและวิธีการหาเสียงของพรรคการเมืองและผู้สมัคร การตุนล้อเลียน และการโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมืองและผู้สมัคร ประชาชนมีความต้องการข่าวสารดังกล่าวในระดับปานกลาง

— สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 28 จำนวนร้อยละของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในอดีต

การไปเลือกตั้ง	ร้อยละ /จำนวน
ไม่เคยไปเลย	11.3 (54)
ไปบ้าง ไม่ไปบ้าง	30.3 (144)
ไปทุกครั้ง	47.3 (225)
ยังไม่เคยไป เพราะอายุเพิ่งครบ 20 ปี	11.1 (53)
อื่นๆ	0.2 (1)
รวม	100 (477)

จากตารางจะเห็นได้ว่า การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในอดีตที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ถอยหลังไปของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่ตกเป็น กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.3 ได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทุกครั้ง รองลงมา ร้อยละ 30.3 ไปใช้สิทธิบ้าง ไม่ไปบ้าง ส่วนผู้ที่ไม่เคยไปใช้สิทธิ มีจำนวนร้อยละ 11.3 และมีผู้ที่ยังไม่เคยไปใช้สิทธิเพราะอายุเพิ่งครบ 20 ปี ร้อยละ 11.1

ตารางที่ 29 จำนวนร้อยละของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่
24 กรกฎาคม พ.ศ.2531

การไปเลือกตั้ง	ร้อยละ/จำนวน
ไม่ได้ไป	35.2 (168)
ไป	64.6 (308)
อื่น ๆ	.2 (1)
รวม	100 (477)

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า การเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2531 นั้น ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ คือร้อยละ 64.6 ได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ส่วนผู้ที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ส่วนผู้ที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีจำนวนเพียงร้อยละ 35.2

ตารางที่ 30 จำนวนร้อยละของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในอนาคต

การไปเลือกตั้ง	จำนวน/ร้อยละ
ไม่ไป	8.4 (40)
ไป	89.3 (426)
อื่น ๆ	2.3 (11)
รวม	100 (477)

สำหรับการไปใช้สิทธิออกเสียงในอนาคตหากมีการเลือกตั้งนั้น ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่คือร้อยละ 89.3 ตอบว่าจะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีเพียงร้อยละ 8.4 ที่ตอบว่าจะไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ 31 จำนวนร้อยละความสนใจไปฟังการอภิปราย การสัมมนา การปราศรัย
หาเสียงของพรรคการเมืองหรือนักการเมือง

ระดับความสนใจ	ร้อยละ/จำนวน
ไม่เคยเลย	25.4 (121)
นาน ๆ ครั้ง	56.4 (269)
บ่อยครั้ง	16.4 (78)
ทุกครั้ง	1.5 (7)
อื่น ๆ	.4 (2)
รวม	100 (477)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจไปฟังการอภิปราย การสัมมนา การปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมืองหรือนักการเมือง พบว่า ประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่คือร้อยละ 56.4 นาน ๆ ครั้งจึงจะไปฟังการอภิปราย การสัมมนา การปราศรัยหาเสียง รองลงมาร้อยละ 25.4 ตอบว่าไม่เคยไปฟังเลย ส่วนผู้ตอบว่าไปฟังบ่อยครั้งนั้นมีร้อยละ 16.4 และผู้ที่ตอบว่าไปฟังทุกครั้งมีเพียงร้อยละ 1.5

ตารางที่ 32 จำนวนร้อยละการมีส่วนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง
หรือนักการเมือง

การมีส่วนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วม	ร้อยละ/จำนวน
ไม่เคยเลย	83.6 (399)
นาน ๆ ครั้ง	11.9 (57)
บ่อยครั้ง	2.5 (12)
อื่น ๆ	1.9 (9)
รวม	100 (477)

ในด้านการเคยมีส่วนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งหรือนักการเมืองคนใดคนหนึ่ง ผลการวิจัยปรากฏว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ 83.6 เป็นผู้ที่ไม่เคยมีส่วนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมทั้งพรรคการเมืองหรือนักการเมือง รองลงมาจำนวนร้อยละ 11.9 ตอบว่านาน ๆ ครั้งจึงจะมีส่วนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วม ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีส่วนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมบ่อยครั้งนั้นมีเพียงร้อยละ 2.5

ตารางที่ 33 จำนวนร้อยละการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	ร้อยละ/จำนวน
ไม่ได้เป็น	93.3 (445)
เป็น	5.9 (28)
อื่นๆ	.8 (4)
รวม	100 (477)

สำหรับในด้านกาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ปรากฏว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่คือร้อยละ 93.3 ตอบว่าไม่ได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ส่วนผู้ที่ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองก็เพียงร้อยละ 5.9

ตารางที่ 34 จำนวนร้อยละความบ่อยครั้งการเคยเขียนบทความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของบ้านเมืองลงในหนังสือพิมพ์หรือวารสารต่าง ๆ

ความบ่อยครั้ง	ร้อยละ/จำนวน
ไม่เคยเลย	92.5 (441)
นาน ๆ ครั้ง	4.2 (20)
บ่อยครั้ง	2.1 (10)
ทุกครั้งที่มีโอกาส	1.0 (5)
อื่น ๆ	.2 (1)
รวม	100 (477)

ในด้านความบ่อยครั้งของการเขียนบทความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของบ้านเมืองลงในหนังสือพิมพ์หรือวารสารต่าง ๆ ปรากฏว่าประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่คือร้อยละ 92.5 ตอบว่าไม่เคย รองลงมา ร้อยละ 4.2 ตอบว่านาน ๆ ครั้ง ส่วนผู้ที่ตอบว่าเคยเขียนบ่อยครั้งมีร้อยละ 2.1 และผู้ที่เขียนทุกครั้งที่มีโอกาสมีร้อยละ 1.0

ตารางที่ 35 จำนวนร้อยละความบ่อยครั้งในการเคยเข้าร่วมเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วงการกระทำที่เห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสมของรัฐบาล
 นักการเมือง ข้าราชการ

ความบ่อยครั้ง	ร้อยละ/จำนวน
ไม่เคยเลย	81.3 (388)
นาน ๆ ครั้ง	12.4 (59)
บ่อยครั้ง	1.7 (8)
ทุกครั้งที่มีโอกาส	4.4 (21)
อื่น ๆ	.2 (1)
รวม	100 (477)

จากตารางจะเห็นได้ว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 81.3 ตอบว่าไม่เคยเข้าร่วมเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วงการกระทำที่เห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสมของรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการ ส่วนผู้ที่ตอบว่า นาน ๆ ครั้ง มีร้อยละ 12.4 เคยบ่อยครั้ง มีร้อยละ 1.7 และทุกครั้งที่มีโอกาส มีร้อยละ 4.4

ตารางที่ 36 จำนวนร้อยละความบ่อยครั้งของการเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของ
ราชการเพื่อให้ช่วยแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือท้องถิ่น

ความบ่อยครั้ง	ร้อยละ/จำนวน
ไม่เคยเลย	66.9 (319)
นาน ๆ ครั้ง	27.3 (130)
บ่อยครั้ง	4.8 (23)
ทุกครั้ง	.8 (4)
อื่น ๆ	.2 (1)
รวม	100 (477)

สำหรับความบ่อยครั้งของการเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของราชการ เพื่อให้
ให้ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือท้องถิ่นนั้น พบว่าประชาชนในเขต
กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่คือร้อยละ 66.9 เป็นผู้ที่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่
ของราชการเพื่อให้ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรค รองลงมาร้อยละ 27.3 เป็นผู้ที่เคย
ติดต่อบ้างนาน ๆ ครั้ง ส่วนผู้ที่เคยติดต่อบ่อยครั้ง มีร้อยละ 4.8 และผู้ที่ติดต่อ
ทุกครั้งที่มีปัญหาอุปสรรคมีร้อยละ .8

จากข้อความถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยได้ให้
ค่าคะแนน และจัดแบ่งค่าคะแนนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ออกเป็น 3 กลุ่ม
คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับ ต่ำ ปานกลาง และสูงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 37 จำนวนร้อยละของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	จำนวน/ร้อยละ
ต่ำ	77.6 (370)
ปานกลาง	18.2 (87)
สูง	1.5 (7)
ไม่ระบุ	2.7 (13)
รวม	100 (477)

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่คือจำนวน ร้อยละ 77.6 มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ รองลงมาจำนวนร้อยละ 18.2 เป็นผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ส่วนผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง มีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 1.5

นอกจากผลการวิจัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยยังได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตลอดจนการศึกษาตัวแปรพยากรณ์การเลือกตั้งอีกด้วย ดังรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไป

ตารางที่ 38 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเปิดรับข่าวสารการเมือง
จากสื่อมวลชน

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน	ค่าสหสัมพันธ์ เพียร์สัน	ค่า Probability
การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน	.6756***	.000
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.2807***	.000
จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ	.1885***	.000
ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์	.4226***	.000
ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์	.3720***	.000
ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์	.2521***	.000
อายุ	.0354	.476
รายได้	.1208**	.017
การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง	.4819***	.000
การพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง	.4272***	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง การพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และตัวแปรรายได้มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 39 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้ง
จากสื่อมวลชน

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน	ค่าสหสัมพันธ์ เพียร์สัน	ค่า Probability
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน	.6756***	.000
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.3161***	.000
จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ	.1786***	.001
ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์	.4337***	.000
ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์	.3902***	.000
ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์	.2910***	.000
อายุ	.1288**	.019
รายได้	.1015	.071
การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง	.5093***	.000
การพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง	.4648***	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน พบว่าการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง การพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และตัวแปรจำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ และอายุ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 40 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับ ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์	ค่าสหสัมพันธ์ เพียร์สัน	ค่า Probability
การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน	.4337***	.000
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน	.4226***	.000
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.3097***	.000
จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ	.1265**	.009
ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์	.8060***	.000
ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์	.5686***	.000
อายุ	-.0128	.793
รายได้	.0540	.277
การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง	.3592***	.000
การพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง	.3333***	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สำหรับด้านความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์นั้น พบว่าตัวแปรการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้ง การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ การพูดคุยเรื่องการเมือง การปกครอง และการพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผลวิจัยยังพบอีกว่า จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านมีความสัมพันธ์ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 41 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
ที่ได้จากหนังสือพิมพ์

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์	ค่าสหสัมพันธ์ เพียร์สัน	ค่า Probability
การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน	.3902***	.000
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน	.3702***	.000
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.2697***	.000
จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ	.1595**	.001
ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์	.8060***	.000
ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์	.4939***	.000
อายุ	-.0082	.871
รายได้	.0357	.489
การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง	.3273***	.000
การพูดคุยเรื่องการเลือกตั้ง	.3271***	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการทดสอบสหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้รับจากหนังสือพิมพ์ ปรากฏว่า ตัวแปรการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง การพูดคุยเรื่อง การเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และตัวแปรจำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่าน มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้รับจากหนังสือพิมพ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 42 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความต้องการข่าวสาร
การเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์	ค่าสหสัมพันธ์ เพียร์สัน	ค่า Probability
การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน	.2910***	.000
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน	.2521***	.000
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.1650***	.001
จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ	.0985**	.037
ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์	.5686***	.000
ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์	.4939***	.000
อายุ	.0132	.782
รายได้	.0302	.536
การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง	.2421***	.000
การพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง	.2645***	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความต้องการ
ข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ ปรากฏว่าตัวแปรการเปิดรับข่าวสารการ
เลือกตั้งจากสื่อมวลชน การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความสนใจ
ข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้รับจาก
หนังสือพิมพ์ การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง และการพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง
มีความสัมพันธ์กับความต้องการข่าวสารการเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .001 นอกจากนี้ ตัวแปรการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวนหนังสือพิมพ์
ที่อ่านประจำ มีความสัมพันธ์กับความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตารางที่ 43 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	ค่าสหสัมพันธ์ เพียร์สัน	ค่า Probability
การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน	.3161***	.000
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน	.2807***	.000
จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ	.0408	.382
ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์	.3097***	.000
ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์	.2696***	.000
ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์	.1650**	.001
อายุ	.1507**	.001
รายได้	.0190	.692
การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง	.3432***	.000
การพูดคุยเรื่องการเมืองเลือกตั้ง	.2378***	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ตัวแปรการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์ การพูดคุยเรื่องการเมือง—การปกครอง การพูดคุยเรื่องการเมืองเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และตัวแปรความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 44 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การ กับการไปเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ค่าไคว สแควร์	ค่า Probability
เพศกับการไปเลือกตั้ง	2.53506	0.1113
สถานภาพสมรสกับการไปเลือกตั้ง	10.20916**	0.0169
ศาสนากับการไปเลือกตั้ง	3.62184	0.6050
อาชีพกับการไปเลือกตั้ง	31.42399***	0.0000
ระดับการศึกษากับการไปเลือกตั้ง	13.87707	0.0850
การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การกับการไปเลือกตั้ง	0.44588	0.8002

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การ กับการไปเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 โดยใช้คว สแควร์ ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการไปเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 หรือ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปในครั้งที่ผ่านมานี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่สถานภาพสมรส และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการไปเลือกตั้งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้แก่ อาชีพ

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการไปเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 กับ สถานภาพสมรส พบว่า คนโสด และสมรส มีแนวโน้มที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากกว่าที่จะไม่ไป ส่วนคนที่มีสถานภาพสมรส หย่า หรือ แยกกันอยู่ หรือหย่าร้าง พบว่าคนที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีจำนวนเท่ากัน

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการไปเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 กับอาชีพ พบว่า คนที่มีอาชีพ นักศึกษา และครู อาจารย์ ที่ผู้ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในขณะที่ผู้มีอาชีพ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างหรือพนักงานบริษัทห้างร้านเอกชน

มีจำนวนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
 ส่วนผู้ประกอบการอาชีพอื่น ๆ อันได้แก่ กรรมการ ผู้ใช้แรงงาน แม่ค้า ผู้ประกอบธุรกิจ
 ส่วนตัว มีจำนวนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งใกล้เคียงกับผู้ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง
 เลือกตั้ง

ตารางที่ 45 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการไปเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่
 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน	ค่า Probability
การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจาก สื่อมวลชนกับการไปเลือกตั้ง	.1007	.064
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจาก สื่อมวลชนกับการไปเลือกตั้ง	.1294**	.008
การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการ ไปเลือกตั้ง	.4401***	.000
จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านเป็นประจำ กับการไปเลือกตั้ง	.0214	.642
ความสนใจอ่านข่าวสารการเลือกตั้ง จากสื่อหนังสือพิมพ์กับการไปเลือกตั้ง	.0941**	.050
ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านข่าวสาร การเลือกตั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์กับ การไปเลือกตั้ง	.1070**	.032
ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้ง จากสื่อหนังสือพิมพ์กับการไปเลือกตั้ง	.1166**	.013
อายุกับการไปเลือกตั้ง	.2198***	.000
รายได้กับการไปเลือกตั้ง	-.0026	.956
ความบ่อยครั้งในการพูดคุยเรื่อง การเมืองกับการไปเลือกตั้ง	.1644***	.000

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน	ค่า Probability
ความบ่อยครั้งในการนำข่าวสาร การเลือกตั้งที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุย	.2024***	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลจากการวิจัยโดยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ คือการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านเป็นประจำ ความสนใจอ่านข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์ ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ อายุ รายได้ ความบ่อยครั้งในการพูดคุยเรื่องการเมือง และความบ่อยครั้งในการนำข่าวสารการเลือกตั้งที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531. ปรากฏว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการไปเลือกตั้งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความสนใจอ่านข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์ ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์ และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการไปเลือกตั้งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง อายุ ความบ่อยครั้งในการพูดคุยเรื่องการเมือง ความบ่อยครั้งในการนำข่าวสารการเลือกตั้งที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุย

ตารางที่ 46 การพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการไปเลือกตั้ง

ตัวแปรพยากรณ์การไปเลือกตั้ง	B	SEB	BETA	t	SigT
การพูดคุยเรื่องการเมือง	.146625	.039787	.206442	3.685	.0003
อายุ	.013127	.003976	.184956	3.302	.0011
ค่าคงที่	.056500	.133127		.424	.6716

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการพยากรณ์ตัวแปรตาม การไปเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) โดยใช้ตัวแปรอิสระต่อไปนี้คือ การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน อายุ รายได้ การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความบ่อยครั้งในการพูดคุยเรื่องการเมือง ความบ่อยครั้งในการนำข่าวสารการเลือกตั้งที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์ พูดคุย และจำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านเป็นประจำ พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การไปเลือกตั้งได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ตัวแปรการพูดคุยเรื่องการเมือง และ อายุ

ตอนที่ 3

การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ไทย
กับการวิจัยสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้ง

ผลจากการวิเคราะห์ความถี่ในการเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย เพื่อศึกษาถึงการเน้นการนำเสนอประเด็นเนื้อหาของหนังสือเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งหากนำเสนอเนื้อหาที่เน้นการนำเสนอมากที่สุดในสามอันดับแรก มาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยเชิงสำรวจพฤติกรรมการรับข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านความสนใจในการติดตามข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ ที่ประชาชนตอบว่าสนใจในระดับมาก กับความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ ที่ประชาชนตอบว่ามีความต้องการในระดับมากที่สุดและระดับมาก ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 47 การเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวสารการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์กับ
ความสนใจและความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชน

การนำเสนอข่าวสารของ น.ส.พ.		ความสนใจข่าวสาร	ความต้องการข่าวสาร
เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ		
<p>ผู้สมัคร/นักการ- ประวัติของผู้สมัคร การหาเสียง ชูปิ๊ป</p>	<p>ผู้สมัคร/นักการเมือง พรรคการเมือง การหาเสียง การประชาสัมพันธ์/ การรณรงค์การ เลือกตั้ง</p>	<p>กำหนดวันเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์ การเมืองและ ผู้สมัคร การตุนล้อเลียน</p>	<p>นโยบายของพรรค การเมือง กำหนดวันเลือกตั้ง รายชื่อผู้สมัคร รับเลือกตั้ง ประวัติส่วนตัว เบื้องหลังของ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนักการเมือง โครงสร้างการบริหาร งาน/ผู้บริหารของ พรรคการเมือง การวิพากษ์วิจารณ์ พรรคการเมืองและ ผู้สมัคร การเตรียมการ เลือกตั้ง/การ ประชาสัมพันธ์การ เลือกตั้งของรัฐบาล หน่วยงานราชการ</p>

จากตารางจะเห็นได้ว่า การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และเชิงคุณภาพ ได้แก่ สยามรัฐ มติชน ซึ่งปรากฏว่าโดยภาพรวมแล้วหนังสือพิมพ์ มีการเน้นการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งค่อนข้างสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่ สิ่งซึ่งยังไม่ค่อยสอดคล้องกัน ได้แก่ การที่หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเน้นการนำเสนอประเด็นเนื้อหา "ซุบซิบ" ในขณะที่ประชาชนไม่ได้ให้ความสนใจและมีความต้องการข่าวสารดังกล่าว

นอกจากนี้ยังประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับ การวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและผู้สมัคร กำหนดวันเลือกตั้ง การตุนล้อเลียน ซึ่งประชาชนให้ความสนใจอ่านและมีความต้องการ แต่หนังสือพิมพ์ยังไม่ค่อยได้เน้นนำเสนอ

ในด้านประเด็นเกี่ยวกับพรรคการเมืองนั้น จากการศึกษาพบว่าถึงแม้หนังสือพิมพ์จะมีการเน้นนำเสนอก็ตาม แต่ก็ยังมีลักษณะกว้าง ๆ ในขณะที่ประชาชนมีความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่เฉพาะเจาะจงได้แก่นโยบายของพรรคการเมือง โครงสร้างการบริหารงาน/ผู้บริหารของพรรคการเมือง

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย กับพฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้คือ

1. เพื่อทราบประเด็นของการเสนอข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย
2. เพื่อทราบความถี่ของการเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย
3. เพื่อทราบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อทราบถึงความสนใจและความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์
5. เพื่อทราบถึงความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยสองประเภทร่วมกันคือ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ ร่วมกับ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยสำรวจพฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ในด้านการวิเคราะห์เนื้อหา ประชากรได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ผู้วิจัยได้ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างสองขั้นตอน คือ ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) หนังสือพิมพ์สองประเภทคือหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพได้แก่ สยามรัฐ มติชน จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างฉบับของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 รายชื่อ อย่างระบบ (Systematic Sampling) รวมเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์ทั้งสิ้น 96 ฉบับ

สำหรับการวิจัยสำรวจพฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพในเขต กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอัตราส่วน (Quota Sampling) โดยแบ่งประชากรออกตามกลุ่มอาชีพเป็น 5 กลุ่ม คือ (1) นักวิชาการ (2) นักศึกษา (3) ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (4) นักธุรกิจ พนักงานลูกจ้างเอกชน (5) อื่น ๆ เช่น แม่บ้าน จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในกลุ่มต่าง ๆ โดยวิธีบังเอิญ (Accidental Sampling) รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 477 คน เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม อีกประกอบไปด้วย 3 ตอน คือ (1) ภูมิหลังทั่วไป (2) พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองและการเลือกตั้ง (3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531

การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ของหนังสือพิมพ์ภาษาไทย 2 ประเภท จำนวน 4 รายการชื่อฉบับคือ หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ได้แก่ สยามรัฐและมติชน โดยทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ นับตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2531 ถึง วันเสาร์ที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 รวมจำนวนทั้งสิ้น 96 ฉบับ

ผลการวิจัยในด้านประเภทเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประกอบไปด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวพาดหัว และข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ข่าวหน้าอื่น ๆ บทบรรณาธิการ ชูชีพ การ์ตูน วิจัยรณความคิดเห็น สัมภาษณ์ พรรคการเมือง/ประวัติผู้สมัคร ข่าวเจาะลึก หน้าพิเศษ ส่วนเนื้อหาข่าว/คอลัมน์ที่ไม่มีได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชน ข่าวย่อย ๆ กลอน คอลัมน์ภาพ ชิงโชค คอลัมน์พิเศษ คอลัมน์ประชาสัมพันธ์ไปเลือกตั้ง การโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมือง นักการเมือง บทความ/บทวิเคราะห์

สำหรับหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ประเภทเนื้อหาข่าว/คอลัมน์ที่มีการนำเสนอ ได้แก่ ข่าวพาดหัวและข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ข่าวหน้าอื่น ๆ บทบรรณาธิการ ชูชีพ การ์ตูน วิจัยรณ/ความคิดเห็น สัมภาษณ์ พรรคการเมือง/ประวัติผู้สมัคร กลอน ข่าวเจาะลึก ภาพ ชิงโชค คอลัมน์ประชาสัมพันธ์ไปเลือกตั้ง บทความ/บทวิเคราะห์ ประเภทเนื้อหาข่าว/คอลัมน์ที่ไม่มีได้แก่ ความเห็นของประชาชน คอลัมน์พิเศษ โฆษณาหาเสียงของพรรคการเมืองหรือนักการเมือง และหน้าพิเศษ

ส่วนหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ปรากฏว่าประเภทเนื้อหาข่าวคอลัมน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มีกรนำเสนอ ประกอบด้วย ข่าวพาดหัว และข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง) ข่าวหน้าอื่นๆ บทบรรณาธิการ ชูชีพ การ์ตูน วิจัย/ความคิดเห็น สัมภาษณ์ ความคิดเห็นของประชาชน ข่าวย่อย ๆ คอลัมน์ภาพ โฆษณา

หาเสียงของพรรคการเมือง/นักการเมือง บทความ/บทวิเคราะห์ ประเภทเนื้อหาข่าว คอลัมน์ที่ไม่ปรากฏได้แก่ คอลัมน์เกี่ยวกับพรรคการเมือง/ประวัติผู้สมัคร กลอน ข่าวเจาะลึก ชิงโชค คอลัมน์พิเศษ คอลัมน์ประชาสัมพันธ์ไปเลือกตั้ง และหน้าพิเศษ

ด้านหนังสือพิมพ์มติชน พบว่า ประเภทเนื้อหาข่าว/คอลัมน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มีการนำเสนอ ประกอบด้วย ข่าวพาดหัวและข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ข่าวหน้าอื่น ๆ บทบรรณาธิการ ชูชีพ การ์ตูน วิจัย/ความคิดเห็น สัมภาษณ์ ความคิดเห็นของประชาชน พรรคการเมือง/ประวัติผู้สมัคร กลอน ข่าวเจาะลึก คอลัมน์ประชาสัมพันธ์ไปเลือกตั้ง การโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมือง/นักการเมือง หน้าพิเศษ บทความ/บทวิเคราะห์ ประเภทเนื้อหาข่าว/คอลัมน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ไม่มีการนำเสนองได้แก่ ข่าวย่อย ๆ ชิงโชค คอลัมน์พิเศษ

จากผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ มติชน มีการนำเสนอบทประเภทของเนื้อหาข่าวและคอลัมน์ ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน ไม่แตกต่างกันมากเท่าไร ข้อแตกต่างที่เห็นได้ก็คือ หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณนั้นจะไม่เปิดคอลัมน์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้ง ในขณะที่หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพจะมีคอลัมน์ความคิดเห็นของประชาชนบรรจุอยู่ด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพได้ให้ความสำคัญกับการเป็นเวทีแห่งความคิดเห็นของประชาชน อันเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) มากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณจะไม่มีประเภทเนื้อหาข่าวหรือคอลัมน์ที่เกี่ยวกับการโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมืองหรือนักการเมือง ในขณะที่หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพจะปรากฏคอลัมน์ดังกล่าว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพรรคการเมืองและนักการเมืองต่างมีความเชื่อถือไว้วางใจแก่หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ หรืออาจจะเนื่องจากคิดว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ เป็นผู้ที่มีความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้อ่านของหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ หรืออาจจะเนื่องจากอัตราการลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพสูงกว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณก็ได้

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจก็คือ ผลการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณจะมีประเภทเนื้อหาข่าวหรือคอลัมน์เกี่ยวกับเชิงโชคหรือทายผลการเลือกตั้งอยู่ด้วย ในขณะที่หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ จะไม่ปรากฏประเภทเนื้อหาดังกล่าว

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับความถี่ของการเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวสารพบว่า ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มีการนำเสนอในหนังสือพิมพ์ เรียงตามลำดับความสำคัญหรือความบ่อยครั้งในการนำเสนอในจากมากไปหาน้อยในสามอันดับแรกของหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ มีดังนี้ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ได้แก่ (1) ผู้สมัคร นักการเมือง (2) ประวัติของผู้สมัคร (3) การหาเสียง หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ได้แก่ (1) การหาเสียง (2) ชุบฉิบ (3) ผู้สมัคร นักการเมือง (3) พรรคการเมือง หนังสือพิมพ์มติชน ได้แก่ (1) ผู้สมัคร นักการเมือง (2) การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์การเลือกตั้ง (3) การหาเสียงจะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและคุณภาพ ให้ความสำคัญในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งในสามลำดับแรกไม่แตกต่างกันมากนัก

ผลการวิจัยเชิงสำรวจพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการสำรวจพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า โดยเฉลี่ยเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง หนังสือพิมพ์ที่อ่านเป็นประจำมากที่สุดได้แก่ ไทยรัฐ รองลงมาได้แก่ เดลินิวส์ มติชน และสยามรัฐ ตามลำดับ

ในด้านพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองของประเทศจากสื่อมวลชน พบว่า สื่อมวลชนที่ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ในการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองของประเทศ เป็นประจำทุกวัน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ สื่อโทรทัศน์ และสื่อหนังสือพิมพ์ ส่วนสื่อนิตยสารหรือวารสารข่าว และสื่อวิทยุ ประชาชนส่วนใหญ่นาน ๆ ครั้งจึงจะได้ใช้ในการติดตามข่าวสารการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องข่าวสารการเมืองของคนไทย โดยพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523 : 128-134) ที่พบว่าคนไทยรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่น ๆ

ส่วนพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน ในช่วงระยะเวลา นับตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นที่รัฐบาลประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งถึงวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นวันเลือกตั้ง พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนไม่ระดับ

ปานกลาง และส่วนใหญ่มีความบ่อยครั้งในการพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครองของ ประเทศกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้องในระดับนาน ๆ ครั้ง รองลงมาเป็นระดับบ่อยครั้ง

สำหรับสื่อหนังสือพิมพ์พบว่าประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับความบ่อยครั้ง การนำข้อมูลข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง ในระดับนาน ๆ ครั้ง เป็นส่วนใหญ่รองลงมา เป็นระดับบ่อยครั้ง

ในด้านความสนใจติดตามข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ พบว่าประเด็น เนื้อหาที่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ ให้ความสนใจในระดับมาก ได้แก่ กำหนดวันเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมือง/ผู้สมัครและการ์ตูนล้อเลียน ส่วนประเด็นเนื้อหาอื่น ๆ นอกจากนั้นประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยยังพบอีกว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าได้รับข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ในระดับมากในด้าน กำหนดวันเลือกตั้ง ส่วนประเด็นอื่น ๆ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าได้รับข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น ความเคลื่อนไหวในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความต้องการให้ หนังสือพิมพ์ เสนอข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับมากที่สุด ในด้านนโยบายของพรรคการเมือง และมีความต้องการข่าวสารในระดับมากที่สุด ในด้านนโยบายของพรรคการเมือง และมีความต้องการข่าวสารในระดับมากในด้าน กำหนดวันเลือกตั้ง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประวัติส่วนตัว เบื้องหลังของผู้สมัคร รับเลือกตั้งและนักการเมือง โครงสร้างการบริหารงาน ผู้บริหารของพรรคการเมือง การวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและผู้สมัคร การเตรียมการเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ การเลือกตั้งของรัฐบาล/หน่วยงานราชการ

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยจากการวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอข่าวสาร การเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ กับการวิจัยเชิงสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมแล้วหนังสือพิมพ์ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีการเน้นการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งค่อนข้าง สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ รองลงมาเป็นระดับปานกลาง

ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ปรากฏว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งร้อยละ 64.6

สำหรับผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ พบว่าในด้านการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง การพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์กับรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน ผลการวิจัยปรากฏคล้ายคลึงกันว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ การพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง การพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับจำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ อายุ

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีการเปิดรับข่าวสารการเมืองเพิ่มมากขึ้น ก็จะมีการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนเพิ่มมากขึ้น และมีความสนใจความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ อีกทั้งได้รับความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้นด้วย และยังเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมพูดคุยเรื่องการเมืองการปกครอง การพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง ตลอดจนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เช่นกันสำหรับผู้ที่มีการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนมาก ยังพบอีกว่า จะเป็นผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำมากฉบับ และมีอายุเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ในด้านความสนใจอ่านข่าวสารการเลือกตั้งในหนังสือพิมพ์ ความรู้ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์ และความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ ผลการวิจัยพบว่า ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และยังพบว่าตัวแปรดังกล่าวมีสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .001 กับตัวแปรการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน การเปิดรับข่าวสาร การเลือกตั้งจากสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง การพูดคุยเรื่องการเมือง การปกครอง การพูดคุยเรื่องการเมืองเลือกตั้ง และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับตัวแปรจำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความสนใจ ความต้องการข่าวสาร การเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ และระบุว่าได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์มาก จะเป็นผู้ที่มีการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนมาก มีการเปิดรับข่าวสาร การเลือกตั้งจากสื่อมวลชนมาก มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก มีการพูดคุยเรื่องการเมือง การปกครองมาก มีการพูดคุยเรื่องการเมืองเลือกตั้งมาก ตลอดจนอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ มากฉบับด้วย

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กับตัวแปรการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความสนใจข่าวสารการเลือกตั้งใน หนังสือพิมพ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จากหนังสือพิมพ์ การพูดคุยเรื่องการเมือง การปกครอง การพูดคุยเรื่องการเมืองเลือกตั้ง และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับตัวแปร ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ และอายุ

ผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก จะเป็น ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก จะเป็นผู้ที่เปิดรับข่าวสารการเมือง การเลือกตั้งจาก สื่อมวลชนมาก มีการพูดคุยเรื่องการเมือง การเลือกตั้งมากด้วย เป็นผู้มีอายุมาก ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสนใจ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์มาก และเป็นผู้ระบุว่าได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์มาก

สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการไปเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2531 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้ง จากสื่อมวลชน อาชีพ ความสนใจอ่านข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน ความรู้ที่ได้รับ จากการอ่านข่าวสารการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ ความต้องการข่าวสารการเลือกตั้ง ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการไปเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2531 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการนำข่าวสารการเลือกตั้ง ที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุย สถานภาพสมรส

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ตัวแปรที่พยากรณ์การไปเลือกตั้งเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็คือ การพูดคุยเรื่องการเลือกตั้งหรือความบ่อยครั้งในการนำข่าวสารการเลือกตั้งที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง และอายุ

ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ Almond และ Verba ที่พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและต่อความโน้มเอียงทางการเมืองมากที่สุดคือ การศึกษา แต่ก็แสดงให้เห็นอิทธิพลสำคัญของสื่อหนังสือพิมพ์ที่ก่อให้เกิดการพูดคุยเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง การไปเลือกตั้ง

ผลการวิจัยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน การพูดคุยเรื่องการเมือง การนำข่าวสารการเลือกตั้งที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุย การไปเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและหลักฐานการวิจัยของนักวิชาการหลายคน กล่าวคือผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการของความทันสมัยของ Daniel Lerner ที่กล่าวว่าการเปิดรับสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง) (Frey, 1973 : 400) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523 : 128-134) ที่พบว่าระดับการมีข่าวสารการเมือง เป็นปัจจัยกำหนดความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกันผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nimmo and Sanders. (1981 : 317) ที่พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชน จะกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายระหว่างบุคคลในเรื่องการเมืองอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำหรับหนังสือพิมพ์ ในการนำเสนอข่าวสารการเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งต่อ ๆ ไป หนังสือพิมพ์ควรจะเน้นการนำเสนอข่าวสารให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนด้วย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าได้แก่ ประเด็น กำหนดวันเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและผู้สมัคร การรณรงค์เลียนนโยบายของพรรคการเมือง กำหนดวันเลือกตั้ง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประวัติส่วนตัว / เบื้องหลังของผู้สมัครรับเลือกตั้งและนักการเมือง โครงสร้างการบริหารงาน

ผู้บริหารของพรรคการเมือง การเตรียมการเลือกตั้ง/การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง
ของรัฐบาล หน่วยงานราชการ

สำหรับนักการเมืองและพรรคการเมือง จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าประชาชน
ส่วนมากนิยมอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ แต่ปรากฏว่าการโฆษณาหาเสียงและโฆษณา
เชิญชวนให้ไปฟังคำปราศรัยการหาเสียงของนักการเมืองและพรรคการเมือง ใน
หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเท่านั้น ดังนั้นในการเลือกตั้งครั้งต่อ ๆ ไป บรรดานักการเมือง
และพรรคการเมืองจึงควรที่จะลงโฆษณาหาเสียง โฆษณาเชิญชวนฟังคำปราศรัยใน
หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณควบคู่ไปกับหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพไปด้วย

สำหรับหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมระบอบ
ประชาธิปไตย ควรให้สื่อมวลชนเป็นสื่อกลางในการรณรงค์ส่งเสริมประชาธิปไตย
ให้เพิ่มมากขึ้น และกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนเปิดรับสื่อมวลชนให้มากขึ้นด้วย เพราะ
ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองการปกครองจากสื่อมวลชน
การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทาง
การเมือง และการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนก็มีความสัมพันธ์กับการ
ไปเลือกตั้ง เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ในอนาคต ควรจะขยายขอบเขตการศึกษาวิจัย
ให้ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ เพื่อจะได้หลักฐานเชิงประจักษ์ในเรื่องนี้ในระดับ
ประเทศ

นอกจากนี้ยังควรศึกษาในเชิงพยากรณ์ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการมีส่วนร่วม
ทางการเมือง การไปเลือกตั้ง โดยนำตัวแปรต่าง ๆ เข้ามาศึกษาเพิ่มมากขึ้นจากงาน
วิจัยนี้

ประเด็นหนึ่งที่ควรศึกษาคือ อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อการมีส่วนร่วมทาง
การเมือง เนื่องจากงานวิจัยนี้และงานวิจัยอื่นต่างพบว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชน
ไปติดตามข่าวสารการเมืองมากที่สุดกว่าสื่ออื่น ๆ

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ถึงแม้ผู้วิจัยจะได้จัดแบ่งกลุ่มตัวอย่าง ตามอาชีพเป็น 5 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มนักวิชาการ (2) กลุ่มนักศึกษา (3) กลุ่มข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (4) กลุ่มนักธุรกิจ พนักงานลูกจ้างเอกชน (5) กลุ่มอื่น ๆ เช่น แม่ค้า แม่บ้าน ผู้ใช้แรงงาน ฯลฯ โดยตั้งเป้าหมายว่าจะสุ่มโดยวิธีบังเอิญ กลุ่มละ 100 คน แต่ปรากฏว่า สัดส่วนของกลุ่มกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีจำนวนน้อยมาก เพียงร้อยละ 1.1 ทั้งนี้ เนื่องจากข้อจำกัดในด้านเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจที่จะต้องกระทำให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 3 เดือน หลังการเลือกตั้ง เพื่อป้องกันการสීමเหตุการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้ บางประเด็นอาจจะไม่เป็นตัวแทนที่แท้จริงของ ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครได้อย่างเที่ยงตรง อาทิผลการวิจัยครั้งพบว่า มีผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งร้อยละ 64.6 อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถแสดงให้เห็นถึงทัศนคติ ความคิดเห็นและพฤติกรรมทางการเมืองและการสื่อสารทางการเมืองของประชาชน กลุ่มนักศึกษา กลุ่มครูอาจารย์ กลุ่มข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนกลุ่มนักธุรกิจ พนักงานลูกจ้างเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครได้เป็นอย่างดี

- กรมพล ทองธรรมชาติ. สมบูรณ์ สุขสำราญ. และปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิจัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- เจตศักดิ์ แสงสิงแก้ว. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับกระบวนการสังคมปริทัศน์ทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นที่บางชั้น เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. ถ่ายเอกสาร.
- ชม ภูมิภาค. "สื่อมวลชนกับการเมืองไทย" ใน พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. "การเมือง ความบันเทิง และข่าวสาร" ใน การเมืองมนุษย์ : รัฐศาสตร์ทวนกระแส. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2528.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และสุวดี เจริญพงศ์. การเมือง-การปกครองไทยสมัยใหม่ : รวมนงานวิจัยทางประวัติศาสตร์และรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2522.
- การเมืองเปรียบเทียบ : ทฤษฎีและแนวความคิด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- ทิพาพร พิมพ์สุทธิ และอนุสรณ์ สัมมณี. พฤติกรรมการเมือง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2526.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. "การเลือกตั้ง" ใน พัฒนาการทางการเมืองการปกครอง. ประจวบ นันทิยะกุล บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- พรภิรมย์ เอี่ยมธรรม. บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. ข่าวสารการเมืองของคนไทย. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2523.

- _____ . "พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ทฤษฎีและผลการวิจัยเชิงประจักษ์." วารสารสังคมศาสตร์ 23(2) : สิงหาคม 2529; 1 - 25.
- _____ . รัฐศาสตร์เชิงประจักษ์. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- สรรค์รวี คชาชีวะ. การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2525.
- สมควร กวียะ. "บทบาทหน้าที่ของการสื่อสาร." ใน หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2529.
- สมบัติ จันทรวงศ์. "ภาษาและการเมือง : พัฒนาการของศัพท์การเมืองและแนวอธิบายการเมืองในงานเขียนประเภทสารคดีทางการเมืองของไทย พ.ศ.2475-2525." จุลสารวิชาการ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 3(4) : 1 - 210; พฤษภาคม 2531
- เสรี วงษ์มณฑา. "การประยุกต์ทฤษฎีในการสื่อสาร." ใน หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- สุจิต บุญขงการ. "การพัฒนาทางการเมือง" ใน รัฐศาสตร์ : สถานภาพและพัฒนาการ. สมบัติ จันทรวงศ์. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย. ม.ป.ป.
- สุรัตน์ นุ่มนนท์. ปฏิบัติการสื่อสาร. แปลจาก The Communications Revolutions by Frederick Williams, 1982 กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2531.
- เสถียร เขยประทับ. ศักยภาพของสื่อมวลชนในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- _____ . การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศด้อยพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

อิสรวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, แผนก. ศัพทานุกรมสื่อสารมวลชน.

กรุงเทพ : แผนกอิสรวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2520.

Becker, Lee B. "The Mass Media and Citizen Assessment
of Issue Importance : A Reflection on Agenda Setting
Research." in Mass Communication Review Yearbook.
Volume 3. Edited by Whitney, D. Charles and Wardahl,
Sven. Beverly Hills : Sage Publications, 1982.

Clotfelter, James. "Studies in Journalism and Communications.
: Communication Theory." in the Study of Politics A Review
of the Literature. Chapel Hill : School of Journalism,
The University of North Carolina, 1968.

Davison, W. Phillips, Boylan, James and Yo, Frederick T.C.
Mass Media Systems and Effects. Second Edition.
New York : CBS College Publishing, 1982.

Elcock, Howard. Political Behavior. London : Methuen & Co Ltd,
1976.

Fagen, Richard R. Politics and Communication. Boston : Little,
Brown and Company, 1966.

Frey, Frederick W. Communication and Development. in Handbook
of Communication. Edited by Pool, Ithiel de So la,
et al Chicago : Rand McNally College Publishing Company,
1973.

Garramone, Gina M. and Atkin, Charles K. "Mass Communication
and Political Socialization : Specifying The Effects."
Public Opinion Quarterly. 1 (50) Spring 1986 : 76 - 86

Jaros, Dean. and Grant, Lawrence V. Political Behavior :
Choices and Perspectives. Oxford : St. Martin's Press

- Inc., 1974.
- Kavanagh, Dennis. Political Science and Political Behavior.
London : George Allen & Unwin, 1983.
- Knutson, Jeanne N. Handbook of Political Psychology.
San Francisco : Jossey - Bass Publishers, 1973.
- Kraus, Sidney and Davis, Dennis. The Effect of Mass
Communication on Political Behavior. University Park :
The Pennsylvania State University Press : 1980.
- Nimmo, Dan D. and Sanders, Keith R. Handbook of Political
Communication. Beverly Hill : Sage Publications, 1981.
- Palmer, Monte. Stern, Larry. and Gaill, Charles. The Interdis
ciplinary Study of Politics. New York : Harper & Row,
Publishers, 1974.
- Schramm, Wilbur. The Story of Human Communication : Cave
Painting to Microchip. New York : Harper & Row,
Publishers, Inc, 1988.
- Sears, David O. and Freedman, Jonathan L. "Selective Exposure
to Information : A Critical Review." In The Process
and Effects of Mass Communication. Edited by Wilbur
Schramm and D.F. Roberts. Urbana : University Illinois
Press, 1971.
- Tan, Alexis S. Mass Communication Theories and Research. Second
Edition. New York : John Wiley & Sons, 1985.

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

17 ตุลาคม 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

เรียน ผู้กรอกแบบสอบถาม

ด้วยดิฉันกำลังทำวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทยกับพฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากทบวงมหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2531 ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบความถี่และประเด็นของการเสนอข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2531 ในหนังสือพิมพ์ไทย เพื่อทราบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้ง ความรู้และพฤติกรรมการเลือกตั้ง ตลอดจนความต้องการข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความจำเป็นที่จะต้องขอความร่วมมือจากท่านในการกรอกแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัย ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาได้โปรดกรอกแบบสอบถามครบทุกข้อตามความเป็นจริง สำหรับข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเฉพาะผู้วิจัยเท่านั้น

ผู้วิจัยหวังในความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณในความร่วมมื้อมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางประทุม รุกนกลาง)

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งปี พ.ศ.2531
ในหนังสือพิมพ์ไทย กับพฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างของ
ประเด็นคำถามต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ภูมิหลังทั่วไป

	1	2	3
1. เพศ			
1 ชาย	4		
2. หญิง			
2. อายุ.....ปี	5	6	
3. รายได้ของท่านโดยเฉลี่ยต่อเดือน.....บาท (กรณีเป็นนักศึกษาโปรดระบุรายได้ของครอบครัวต่อเดือน)	7	8	9
	10	11	
4. สถานภาพสมรส			12
1 โสด			
2 สมรส			
3 หย่า/แยกกันอยู่/หม้าย			
5. ศาสนา			13
1 พุทธ			
2 คริสต์			
3 อิสลาม			

6. อาชีพ

14

- 1 นักศึกษา
- 2 ครู อาจารย์
- 3 รัฐบาล/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- 4 ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทห้างร้านเอกชน
- 5 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
(เช่น กรรมการ ผู้ใช้แรงงาน พนักงานขายของ แท็กซี่
แม่ค้า ประกอบธุรกิจส่วนตัว)

7. ท่านจบการศึกษาหรือกำลังศึกษาอยู่ในระดับใด

15

- 1 ประถมศึกษา
- 2 มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3 หรือ ม.3)
- 3 มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5 หรือ ม.6)
- 4 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น (ปวช.)
- 5 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
- 6 ปริญญาตรี
- 7 ปริญญาโท
- 8 ปริญญาเอก
- 9 อื่น ๆ

8. ท่านได้สมัครเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์การเช่นสมาคมวิชาชีพ กลุ่ม
อาสาสมัครพัฒนาชุมชน ลูกเสือชาวบ้าน ชมรมต่าง ๆ ฯลฯ บ้างหรือไม่

16

- 1 เป็น
- 2 ไม่ได้เป็น

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองและการเลือกตั้ง

9. หนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำได้แก่

1 ไทยรัฐ	17
2 เดลินิวส์	18
3 สยามรัฐ	19
4 มติชน	20
5 อื่น ๆ โปรดระบุ.....	21
	22

10. โดยปกติท่านมีความสนใจติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองของประเทศจากสื่อต่าง ๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

สื่อมวลชน

ความบ่อยครั้ง

ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง ทุกวัน

10.1 หนังสือพิมพ์	23
10.2 นิตยสารหรือวารสารข่าว	24
10.3 วิทยุ	25
10.4 โทรทัศน์	26

11. โดยปกติท่านได้พูดคุยเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้องบ่อยครั้งเพียงใด

1 ไม่เคยเลย	27
2 นาน ๆ ครั้ง	
3 บ่อยครั้ง	
4 ทุกวัน	

12. ในช่วงระยะเวลานับตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน พ.ศ.2531 ซึ่งเป็นวันที่รัฐบาลประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งถึงวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2531 ซึ่งเป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ท่านได้ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด และในแต่ละครั้งท่านใช้เวลาในการอ่าน/ฟัง/ชม ข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนนานเท่าใด

ข่าวสารการเลือกตั้ง จากสื่อมวลชน	ความบ่อยครั้ง				ระยะเวลา				
	ไม่เคย เลย	นาน ๆ ครั้ง	บ่อย ครั้ง	ทุกวัน	น้อยกว่า 15 นาที	15-30 นาที	31-59 นาที	1 ชม. ขึ้นไป	
12.1 หนังสือพิมพ์									28 29
12.2 นิตยสารหรือ วารสารข่าว และการเมือง									30 31
12.3 วิทยุ									32 33
12.4 โทรทัศน์									34 35

13. ท่านเคยนำข้อมูลข่าวสารความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่อ่านในหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์วิจารณ์พูดคุยกับเพื่อนฝูงญาติพี่น้องบ่อยครั้งเพียงใด 36

- 1 ไม่เคยเลย
- 2 นาน ๆ ครั้ง
- 3 บ่อยครั้ง
- 4 ทุกวัน

14. ตามความคิดเห็นของท่าน ท่านมีความต้องการให้หนังสือพิมพ์เสนอข่าวสาร ความรู้
ความคิดเห็น เกี่ยวกับการเลือกตั้งในด้านใดบ้างและมากน้อยแค่ไหน

ประเด็น	ความต้องการข่าวสาร				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14.1 กำหนดวันเลือกตั้ง					61
14.2 รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง					62
14.3 ประวัติส่วนตัว เบื้องหลังของผู้สมัคร รับเลือกตั้งและนักการเมือง					63
14.4 นโยบายของพรรคการเมือง					64
14.5 โครงสร้างการบริหารงาน ผู้บริหาร พรรคการเมือง					65
14.6 รูปแบบและวิธีการหาเสียงของ พรรคการเมืองและผู้สมัคร					66
14.7 การวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมือง และผู้สมัคร					67
14.8 การเตรียมการเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ การเลือกตั้งของรัฐบาล หน่วยงานราชการ					68
14.9 การตุ๋นล้อเลียน					69

ประเด็น

ความต้องการข่าวสาร				
มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

14.10 การโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมือง และผู้สมัคร

70

14.11 อื่น ๆ.....

71

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

15. ในอดีตที่ผ่านมานับตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 ถอยหลังไป ทุกครั้งที่มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเลือกตั้ง ส.ส. ท่านได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งบ่อยครั้งเพียงใด

- ( ) 1 ยังไม่เคยไป เพราะอายุเพิ่งครบ 20 ปี
- ( ) 2 ไม่เคยไปเลย
- ( ) 3 ไปบ้าง ไม่ไปบ้าง
- ( ) 4 ไปทุกครั้ง

72

16. ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2531 ท่านได้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่

- ( ) 1 ไม่ได้ไป
- ( ) 2 ไป

73

17. ในอนาคตหากมีการจัดการเลือกตั้ง ท่านจะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

- ( ) 1 ไม่ไป
- ( ) 2 ไป

74

18. โดยปกติท่านมีความสนใจไปฟังการอภิปราย การสัมมนา การปราศรัย
หาเสียงของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองบ่อยครั้งเพียงใด
- ( ) 1 ไม่เคยเลย 75
- ( ) 2 นาน ๆ ครั้ง
- ( ) 3 บ่อยครั้ง
- ( ) 4 ทุกครั้ง
19. ท่านได้เคยมีส่วนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองพรรคใด
พรรคหนึ่ง หรือนักการเมืองคนใดคนหนึ่ง เช่น ช่วยเหลือสนับสนุนด้าน
การเงิน ช่วยหาเสียงบ่อยครั้งเพียงใด
- ( ) 1 ไม่เคยเลย 76
- ( ) 2 นาน ๆ ครั้ง
- ( ) 3 บ่อยครั้ง
- ( ) 4 ทุกครั้งที่มีโอกาส
20. ท่านเคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งบ้างหรือไม่
- ( ) 1 ไม่ได้เป็น 77
- ( ) 2 เป็น
21. ท่านเคยเขียนบทความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของบ้านเมือง
ลงในหนังสือพิมพ์หรือวารสารต่าง ๆ บ่อยครั้งเพียงใด
- ( ) 1 ไม่เคยเลย 78
- ( ) 2 นาน ๆ ครั้ง
- ( ) 3 บ่อยครั้ง
- ( ) 4 ทุกครั้งที่มีโอกาส

22. ท่านเคยเข้าร่วมเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วงการกระทำที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง
เหมาะสมของรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการ บ่อยครั้งเพียงใด

- ( ) 1 ไม่เคยเลย
- ( ) 2 นาน ๆ ครั้ง
- ( ) 3 บ่อยครั้ง
- ( ) 4 ทุกครั้งที่มีโอกาส

79

23. ท่านเคยติดต่อ กับเจ้าหน้าที่ของราชการ ไม่ว่าจะโดยทางจดหมาย โทรทัศน์
หรือเข้าพบ เพื่อให้ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตัวท่านหรือท้องถิ่น
มากน้อยเพียงใด

- ( ) 1 ไม่เคยเลย
- ( ) 2 นาน ๆ ครั้ง
- ( ) 3 บ่อยครั้ง
- ( ) 4 ทุกครั้ง

80

ขอขอบคุณ